

แผนปฏิบัติการ ด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๖๔

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด
OFFICE OF THE NARCOTICS CONTROL BOARD

คำนำ

มติที่ประชุมคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ครั้งที่ ๑/๒๕๖๒ เมื่อวันที่ ๖ ธันวาคม ๒๕๖๒ เห็นชอบแผนปฏิบัติการด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๖๕ โดยมีวัตถุประสงค์ของแผน ดังนี้ ๑) เป็นแผนชี้้นำการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหายาเสพติด และลดระดับปัญหาของการแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้อย่างน้อยร้อยละ ๕๐ ภายใน ๓ ปี และลดระดับของปัญหาจนไม่ส่งผลกระทบต่อการบริหารประเทศภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๖) เพื่อบูรณาการนโยบาย และแผนแต่ละระดับที่เกี่ยวข้องมุ่งไปสู่การแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้อย่างประสานสอดคล้องตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ และ ๓) เพื่อเป็นกรอบในการบริหารจัดการ ประสานการปฏิบัติ จัดสรรทรัพยากร และกำกับติดตามประเมินผล สำหรับทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการแปลงแผนปฏิบัติการด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๖๕ ไปสู่การปฏิบัติได้อย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรม

แผนปฏิบัติการด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๖๔ มุ่งเน้นดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ภายใต้แผนปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๖๕ เพื่อลดผลกระทบที่เกิดจากปัญหายาเสพติดในสังคม สร้างความมั่นคงปลอดภัย และลดความเดือดร้อนของประชาชนจากผลกระทบดังกล่าวให้กับบุคคล ชุมชน และสังคม ประกอบด้วย ๕ มาตรการ ได้แก่ มาตรการความร่วมมือระหว่างประเทศ มาตรการการปราบปรามและบังคับใช้กฎหมายมาตรการป้องกันยาเสพติดมาตรการการบำบัดรักษาเสพติด มาตรการการจัดการอย่างบูรณาการ รวมทั้ง ใช้เป็นกรอบในการบริหารจัดการ ประสานการปฏิบัติ จัดสรรทรัพยากร และกำกับติดตามประเมินผล สำหรับทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการแปลงแผนปฏิบัติการด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๖๔ ไปสู่การปฏิบัติได้อย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรม

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด
กระทรวงยุติธรรม

สารบัญ

	หน้า
ส่วนที่ ๑ ความเชื่อมโยงของแผนแต่ละระดับ	๑
ส่วนที่ ๒ สถานการณ์ยาเสพติด ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ และแนวโน้มสถานการณ์ยาเสพติด	๗
ส่วนที่ ๓ ผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๖๓(ระหว่างวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๒ - ๓๐ กันยายน ๒๕๖๓)	๑๔
ส่วนที่ ๔ กรอบทิศทางและเป้าหมายของแผนปฏิบัติการด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๖๔	๒๒
ส่วนที่ ๕ แนวทางการแก้ไขปัญหา ยาเสพติดตามแผนปฏิบัติการด้านการป้องกันและปราบปราม ยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๖๔ มาตรการความร่วมมือระหว่างประเทศ มาตรการปราบปรามและบังคับใช้กฎหมาย มาตรการป้องกันยาเสพติด มาตรการบำบัดรักษายาเสพติด มาตรการบริหารจัดการอย่างบูรณาการ	๒๕
ส่วนที่ ๖ การอำนวยความสะดวก	๕๖

ผนวกแนบท้ายประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ลงวันที่ ตุลาคม ๒๕๖๓
เรื่องแผนปฏิบัติการด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๖๔

ส่วนที่ ๑

ความเชื่อมโยงของแผนแต่ละระดับ

ความสอดคล้องกับแผน ๓ ระดับ ตามนโยบายของมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๖๐

แผนปฏิบัติการด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๖๔ เป็นแผนระดับ ๓ ตามนโยบายของมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๖๐ โดยมีความสอดคล้องกับแผนระดับที่ ๑ แผนระดับที่ ๒ และแผนระดับที่ ๓ ดังนี้

๑. แผนระดับที่ ๑ ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง

เป้าหมาย บ้านเมืองมีความมั่นคงในทุกมิติและทุกระดับ

ประเด็นยุทธศาสตร์ การป้องกันและแก้ไขปัญหาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคง

การบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ

แผนปฏิบัติการด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๖๔ เป็นกรอบการแก้ไขปัญหาเสพติดภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง เพื่อให้บรรลุซึ่งมีเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ คือ บ้านเมืองมีความมั่นคงในทุกมิติและทุกระดับ และมีตัวชี้วัด คือ ความมั่นคงปลอดภัยของประเทศ โดยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดอยู่ภายใต้ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ การป้องกันและแก้ไขปัญหาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคง มุ่งแก้ไขปัญหาความมั่นคงในปัจจุบัน เพื่อให้ปัญหาเดิมที่มีอยู่ได้รับการแก้ไขอย่างจริงจัง จนยุติลง หรือไม่ส่งผลกระทบต่อประเทศชาติ รวมทั้งให้การบริหารและการพัฒนาบ้านเมืองเดินหน้าไปได้อย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ

๒. แผนระดับที่ ๒

แผนปฏิบัติการด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๖๔ สอดคล้องเชื่อมโยงกับแผนระดับที่ ๒ ดังนี้

๒.๑ แผนแม่บทรองรับยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นความมั่นคง

เป้าหมาย ประเทศชาติมีความมั่นคงในทุกมิติ และทุกระดับเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัดดัชนีสันติภาพโลก อันดับ ๑ ใน ๗๕ ของโลก ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๕

การบรรลุเป้าหมายตามแผนแม่บทรองรับยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นความมั่นคง

จากกรอบแนวคิด “ความมั่นคงแบบองค์รวม” ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคงได้กำหนดเป้าหมายสำคัญ คือ ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข โดยบริหารจัดการสภาวะแวดล้อมของประเทศให้มีความมั่นคงปลอดภัย และมีความสงบเรียบร้อยได้อย่างแท้จริง แก้ไขปัญหาเดิมและป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาใหม่เกิดขึ้น รวมทั้งพัฒนาศักยภาพของหน่วยงานด้านความมั่นคง บูรณาการความร่วมมือกับทุกภาคส่วน ทั้งในและต่างประเทศ และพัฒนาปรับปรุงกลไกการบริหารจัดการและขับเคลื่อนงานด้านความมั่นคงของประเทศให้เอื้ออำนวยต่อการดำเนินการของยุทธศาสตร์ชาติด้านอื่น ๆ ในการจะขับเคลื่อนไปได้ตามทิศทางและเป้าหมายที่กำหนด การป้องกันและปราบปรามยาเสพติดถือเป็นส่วนหนึ่งของการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคง ซึ่งจะสนับสนุนเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง นั่นคือ ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข

แผนย่อยการป้องกันและแก้ไขปัญหามีผลกระทบต่อความมั่นคงส่วนการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร
แนวทางการพัฒนาการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

เป้าหมาย ปัญหา ยาเสพติดได้รับการแก้ไขจนไม่ส่งผลกระทบต่อการบริหารประเทศ

ตัวชี้วัด ระดับความสำเร็จของการแก้ไขปัญหาคความมั่นคงในปัจจุบันดีขึ้น อย่างน้อยร้อยละ ๕๐ ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๕

การบรรลุเป้าหมายตามแผนแม่บทย่อยการป้องกันและแก้ไขปัญหามีผลกระทบต่อความมั่นคง

แผนปฏิบัติการด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๖๔ ใช้แนวคิดการแก้ไขปัญหายาเสพติดตามแผนแม่บทย่อยการป้องกันและแก้ไขปัญหามีผลกระทบต่อความมั่นคง กล่าวคือ มุ่งยึดแนวคิดการแก้ไขปัญหายาเสพติดตั้งแต่ต้นทาง – กลางทาง-ปลายทาง ในการดำเนินการอย่างเป็นระบบกล่าวคือ(๑) **ในพื้นที่แหล่งผลิตภายนอกประเทศใช้การสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศ** เพื่อกดดันและยุติบทบาทแหล่งผลิตภายนอกประเทศ ด้วยการอาศัยงานการข่าวการปฏิบัติการข้อมูลข่าวสารและการพัฒนาพื้นที่และชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนตามแนวชายแดนรวมไปถึงการสกัดกั้นสารตั้งต้นเคมีภัณฑ์อุปกรณ์การผลิตและนักเคมีไม่ให้เข้าสู่แหล่งผลิต (๒) **การสกัดกั้นการนำเข้าส่งออกยาเสพติด** ทั้งทางบกทางเรือและทางอากาศโดยอาศัยเทคโนโลยีเป็นเครื่องมือสนับสนุนการสกัดกั้นตามจุดตรวจ/จุดสกัดของเส้นทางคมนาคมและพื้นที่ตอนใน(๓) **การปราบปรามกลุ่มการค้ายาเสพติด** โดยมุ่งเน้นการทำลายโครงสร้างการค้ายาเสพติดผู้มีอิทธิพลและเจ้าหน้าที่รัฐที่ปล่อยปละละเลยทุจริตหรือเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดผ่านทาง การบูรณาการด้านการข่าว การสืบสวนทางเทคโนโลยี การสืบสวนทางการเงินและสกุลเงินดิจิทัลรวมไปถึงการปราบปรามยาเสพติดในแหล่งพักเก็บยาเสพติดภายในประเทศ (๔) **การเสริมสร้างความเข้มแข็งของหมู่บ้าน/ชุมชนตามแนวชายแดน** โดยใช้กลยุทธ์ตามแนวทางการพัฒนาทางเลือกเพื่อพัฒนาพื้นที่และประชาชนตามแนวชายแดนและพื้นที่พิเศษที่มีปัญหายาเสพติดด้วยการสลายโครงสร้างปัญหาและบูรณาการการแก้ไขปัญหาก็เกี่ยวข้องเนื่องกับการแก้ไขปัญหายาเสพติดอันเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ตามแนวพระราชดำริหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ยุทธศาสตร์แนวทางการดำเนินงาน “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” และศาสตร์พระราชซึ่งเป็นกรอบการแก้ไขปัญหายาเสพติดและลดปัญหาเชิงโครงสร้างหรือปัญหาที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดและสร้างการเป็นอาสาป้องกันการใช้ยาในทางที่ผิดในหมู่บ้านตามแนวชายแดน (๕) **การป้องกันยาเสพติดในแต่ละกลุ่มเป้าหมายอย่างเหมาะสมเป็นรูปธรรม** โดยการปลูกฝังค่านิยมและองค์ความรู้ที่เหมาะสมอันจะส่งผลกระทบต่อความคิดและโน้มน้าวให้เกิดความเห็นที่คล้อยตามอย่างถูกต้อง(๖) **การปรับสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม** โดยการเสริมสร้างปัจจัยที่เอื้อต่อการไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดของแต่ละกลุ่มเป้าหมาย อาทิ ครอบครัว โรงเรียนและชุมชน(๗) **การดูแลผู้ใช้ผู้เสพยาเสพติดให้เข้าถึงการบำบัดรักษาและการลดอันตรายหรือผลกระทบจากยาเสพติด** โดยการคัดกรองประเมินวินัจฉัยที่มีประสิทธิภาพ กำหนดแผนการดูแลและให้การบำบัดรักษาที่เหมาะสมมีมาตรฐานพร้อมทั้งให้การติดตามช่วยเหลือฟื้นฟูสมรรถภาพที่ครอบคลุมทุกมิติตลอดจนการมีส่วนร่วมของชุมชนและภาคีเครือข่ายในการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้สามารถอยู่ร่วมในสังคมชุมชนได้อย่างปกติสุขและเท่าเทียม

เป้าหมาย ปัญหาความมั่นคงที่มีอยู่ในปัจจุบัน (เช่น ปัญหายาเสพติด ความมั่นคงทางไซเบอร์ การค้ามนุษย์ ฯลฯ) ได้รับการแก้ไขจนไม่ส่งผลกระทบต่อการบริหารและพัฒนาประเทศ

ตัวชี้วัด ระดับความสำเร็จของการแก้ไขปัญหาคความมั่นคงในปัจจุบันดีขึ้นอย่างน้อย ร้อยละ ๕๐ ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๕

๒.๒ แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกระบวนการยุติธรรม

เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๔ การปรับกระบวนการยุติธรรมในการบริหารงานยุติธรรม เพื่อสร้างความปลอดภัยและความเป็นธรรมในสังคม

ขั้นตอนการดำเนินงาน คือ กำหนดนโยบายและมาตรการการบังคับใช้กฎหมายยาเสพติดบนพื้นฐานของหลักฐานเชิงประจักษ์ (evidence – based drug policy) ดังนี้

๑. แก้ไขกฎหมายให้มีการทบทวนการจำแนกประเภทยาเสพติดและวัตถุออกฤทธิ์เป็นระยะเพื่อให้สอดคล้องกับผลการวิจัยเกี่ยวกับอันตรายของสารเสพติดแต่ละประเภท

๒. พัฒนาระบบการบำบัดฟื้นฟูผู้เสพและติดยาเสพติดบนพื้นฐานความเข้าใจเกี่ยวกับสาเหตุของการติดยาเสพติดและกระบวนการหยุดใช้ยาเสพติด

๓. ดำเนินมาตรการลดอันตรายจากยาเสพติด (harm reduction) ควบคู่ไปกับการบำบัดฟื้นฟูผู้เสพให้หยุดใช้ยาเสพติด

๔. ใช้หลักเศรษฐศาสตร์ในการทบทวนและแก้ไขกฎหมายปราบปรามผู้ค้าและผู้ผลิตยาเสพติดโดยเฉพาะการใช้กลไกตลาดและกลไกราคาเพื่อลดแรงจูงใจในการค้ายาเสพติดทั้งนี้โดยพิจารณาประกอบกับประสบการณ์ความสำเร็จในต่างประเทศและบริบทของสังคมไทย

๕. ทบทวนบัญญัติกฎหมายและสร้างแนวปฏิบัติของทุกหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมเพื่อจูงใจให้ผู้เสพยาเสพติดเข้ารับการช่วยเหลือหรือการบำบัดฟื้นฟู

๖. จัดให้มีกระบวนการทางกฎหมายที่เปิดโอกาสให้ผู้กระทำความผิดหรือมีข้อพิพาทซึ่งติดยาเสพติดได้รับการบำบัดฟื้นฟูภายใต้การกำกับดูแลที่เหมาะสม

๗. แก้ไขกฎหมายและแนวทางการกำหนดโทษในคดียาเสพติดให้มีความได้สัดส่วนกับความร้ายแรงของความผิดมากขึ้น

เป้าหมาย มีนโยบายและการบังคับใช้กฎหมายยาเสพติดบนพื้นฐานของหลักฐานเชิงประจักษ์
ตัวชี้วัด

๑. จำนวนมาตรการตามแผนที่ได้รับการจัดทำแล้วเสร็จ

๒. จำนวนหน่วยงานที่นำมาตราการตามแผนไปปฏิบัติ

๒.๓ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒

ยุทธศาสตร์ที่ ๕ การเสริมสร้างความมั่นคงแห่งชาติ เพื่อการพัฒนาประเทศสู่ความมั่นคงและยั่งยืน

เป้าหมายระดับยุทธศาสตร์ที่ ๔ ประเทศไทยมีความสัมพันธ์และความร่วมมือด้านความมั่นคงในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน มิตรประเทศ และนานาชาติในการป้องกันภัยคุกคามในรูปแบบต่างๆ ควบคู่ไปกับการรักษาผลประโยชน์ของชาติ

ตัวชี้วัดที่ ๔.๔ จำนวนคดีที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดลดลง

แนวทางการพัฒนาที่ ๒ การพัฒนาเสริมสร้างศักยภาพการป้องกันประเทศเพื่อเตรียมความพร้อมในการรับมือภัยคุกคามทั้งการทหารและภัยคุกคามอื่นๆ

ข้อที่ ๓.๒.๗ ดำเนินบทบาทเชิงรุก และใช้กรอบความร่วมมือระหว่างประเทศทั้งระดับภูมิภาคและพหุภาคี เพื่อปกป้องและรักษาผลประโยชน์ของไทย ตลอดจนเสริมสร้างขีดความสามารถแลกเปลี่ยนและเรียนรู้แนวปฏิบัติที่เป็นเลิศและร่วมมือในการรับมือกับภัยคุกคามด้านความมั่นคงระหว่างประเทศ อาทิ ปัญหายาเสพติด การก่อการร้าย การโยกย้ายถิ่นฐาน การลักลอบเข้าเมือง การค้ามนุษย์ ความมั่นคงด้านไซเบอร์ ภัยพิบัติ โรคระบาดโรคติดต่อร้ายแรง โรคอุบัติใหม่ โรคอุบัติซ้ำ และสถานการณ์ฉุกเฉินทางสาธารณสุขอื่นๆ

๒.๔ นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๒ - ๒๕๖๕)

แผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติที่ ๑๐ การป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

รองรับนโยบายที่ ๕ เสริมสร้างศักยภาพการป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยคุกคามข้ามชาติ

รองรับนโยบายที่ ๔ เสริมสร้างความเข้มแข็งและภูมิคุ้มกันความมั่นคงภายใน

เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ การแพร่ระบาดของยาเสพติดลดลง และสังคมไทยมีความปลอดภัยจากยาเสพติด

ตัวชี้วัด

๑. ระดับความสำเร็จในการป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติด

๒. ระดับความสำเร็จของกลไกความร่วมมือระหว่างประเทศในการป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติด

กลยุทธ์

๑. ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศในการป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติด โดยเฉพาะการสกัดกั้นสารตั้งต้น เคมีภัณฑ์ การควบคุมแหล่งผลิตภายนอกประเทศ และการผลักดันการดำเนินงานตามแนวปฏิบัติสหประชาชาติว่าด้วยการพัฒนาทางเลือก

๒. สกัดกั้นการลักลอบนำเข้ายาเสพติด ปราบปรามผู้ค้า และเครือข่ายยาเสพติด โดยการบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด

๓. บำบัดฟื้นฟูผู้ใช้ ผู้เสพ ผู้ติดยาเสพติด ตามสภาพการเสพติด รวมทั้งติดตามและให้ความช่วยเหลือดูแลผู้ผ่านการบำบัดฟื้นฟูอย่างเหมาะสม

๔. รมรงค์ให้เด็ก เยาวชน ผู้ใช้แรงงาน และประชากรกลุ่มเสี่ยง ตระหนักรู้ถึงโทษของยาเสพติด เพื่อป้องกันการเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด โดยอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในการเฝ้าระวังและแก้ไขปัญหา ยาเสพติดในระดับพื้นที่ โดยใช้กลไกประชารัฐ

๕. ผลักดันความร่วมมือจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในการขับเคลื่อนการป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติด

๓. แผนระดับที่ ๓ แผนปฏิบัติการด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๖๕

แผนปฏิบัติการด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๖๕ เป็นแผนกำหนดทิศทางการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหา ยาเสพติดและบูรณาการการแก้ไขปัญหา ร่วมกับหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้องได้อย่างประสานสอดคล้องและบรรลุตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้โดยมีวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมั่นคงปลอดภัยจากยาเสพติดอย่างยั่งยืนด้วยการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในสังคมและความร่วมมือระหว่างประเทศ” เป้าหมาย “สถานการณ์ปัญหา ยาเสพติดได้รับการควบคุมจนไม่ส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนเมื่อสิ้นสุดแผนโดยดำเนินการลดจำนวนผู้ค้าผู้เสพและสัดส่วนการกระทำผิดซ้ำในระดับพื้นที่” ตัวชี้วัด (๑) สังคมไทยปลอดภัยจากยาเสพติด และ (๒) ความพึงพอใจและความเชื่อมั่นของประชาชนต่อการแก้ไขปัญหา ยาเสพติด

แผนปฏิบัติการด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๖๕ ประกอบด้วย ๕ มาตรการ ๙ แนวทาง ๒๖ แผนงาน ดังนี้

มาตรการความร่วมมือระหว่างประเทศ ประกอบด้วย ๑ แนวทาง ๔ แผนงาน

แนวทางที่ ๑ ความร่วมมือระหว่างประเทศเชิงรุก

แผนงานที่ ๑.๑ การพัฒนาความร่วมมือระหว่างประเทศเชิงรุก

แผนงานที่ ๑.๒ การพัฒนาความร่วมมือกับประเทศอาเซียน

แผนงานที่ ๑.๓ การพัฒนาความร่วมมือกับประเทศนอกภาคพื้นอาเซียน

แผนงานที่ ๑.๔ การอำนวยความสะดวกความร่วมมือระหว่างประเทศเชิงรุก

มาตรการการปราบปรามและบังคับใช้กฎหมายประกอบด้วย ๒ แนวทาง ๕ แผนงาน**แนวทางที่ ๒ การสกัดกั้นยาเสพติดตั้งต้นและเคมีภัณฑ์**

แผนงานที่ ๒.๑ การสกัดกั้นยาเสพติดตั้งต้นและเคมีภัณฑ์

แผนงานที่ ๒.๒ การอำนวยความสะดวกเคลื่อนการสกัดกั้นยาเสพติดตั้งต้นและเคมีภัณฑ์

แนวทางที่ ๓ การปราบปรามกลุ่มการค้ายาเสพติด

แผนงานที่ ๓.๑ การปราบปรามและสลายโครงสร้างเครือข่ายการค้าผู้มีอิทธิพลที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดและเครือข่ายข้ามชาติ

แผนงานที่ ๓.๒ การพัฒนางานการข่าวและระบบฐานข้อมูลสนับสนุน

แผนงานที่ ๓.๓ การดำเนินการตามมาตรการต่อทรัพย์สินในคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

แผนงานที่ ๓.๔ การอำนวยความสะดวกเคลื่อนการปราบปรามกลุ่มการค้ายาเสพติด

มาตรการการป้องกันยาเสพติดประกอบด้วย ๓ แนวทาง ๗ แผนงาน**แนวทางที่ ๔ การเสริมสร้างความเข้มแข็งของหมู่บ้าน/ชุมชนตามแนวชายแดนและการพัฒนาทางเลือก**

แผนงานที่ ๔.๑ การพัฒนาพื้นที่และชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนตามแนวชายแดนและการพัฒนาทางเลือกพื้นที่ในประเทศ

แผนงานที่ ๔.๒ การเสริมสร้างความเข้มแข็งของหมู่บ้าน/ชุมชนตามแนวชายแดน

แผนงานที่ ๔.๓ การอำนวยความสะดวกเคลื่อนการเสริมสร้างความเข้มแข็งของหมู่บ้าน/ชุมชนตามแนวชายแดนและการพัฒนาทางเลือก

แนวทางที่ ๕ การป้องกันยาเสพติดในแต่ละกลุ่มเป้าหมายอย่างเหมาะสมเป็นรูปธรรม

แผนงานที่ ๕.๑ การสร้างการรับรู้และภูมิคุ้มกันยาเสพติด

แผนงานที่ ๕.๒ การอำนวยความสะดวกเคลื่อนการป้องกันยาเสพติดในแต่ละกลุ่มเป้าหมายอย่างเหมาะสมเป็นรูปธรรม

แนวทางที่ ๖ การปรับสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม

แผนงานที่ ๖.๑ การเสริมสร้างสภาพแวดล้อมเพื่อการป้องกันยาเสพติด

แผนงานที่ ๖.๒ การอำนวยความสะดวกเคลื่อนการปรับสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม

มาตรการการบำบัดรักษายาเสพติดประกอบด้วย ๑ แนวทาง ๕ แผนงาน

แนวทางที่ ๗ การดูแลผู้ใช้ผู้เสพยาเสพติดให้เข้าถึงการบำบัดรักษาและการลดอันตรายหรือผลกระทบจากยาเสพติด

แผนงานที่ ๗.๑ การพัฒนาระบบการบำบัดรักษา

แผนงานที่ ๗.๒ การติดตามดูแลช่วยเหลือและการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้ผ่านการบำบัดรักษา

แผนงานที่ ๗.๓ การบำบัดผู้เสพยาเสพติดที่อาจส่งผลกระทบต่อชุมชน (จิตเวช)

แผนงานที่ ๗.๔ การลดอันตรายจากยาเสพติด (Harm Reduction)

แผนงานที่ ๗.๕ การอำนวยความสะดวกเคลื่อนการดูแลผู้ใช้ผู้เสพยาเสพติดให้เข้าถึงการบำบัดรักษาและการลดอันตรายหรือผลกระทบจากยาเสพติด

มาตรการการบริหารจัดการอย่างบูรณาการประกอบด้วย ๒ แนวทาง ๔ แผนงาน

แนวทางที่ ๘ กิจกรรมพิเศษ

แผนงานที่ ๘.๑ การควบคุมและใช้ประโยชน์จากพืชเสพติด

แผนงานที่ ๘.๒ การพัฒนามาตรการทางเลือกรูปแบบใหม่

แผนงานที่ ๘.๓ การขับเคลื่อนแผนพื้นที่พิเศษ

แนวทางที่ ๙ การบริหารจัดการอย่างบูรณาการ

แผนงานที่ ๙.๑ การบูรณาการขับเคลื่อนการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

อย่างเป็นระบบและพัฒนานวัตกรรมสนับสนุนการปฏิบัติงาน

ส่วนที่ ๒

สถานการณ์ยาเสพติด ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ และแนวโน้มสถานการณ์ยาเสพติด

๑. สถานการณ์ยาเสพติดภายนอกประเทศ

๑.๑ สถานการณ์ยาเสพติดโลก

สถานการณ์ยาเสพติดโลก ข้อมูลจากรายงานยาเสพติดโลก ปี ค.ศ. ๒๐๒๐ (World Drug Report 2020) ของสำนักงานว่าด้วยยาเสพติดและอาชญากรรมแห่งสหประชาชาติ (United Nations Office on Drugs and Crime : UNODC) พบว่าในปี พ.ศ. ๒๕๖๑ ทั่วโลกมีผู้ใช้ยาเสพติดประมาณ ๒๖๙ ล้านคน คิดเป็นร้อยละ ๕.๓ ของประชากรโลก(ปี พ.ศ. ๒๕๖๐ มีผู้ใช้ยาเสพติดประมาณ ๒๗๑ ล้านคน คิดเป็นร้อยละ ๕.๕ ของประชากรโลก) ยาเสพติดที่มีผู้ใช้มากที่สุดคือกัญชา ๑๙๒ ล้านคน รองลงมาคือ กลุ่มโอปิออยด์ ๕๘ ล้านคน แอมเฟตามีน และอนุพันธ์ ๒๗ ล้านคน เอ็กซ์ตาซี ๒๑ ล้านคน และโคเคน ๑๙ ล้านคน (ปี พ.ศ. ๒๕๖๐ ยาเสพติดที่มีผู้ใช้มากที่สุดคือ กัญชา ๑๘๘ ล้านคน รองลงมาคือกลุ่มโอปิออยด์ ๕๓ ล้านคน แอมเฟตามีนและอนุพันธ์ ๒๙ ล้านคน เอ็กซ์ตาซี ๒๑ ล้านคน และโคเคน ๑๘ ล้านคน) ขณะที่การจับกุมและตรวจยึดยาเสพติดทั่วโลก พบว่า กัญชา เป็นยาเสพติดที่มีการจับกุมได้มากที่สุด ๕,๖๑๐ ตัน รองลงมาคือ โคเคน ๑,๑๓๑ ตัน ผีน ๗๐๔ ตัน เมทแอมเฟตามีน ๒๒๘ ตัน เฮโรอีนและมอร์ฟีน ๑๓๙ ตัน โอปิออยด์ที่ใช้ในทางยา (pharmaceutical opioid) ๗๓ ตัน แอมเฟตามีน ๒๑ ตัน และเอ็กซ์ตาซี ๑๒ ตัน (ปี พ.ศ. ๒๕๖๐ ตรวจยึดกัญชา ๕,๑๑๑ ตัน รองลงมาคือ โคเคน ๑,๒๗๕ ตัน ผีน ๖๙๓ ตัน เมทแอมเฟตามีน ๑๘๔ ตัน เฮโรอีนและมอร์ฟีน ๑๙๐ ตัน โอปิออยด์ที่ใช้ในทางยา (pharmaceutical opioid) ๑๕๐ ตัน แอมเฟตามีน ๕๐ ตัน และเอ็กซ์ตาซี ๑๔ ตัน)

ข้อมูลการสำรวจพื้นที่ปลูกพืชเสพติด พบว่า การลักลอบปลูกฝิ่นทั่วโลกมีแนวโน้มลดลง ร้อยละ ๓๐ จากปี พ.ศ. ๒๕๖๑ โดยในปี พ.ศ. ๒๕๖๒ เหลือพื้นที่ปลูกฝิ่นทั่วโลกประมาณ ๒๔๐,๘๐๐ เฮกตาร์ มีผลผลิตฝิ่นประมาณ ๗,๖๑๐ ตัน สามารถนำไปผลิตเฮโรอีนได้ประมาณ ๔๗๒ - ๗๒๒ ตัน (ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ มีพื้นที่ปลูกฝิ่นทั่วโลก ๓๔๕,๐๐๐ เฮกตาร์ มีผลผลิตฝิ่นประมาณ ๗,๖๒๐ ตัน สามารถนำไปผลิตเฮโรอีนได้ประมาณ ๔๖๘ - ๗๑๘ ตัน) พื้นที่ที่พบการลักลอบปลูกฝิ่นมากที่สุดคือ ประเทศอัฟกานิสถาน มีพื้นที่ปลูกฝิ่นประมาณ ๑๖๐,๐๐๐ เฮกตาร์ มีผลผลิตฝิ่นประมาณ ๖,๗๐๐ ตัน (ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ มีพื้นที่ปลูกฝิ่นประมาณ ๒๒๑,๐๐๐ เฮกตาร์ มีผลผลิตฝิ่นประมาณ ๕,๕๐๐ ตัน) พื้นที่ปลูกฝิ่นลดลงร้อยละ ๒๘ แต่ผลผลิตฝิ่นเพิ่มขึ้นร้อยละ ๒๑ จากปี พ.ศ. ๒๕๖๑ รองลงมาคือ ประเทศเมียนมามีพื้นที่ปลูกฝิ่น ๓๓,๑๐๐ เฮกตาร์ มีผลผลิตฝิ่นประมาณ ๕๐๘ ตัน (ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ มีพื้นที่ปลูกฝิ่นประมาณ ๓๗,๓๐๐ เฮกตาร์ มีผลผลิตฝิ่นประมาณ ๕๒๐ ตัน) พื้นที่ปลูกฝิ่นลดลง ร้อยละ ๑๑ และผลผลิตฝิ่นลดลงร้อยละ ๒ โดยการลักลอบปลูกฝิ่นในประเทศเมียนมามีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๗ เป็นต้นมา ส่วนการลักลอบปลูกโคคาทั่วโลก พื้นที่ปลูกมีแนวโน้มลดลง ร้อยละ ๐.๕ แต่ผลผลิตเพิ่มขึ้นร้อยละ ๔.๖ โดยในปี พ.ศ. ๒๕๖๑ มีพื้นที่ปลูกโคคาทั่วโลก ๒๔๔,๒๐๐ เฮกตาร์ มีผลผลิตโคเคนประมาณ ๑,๗๒๓ ตัน (ปี พ.ศ. ๒๕๖๐ มีพื้นที่ปลูกโคคาทั่วโลก ๒๔๕,๔๐๐ เฮกตาร์ มีผลผลิตโคเคนประมาณ ๑,๖๔๗ ตัน) พื้นที่ปลูกโคคา ร้อยละ ๗๐ อยู่ในประเทศโคลัมเบีย รองลงมาคือ ประเทศเปรู ร้อยละ ๒๐ และประเทศโบลิเวีย ร้อยละ ๑๐

สถานการณ์ยาเสพติดประเภทสารสังเคราะห์ทั่วโลก มีแนวโน้มขยายตัวอย่างต่อเนื่อง ยาเสพติดที่พบแนวโน้มเพิ่มขึ้นมากที่สุดคือ สารกระตุ้นประสาทกลุ่มแอมเฟตามีน (Amphetamine - type stimulants : ATS) โดยเฉพาะเมทแอมเฟตามีนที่มีแนวโน้มขยายตัวในช่วงหลายปีที่ผ่านมา ในปี พ.ศ. ๒๕๖๑ มีการจับกุมและตรวจยึดได้มากถึง ๒๒๘ ตัน ซึ่งถือว่าการจับกุมได้มากที่สุดเท่าที่เคยมีมา พื้นที่ที่มีการตรวจยึดเมทแอมเฟตามีน

ได้มากที่สุดคือ ทวีปอเมริกาเหนือ ทวีปเอเชียตะวันออกและเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ในขณะที่สารออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทชนิดใหม่ (New Psychoactive Substances : NPS) ในกลุ่มโอปิออยด์มีการแพร่ระบาดเพิ่มขึ้นจากเดิมร้อยละ ๒ ในปี พ.ศ. ๒๕๕๗ เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ ๙ ในปี พ.ศ. ๒๕๖๑ นอกจากนี้ยังมีการค้นพบ NPS เพิ่มขึ้นจากเดิมที่มีเพียง ๑๖๖ ชนิด ในปี พ.ศ. ๒๕๕๒ เพิ่มขึ้นเป็น ๙๕๐ ชนิด ในปี พ.ศ. ๒๕๖๒

สถานการณ์การค้ายาเสพติดทั่วโลก พบว่ามีการลักลอบซื้อขายผ่านDarknetเพิ่มมากขึ้นในปี พ.ศ. ๒๕๖๓ หลังจากที่มีแนวโน้มลดลงจากการปราบปรามเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๖๐ จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ทำให้ผู้เสพและผู้ค้ารายย่อยหันไปใช้ช่องทางDarknet ในการซื้อขายแทน นอกจากนี้ ยังพบการลักลอบขนส่งผ่านทางพัสดุไปรษณีย์ และทางทะเลเพิ่มมากขึ้น ซึ่งอาจเป็นข้อบ่งชี้ว่าผู้ค้ายาเสพติดกำลังหันมาใช้เส้นทางทางทะเลเพิ่มขึ้น เพื่อหลีกเลี่ยงความเสี่ยงในการถูกสกัดกั้น รวมทั้งยังสามารถขนยาเสพติดได้ในปริมาณที่มากกว่าทางอากาศและทางบก

๑.๒ สถานการณ์ยาเสพติดในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

พื้นที่สามเหลี่ยมทองคำเป็นแหล่งผลิตยาเสพติดที่สำคัญของโลก มีการผลิตยาเสพติดหลายชนิดจากพื้นที่นี้ เช่น ฝิ่น เฮโรอีน ยาบ้า ไอซ์และคีตามีน แม้ว่าภาพรวมการลักลอบปลูกฝิ่นในประเทศเมียนมาจะมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๗ -ปัจจุบัน แต่ยังคงเป็นแหล่งผลิตฝิ่นและเฮโรอีนที่สำคัญของโลก โดยในปี พ.ศ. ๒๕๖๒ มีพื้นที่ปลูกฝิ่น ๓๓,๑๐๐ เฮกตาร์ มีผลผลิตฝิ่นประมาณ ๕๐๘ ตัน ปัญหาสำคัญของการลักลอบปลูกฝิ่นในประเทศเมียนมาคือ ข้อจำกัดของฝ่ายความมั่นคงที่ยังไม่สามารถเข้าถึงพื้นที่ของกลุ่มชาติพันธุ์ติดอาวุธ รวมไปถึงปัญหาความยากจนของประชาชนในพื้นที่ที่ยังขาดโอกาสในการประกอบอาชีพและรายได้ ส่งผลให้ปัญหาการลักลอบปลูกฝิ่นในเมียนมาจะยังคงดำรงอยู่ในระยะยาว

สถานการณ์การผลิตยาเสพติดประเภทสารสังเคราะห์ในพื้นที่สามเหลี่ยมทองคำมีแนวโน้มขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะการลักลอบผลิตเมทแอมเฟตามีน (ยาบ้า และไอซ์) ข้อมูลของ UNODC จากรายงาน Synthetic drugs in East and Southeast Asia : latest developments and challenges ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ พบว่า ตลาดการค้าเมทแอมเฟตามีนในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ขยายตัวเพิ่มขึ้น โดยในปี พ.ศ. ๒๕๖๒ มีการจับกุมและตรวจยึดได้มากถึง ๑๑๕ ตัน ปริมาณของกลางเมทแอมเฟตามีนที่ตรวจยึดได้มากกว่าร้อยละ ๘๐ ถูกตรวจยึดได้ในกลุ่มประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และในปี พ.ศ. ๒๕๖๒ นับเป็นครั้งแรกที่ปริมาณการตรวจยึดยาบ้าในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มีทิศทางที่ลดลงจากปีก่อนหน้า โดยในปี พ.ศ. ๒๕๖๑ ยึดยาบ้าได้ ๖๔๗ ล้านเม็ด ลดลงเหลือ ๕๑๑ ล้านเม็ด ในปีพ.ศ. ๒๕๖๒ ขณะที่การตรวจยึดไอซ์ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ยังคงเพิ่มขึ้นสูงอย่างต่อเนื่อง ในปีพ.ศ. ๒๕๖๒ พบการจับกุมไอซ์ได้มากถึง ๖๓ ตัน เพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. ๒๕๖๑ ที่จับกุมได้ ๔๘ ตัน สะท้อนให้เห็นถึงศักยภาพการผลิตไอซ์ที่เพิ่มสูงขึ้นในภูมิภาค และเชื่อว่าในอนาคตกลุ่มผู้ค้ายาเสพติดข้ามชาติจะหันมาผลิตไอซ์ที่สามารถทำกำไรได้มากกว่ายาบ้า เนื่องจากมีกลุ่มผู้เสพและตลาดที่กว้างขวางกว่า โดยเฉพาะตลาดผู้เสพไอซ์ในประเทศออสเตรเลีย และประเทศนิวซีแลนด์

การแพร่ระบาดของเมทแอมเฟตามีนในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นตามการขับเคลื่อนของตลาดการค้าเมทแอมเฟตามีนในภูมิภาค โดยเฉพาะไอซ์ ที่พบว่าการผลิตไอซ์จะมีความบริสุทธิ์ของสารเมทแอมเฟตามีนสูงมาก แต่กลับพบว่าราคาไอซ์ลดต่ำลงมากที่สุดในห้วง ๑๐ ปี แสดงให้เห็นถึงต้นทุนในการผลิตที่ลดลง และความสามารถในการเข้าถึงสารเคมี/สารตั้งต้นที่ใช้ในกระบวนการผลิตของกลุ่มผู้ค้า รวมไปถึงรูปแบบวิธีการสังเคราะห์แบบใหม่ที่มีการปรับเปลี่ยนสารเคมี/สารตั้งต้นชนิดใหม่ ๆ เพื่อทดแทนสารเคมีตัวเดิมที่ถูกควบคุม โดยต้นทุนของสารเคมี/สารตั้งต้นที่ใช้ในกระบวนการผลิตยาเสพติดในพื้นที่

สามเหลี่ยมทองคำส่วนใหญ่มาจากประเทศจีน และอีกส่วนหนึ่งมาจากการลำเลียงผ่านทางด่านประเทศเวียดนาม สปป.ลาว และประเทศไทย

การผลิตยาเสพติดในพื้นที่สามเหลี่ยมทองคำที่ขยายตัวเพิ่มขึ้นในช่วงหลายปีที่ผ่านมาทำให้มียาเสพติดจำนวนมากได้กระจายไปยังประเทศต่าง ๆ ที่อยู่โดยรอบพื้นที่สามเหลี่ยมทองคำ ส่งผลให้สถานการณ์ยาเสพติดของประเทศต่าง ๆ มีสถิติการจับกุมที่เพิ่มสูงขึ้น กลุ่มผู้ค้ายาเสพติดปรับกลยุทธ์การลักลอบขนส่งยาเสพติด นอกจากการลักลอบลำเลียงผ่านชายแดนทางบกของไทยแล้ว ยังใช้เส้นทางขนส่งผ่านทางด่านชายแดน สปป.ลาว และเวียดนาม ซึ่งเป็นเส้นทางการค้ายาเสพติดที่สำคัญอีกเส้นทางหนึ่งในภูมิภาค นอกจากนี้การลักลอบลำเลียงยาเสพติดผ่านทางทะเลอันดามันและช่องแคบมะละกาไปยังประเทศที่สาม ยังคงพบอยู่อย่างต่อเนื่อง

๒. สถานการณ์ยาเสพติดภายในประเทศ

๒.๑ สถานการณ์การลักลอบปลูกพืชเสพติด

สถานการณ์การลักลอบปลูกพืชเสพติดในประเทศไทย ข้อมูลจากการสำรวจของสถาบันสำรวจและติดตามการปลูกพืชเสพติด พบการลักลอบปลูกพืชเสพติด ได้แก่ ฝิ่น และกัญชา โดยการลักลอบปลูกฝิ่นในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ พบการลักลอบปลูกฝิ่นภายในประเทศรวมทั้งสิ้น ๑๔๓.๘๕ ไร่ มีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง (ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ ที่มีพื้นที่ปลูกฝิ่น ๒๖๗.๙ ไร่) ส่วนใหญ่ปลูกในพื้นที่ภาคเหนือ พบมากในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดเชียงราย จังหวัดแม่ฮ่องสอน จังหวัดพะเยา จังหวัดน่าน และจังหวัดตาก

การลักลอบปลูกกัญชา ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ ข้อมูลจากการสำรวจของสถาบันสำรวจและติดตามการปลูกพืชเสพติด พบการลักลอบปลูกกัญชาทั้งหมด ๕๓ แปลงพื้นที่ ๙ ไร่ ๑ งาน ๑๕๐ ตารางเมตร มีต้นกัญชาจำนวน ๔,๗๙๐ ต้นและข้อมูลข่าวการจับกุมการลักลอบปลูกกัญชา ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ พบการจับกุมการลักลอบปลูกกัญชา จำนวน ๗,๕๔๕ ต้น พื้นที่ปลูกส่วนใหญ่อยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นการปลูกภายนอกอาคารในพื้นที่จังหวัดมุกดาหาร จังหวัดสระแก้ว และจังหวัดนครราชสีมา นอกจากนี้ยังพบการลักลอบปลูกภายในอาคารพาณิชย์ ซึ่งเป็นการปลูกแบบระบบปิด ส่วนมากพบในพื้นที่กรุงเทพมหานคร

๒.๒ สถานการณ์การลักลอบนำเข้ายาเสพติด

สถานการณ์การลักลอบนำเข้ายาเสพติด ประเทศไทยยังคงมีสถานะเป็นพื้นที่แพร่ระบาดและพื้นที่ทางผ่านที่สำคัญของยาเสพติดที่มาจากแหล่งผลิตในพื้นที่สามเหลี่ยมทองคำ ทั้งยาบ้า ไอซ์ เฮโรอีน และคีตามีน ซึ่งในช่วงหลายปีที่ผ่านมาการผลิตยาเสพติดในพื้นที่สามเหลี่ยมทองคำขยายตัวเพิ่มขึ้น ทำให้กลุ่มขบวนการค้ายาเสพติดพยายามลักลอบนำยาเสพติดจำนวนมากเข้ามายังประเทศไทยอย่างต่อเนื่องส่งผลให้มีการจับกุมยาเสพติดได้เป็นจำนวนมาก โดยยาบ้าเป็นยาเสพติดที่มีการแพร่ระบาดมากที่สุดในไทย ขณะที่ ไอซ์ เฮโรอีน คีตามีน และกัญชา ส่วนใหญ่จะถูกลำเลียงผ่านไทยเพื่อส่งต่อไปยังประเทศที่สาม เช่น ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ มาเลเซีย อินโดนีเซีย ญี่ปุ่น เป็นต้น โดยใช้เส้นทางทั้งทางบก ทางเรือ และเครื่องบิน

การลำเลียงยาเสพติดปริมาณมากเข้าประเทศไทย กลุ่มการค้ายังคงใช้ชายแดนพื้นที่ภาคเหนือด้านจังหวัดเชียงราย (อำเภอแม่ฟ้าหลวง อำเภอแม่สาย อำเภอแม่จัน อำเภอเชียงแสน อำเภอเวียงป่าเป้า อำเภอเชียงของ) และ จังหวัดเชียงใหม่ (อำเภอเชียงดาว อำเภอเวียงแหง อำเภอฝาง และ อำเภอแม่สาย) เป็นจุดลักลอบนำเข้าหลักปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ ใน ๒ พื้นที่นี้ มีการจับกุมยาเสพติดรายสำคัญได้มากที่สุดรวม ๕๒ คดี ยาบ้า ๘๘.๑ ล้านเม็ดไอซ์ ๑,๙๗๕ กิโลกรัม เฮโรอีน ๔๒๖ กิโลกรัม และฝิ่น ๒.๔ กิโลกรัม ส่วนชายแดนภาคเหนือตอนล่างทางทิศตะวันตก ด้านอำเภอพบพระ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก พบการจับกุมการลักลอบนำเข้า ไอซ์และคีตามีนจำนวนมาก ในช่วงที่ผ่านมาพบการจับกุมคดีที่มีการลักลอบนำเข้าทางด้านชายแดนด้านนี้ ๓ คดี ของกลางไอซ์ ๒,๔๙๐ กิโลกรัม และคีตามีน ๑๐๐ กิโลกรัมกลุ่มการค้าและกลุ่มลำเลียงที่สำคัญในพื้นที่ภาคเหนือ

ยังคงเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ในพื้นที่ อำเภอแม่จัน อำเภอแม่สาย อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย , อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งมีความสัมพันธ์กับกลุ่มเครือข่ายนักค้ายาเสพติดในประเทศเมียนมา นอกจากนี้ยังพบว่า ภายหลังจากที่กลุ่มชาติพันธุ์ถูกเจ้าหน้าที่รัฐเพ่งเล็งมากขึ้น จึงมีการจ้างกลุ่มคนนอกพื้นที่เข้ามาลำเลียงแทน ทั้งกลุ่มผู้ลำเลียงในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ภาคกลาง และภาคใต้ โดยรูปแบบการลักลอบลำเลียงยังคงเป็นขบวนรถยนต์ ลำเลียง มีรถนำขบวน ใช้เส้นทางรองเพื่อหลีกเลี่ยงด่านตรวจตามถนนเส้นทางการหลัก รูปแบบการซุกซ่อนยาเสพติดที่น่าสนใจ ได้แก่ การบรรจุทุกในห้องโดยสารรถยนต์หรือท้ายกระบะโดยไม่ตัดแปลงช่องลับ การทำช่องลับในรถบรรทุกขนาดใหญ่ การอำพรางปะปนมากับพืชผลทางการเกษตร หรือการซุกซ่อนในสินค้าประเภทอื่น ๆ

การลักลอบนำเข้าทางด้านชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือจังหวัดนครพนม และ จังหวัดหนองคาย ถือเป็นพื้นที่ที่มีสถานการณ์การลักลอบนำเข้ารุนแรงที่สุดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สะท้อนจากการตรวจยึดของกลางยาเสพติดทั้งยาบ้า ไอซ์ เฮโรอีน คีตามีน และกัญชา ที่มีปริมาณของกลางจำนวนมาก เนื่องจากเป็นพื้นที่นำเข้าที่สำคัญ การลักลอบนำเข้าส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ชายแดนของอำเภอที่ติดริมน้ำโขง (อำเภอบ้านแพง อำเภอท่าอุเทนอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม , อำเภอเมือง อำเภอท่าบ่อ อำเภอโพนพิสัย อำเภอรัตนวาปี อำเภอสังขม จังหวัดหนองคาย) ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ มีการจับกุมคดียาเสพติดรายสำคัญที่มีการลักลอบนำเข้าทางด้าน จังหวัดนครพนม ๓๒ คดี ยาบ้า ๑๓.๔ ล้านเม็ด ไอซ์ ๑๘๓.๖ กิโลกรัม และกัญชา ๕,๔๑๔ กิโลกรัม , จังหวัดหนองคาย ๓๔ คดี ยาบ้า ๒๑.๘ ล้านเม็ด เฮโรอีน ๑๕๗.๙ กิโลกรัม ไอซ์ ๗๕๘.๑๙ กิโลกรัม คีตามีน ๓๐๐ กิโลกรัม กัญชา ๒,๖๑๔ กิโลกรัม และโคเคน ๓ กิโลกรัม และในระยะหลังพบว่า จังหวัดมุกดาหาร (อำเภอเมือง อำเภอหว้านใหญ่ อำเภอดอนตาล) เป็นจุดที่มีการลักลอบนำเข้ามาเพิ่มขึ้น ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ จับกุมได้ ๑๑ คดี ยาบ้า ๑.๒๓ ล้านเม็ด กัญชา ๑,๓๙๐ กิโลกรัม ไอซ์ ๕๔๒ กิโลกรัม (ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ จับกุมได้ ๑๑ คดี ยาบ้า ๘.๔ ล้านเม็ด ไอซ์ ๒๓๓ กิโลกรัม กัญชา ๙๖๐ กิโลกรัม และคีตามีน ๑๑๙ กิโลกรัม) เชื่อว่าเป็นการขยับจุดจากพื้นที่นำเข้าเดิมจากพื้นที่ จังหวัดนครพนม ภายหลังจากกองกำลังป้องกันชายแดน ได้เพิ่มความเข้มงวดมากขึ้น ส่วนทางด้าน จังหวัดเลย(กิโลกรัมด้านซ้าย) เป็นพื้นที่ที่พบการลักลอบนำเข้าไอซ์จำนวนมาก มีการจับกุมได้ ๑ คดี ของกลาง ๕๙๙ กิโลกรัม ขณะที่พื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง พบการจับกุมการลักลอบนำเข้ารุนแรงอยู่ในเฉพาะพื้นที่ชายแดนของ อำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี จับกุมได้ ๖ คดี ยาบ้า ๑.๒ ล้านเม็ด ไอซ์ ๕๐๒ กิโลกรัม และ อำเภอขานูมาน จังหวัดอำนาจเจริญ จับกุมได้ ๔ คดี ยาบ้า ๔๗๐,๖๐๐ เม็ด กัญชา ๕ กิโลกรัม ไอซ์ ๑.๔ กิโลกรัม

การลักลอบนำเข้าทางด้านภาคตะวันตก ด้านอำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ จับกุมได้ ๔ คดี ยาบ้า ๒๙๑,๘๐๐ เม็ด ไอซ์ ๑,๓๘๕ กิโลกรัม คีตามีน ๕๐๐ กิโลกรัม เฮโรอีน ๗๗ กิโลกรัม แต่จากการขยายตัวของการค้าไอซ์ส่งผลให้ในช่วงที่ผ่านมาพบการจับกุมในประเทศเมียนมา ๒ คดี ของกลางไอซ์ ๓,๑๔๙ กิโลกรัม มีปลายทางมาส่งในพื้นที่อำเภอพญาทองสุข จังหวัดกอกาเร็ก ซึ่งอยู่ตรงข้าม อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ขณะที่การลักลอบนำเข้ายาบ้าส่วนใหญ่จะลักลอบนำเข้าในระดับหมื่นเม็ด - ระดับแสนเม็ด เข้าทางด้านด่านเจดีย์สามองค์ อำเภอสังขละบุรีจังหวัดกาญจนบุรี รูปแบบการลักลอบลำเลียง และการซุกซ่อนยาเสพติดส่วนใหญ่จะใช้รถยนต์ส่วนบุคคล/รถกระบะ ทำช่องลับในถังน้ำมันหรือใต้พื้นปูกระเบื้อง โលเนออร์ หรือซุกซ่อนในยางอะไหล่ นอกจากนี้ยังพบการลักลอบนำเข้ากระท่อมผงจากจังหวัดมะริด ประเทศเมียนมา เข้ามาทางด้านชายแดน อำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ สำหรับการพัฒนาเส้นทางคมนาคมของประเทศเมียนมาใน ๓ เส้นทาง คือ ด้านเจดีย์สามองค์ - พญาทองสุข-ย่างกุ้ง, พุน้ำร้อน - ทวาย และด่านสิงขร - มะริด ปัจจุบันเส้นทางในฝั่งประเทศเมียนมาได้สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้ว การเดินทางจึงค่อนข้างจะสะดวกกว่าในอดีต และรวดเร็วกว่าเดิม จึงมีความเป็นไปได้ที่ไทยจะเผชิญกับปัญหาการลักลอบนำเข้ายาเสพติดทางด้านนี้รุนแรงขึ้น

พื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ตอนล่าง ประสบกับปัญหาการลักลอบนำเข้าไปกระโจมจากประเทศมาเลเซียอย่างต่อเนื่อง ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ มีการจับกุมได้มากถึง ๖๘.๒ ตัน พื้นที่ที่มีการจับกุมได้มากที่สุดได้แก่ จังหวัดสงขลา จำนวน ๓๘.๖ ตัน (อำเภอสะเดา อำเภอนาทวี อำเภอสะบ้าย้อย) โดยมีเหตุจูงใจจากราคาจำหน่ายที่ได้กำไรค่อนข้างสูง ประกอบกับสถานการณ์ปัญหาผู้เสพยาเสพติดกระโจม ๔x๑๐๐ ในพื้นที่ภาคใต้ยังไม่ลดความรุนแรงลง

นอกจากที่ไทยประสบกับปัญหาการลักลอบนำเข้ายาเสพติดจากพื้นที่สามเหลี่ยมทองคำแล้ว ยังพบการลักลอบนำเข้าโคเคนของกลุ่มแอฟริกันตะวันตกจากทวีปอเมริกาใต้ ผ่านทางอากาศยานต่าง ๆ และมีการจับกุมได้อย่างต่อเนื่อง ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ พบการจับกุม ๔ คดี ของกลางโคเคนรวม ๗.๒๘ กิโลกรัม (จากเดิมปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ จำนวน ๑๒ คดี โดยแยกเป็น โคเคน ๑๐ คดี ของกลาง ๑๕.๖ กิโลกรัม และโคเคนเหลว ๒ คดี ของกลาง ๓.๐๒ กิโลกรัม) ใน ๓ พื้นที่ ได้แก่ ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ ๓ คดี ของกลาง ๕.๒๔ กิโลกรัม ท่าอากาศยานภูเก็ต ๑ คดี ของกลาง ๒.๐๔ กิโลกรัม และนำเข้ามาผ่านทางชายแดนทางบก ด้านจังหวัดหนองคาย ๑ คดี ของกลาง ๓ กิโลกรัม แต่คดีส่วนใหญ่ที่จับกุมพบว่าเป็นการใช้สนามบินสุวรรณภูมิเป็นจุดพัก (Transit) ก่อนที่จะบินต่อไปยังปลายทางที่สนามบินวัดไต สปป.ลาว สะท้อนให้เห็นว่ากลุ่มแอฟริกันตะวันตกยังคงมีความพยายามในการลักลอบนำเข้าโคเคน โดยพยายามเลี่ยงไปลงที่สนามบินของ สปป.ลาว ก่อนที่จะลักลอบลำเลียงนำเข้ามาไทยผ่านชายแดนทางบกแทน อย่างไรก็ตามปัญหาการแพร่ระบาดของโคเคนในประเทศยังมีน้อย เนื่องจากมีการใช้ในกลุ่มจำกัดโดยเฉพาะผู้เสพยาที่มีฐานะการเงินดี

จากข้อมูลทะเบียนคดียาเสพติดของสำนักงาน ป.ป.ส. พบการลักลอบนำเข้าเฮโรอีน (ยาไอ) ผ่านทางพัสดุไปรษณีย์ระหว่างประเทศเพิ่มขึ้น ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ พบการลักลอบนำเข้า ๔๖ คดี ของกลางรวม ๓๑๒,๒๓๒ เม็ด (ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ จำนวน ๒๑ คดี ของกลางรวม ๑๐๔,๒๒๒ เม็ด) โดยมีประเทศต้นทางส่วนใหญ่มาจากทวีปยุโรป ที่สำคัญคือ ประเทศเยอรมนี โปรตุเกส ฝรั่งเศส เบลเยียม และเนเธอร์แลนด์ อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันพบว่าเฮโรอีน (ยาไอ) ยังคงระบาดอยู่ในเฉพาะกลุ่มเท่านั้น (ผู้เที่ยวสถานบันเทิง งานสังสรรค์) ขณะที่ราคาขายปลีกยังไม่เปลี่ยนแปลงมากนัก อยู่ที่ ๓๐๐ - ๗๐๐ บาท/เม็ด

๒.๓ สถานการณ์การค้าและการแพร่ระบาดยาเสพติด

การค้ายาเสพติดจากสถานการณ์การลักลอบนำเข้ายาเสพติดที่ทวีความรุนแรงอย่างต่อเนื่องในช่วงหลายปีที่ผ่านมา ทั้งในด้านความถี่และปริมาณยาเสพติดที่ลักลอบนำเข้าต่อครั้ง ส่งผลให้มีการจับกุมคดียาเสพติดเป็นจำนวนมาก ข้อมูลสถิติการจับกุมคดียาเสพติดของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ (POLIS) ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ สามารถจับกุมคดียาเสพติดทั้งหมด ๓๒๔,๕๕๒ คดี ผู้ต้องหา ๓๓๘,๕๖๐ คน ตรวจยึดยาเสพติดได้ดังนี้ ยาบ้า ๓๑๙ ล้านเม็ด ไอซ์ ๒๓,๘๗๒ กิโลกรัม เฮโรอีน ๕๙๗ กิโลกรัม คีตามีน ๑,๓๔๒ กิโลกรัมและเฮโรอีน ๕๑๐,๒๒๓ เม็ด (ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ จับกุมได้ ๓๗๑,๑๗๙ คดี ผู้ต้องหา ๓๘๕,๙๑๒ คน ยึดยาบ้า ๕๒๑ ล้านเม็ด ไอซ์ ๑๖,๑๗๕ กิโลกรัมเฮโรอีน ๙๔๒ กิโลกรัม คีตามีน ๗๓๕ กิโลกรัมและเฮโรอีน ๓๐๔,๐๓๗ เม็ด)

การลักลอบนำเข้ายาเสพติดจำนวนมาก ทั้งจากพื้นที่ภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จะถูกลักลอบลำเลียงเข้ามาส่งมอบและพักคอยในพื้นที่ภาคกลาง ปริมณฑล และกรุงเทพมหานคร สะท้อนให้เห็นว่าพื้นที่ภาคกลาง ปริมณฑล และกรุงเทพมหานคร ยังคงเป็นพื้นที่ค้าและแพร่ระบาดยาเสพติดที่สำคัญ เป็นทั้งพื้นที่ส่งมอบยาเสพติด แหล่งพักยาเสพติด ก่อนที่จะกระจายไปยังพื้นที่แพร่ระบาดอื่น ๆ รวมถึงการลำเลียงส่งต่อไปยังพื้นที่ภาคตะวันออกและภาคใต้ ส่งผลให้สถานการณ์การแพร่ระบาดในพื้นที่ในภาพรวมยังไม่ลดระดับความรุนแรงลง

การค้ายาเสพติดในปัจจุบัน นอกจากการค้ายาเสพติดแบบทั่วไปแล้วยังพบว่ากลุ่มผู้ค้ายาเสพติดได้ใช้ช่องทางออนไลน์ควบคู่กับการส่งยาเสพติดทางพัสดุไปรษณีย์ในการกระจายยาเสพติดไปสู่กลุ่มผู้เสพยาเพิ่มขึ้น

การค้ายาเสพติดได้มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบโดยการนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการซื้อขายผ่าน Application เช่น Line Twitter Facebook IG ฯลฯ โดยเฉพาะช่องทาง Twitter เป็นช่องทางที่ได้รับความนิยมสูงสุดในการซื้อขายยาเสพติด ซึ่งกลุ่มผู้ใช้ส่วนใหญ่เป็นเด็กและเยาวชน จากการสืบค้นข้อมูล Twitter เฉพาะหน้ายอดนิยม พบว่ามีการซื้อขายยาเสพติดเกือบทุกชนิดอย่างแพร่หลาย แঙ্গราคาขายชัดเจน มีช่องทางการส่งให้เลือกหลากหลาย เช่น นั้รับ ส่งผ่านไปรษณีย์ทั้งภาครัฐและเอกชน ซึ่งปัจจุบันระบบขนส่งมีความสะดวก และรวดเร็ว เช่น Kerry Express , Grab เป็นต้น รวมถึงมีการสร้างความน่าเชื่อถือ โดยการแสดงรูปสินค้าว่ามีจริง รูปข้อความการสนทนาระหว่างผู้ขายกับผู้ซื้อเพื่อการันตีคุณภาพ

ยาเสพติดที่มีการแพร่ระบาดมากที่สุด คือ ยาบ้า (ร้อยละ ๗๗.๙) รองลงมาคือ ไอซ์ (ร้อยละ ๙.๗) กัญชา (ร้อยละ ๔.๘) เฮโรอีน ร้อยละ ๒.๓ และตัวยาอื่น ๆ (ร้อยละ ๕.๓) ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ มีผู้เข้ารับการบำบัดรักษายาเสพติด ในระบบ บสต. จำนวน ๑๘๐,๔๘๓ คน ผู้เข้าบำบัดยาเสพติดส่วนใหญ่เป็นรายใหม่ ร้อยละ ๖๗.๐ ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ ๘๙.๙ กลุ่มอายุผู้เข้าบำบัดส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มอายุ ๒๐ - ๒๔ ปี ร้อยละ ๑๘.๗ รองลงมาอยู่ในกลุ่มอายุ ๒๕ - ๒๙ ปี ร้อยละ ๑๘.๖ และกลุ่มอายุ ๓๐ - ๓๔ ปี ร้อยละ ๑๕.๓ ผู้เข้าบำบัดรักษาส่วนใหญ่เป็นผู้เสพ ร้อยละ ๕๗.๔ รองลงมาคือ ผู้ติด ร้อยละ ๓๘.๖ และผู้ใช้ ร้อยละ ๔.๐ จากข้อมูลผู้เข้ารับการบำบัดรักษายาเสพติด ในระบบ บสต. ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ พบว่ายาเสพติดที่ต้องให้การเฝ้าระวัง คือ ไอซ์ และเฮโรอีน ที่มีแนวโน้มผู้เข้ารับการบำบัดรักษาเพิ่มสูงขึ้น

การแพร่ระบาดของไอซ์พบการแพร่ระบาดในทุกพื้นที่ พบการแพร่ระบาดสูงใน ๑๓ จังหวัด ได้แก่ กรุงเทพมหานครจังหวัดชลบุรีจังหวัดสงขลาจังหวัดจันทบุรีจังหวัดสุราษฎร์ธานีจังหวัดสระแก้วจังหวัดนนทบุรีจังหวัดตราดจังหวัดฉะเชิงเทราจังหวัดนครราชสีมาจังหวัดปทุมธานีจังหวัดระยองและจังหวัดนครศรีธรรมราช ผู้เข้าบำบัดรักษาไอซ์พบมากที่สุดในกลุ่มอายุ ๒๕ - ๒๙ ปี มีสัดส่วนอยู่ที่ร้อยละ ๒๑.๒ รองลงมาคือกลุ่มอายุ ๓๐ - ๓๔ ปี ร้อยละ ๑๘.๕ ส่วนผู้เข้าบำบัดรักษาที่เป็นเด็กและเยาวชนอายุต่ำกว่า ๒๕ ปี มีสัดส่วนอยู่ที่ร้อยละ ๒๘.๑ ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ มีผู้เข้าบำบัดรักษาไอซ์ ๑๗,๕๕๙ คน ซึ่งพบว่ามีแนวโน้มเพิ่มขึ้น เป็นรายใหม่ ร้อยละ ๗๑.๘ ในจำนวนรายใหม่ทั้งหมดเป็นเด็กและเยาวชนอายุต่ำกว่า ๒๕ ปี ร้อยละ ๒๙.๔หรือเกือบ ๑ ใน ๓ ของรายใหม่ทั้งหมดวิธีการเสพยาไอซ์ ส่วนใหญ่กว่าร้อยละ ๙๓.๐เป็นการใช้ด้วยวิธีการสูบ ข้อมูลทางเภสัชวิทยาพบว่าวิธีการเสพยาไอซ์ด้วยวิธีการสูบการออกฤทธิ์จะใช้เวลาเป็นวินาทีเพราะฉะนั้นแล้วการใช้ไอซ์ที่มีความบริสุทธิ์ของเมทแอมเฟตามีนไฮโดรคลอไรด์มากกว่าร้อยละ ๙๐ จะทำให้เกิดภาวะอาการเสพยาไอซ์ได้เร็วขึ้น

การแพร่ระบาดของเฮโรอีนพบการแพร่ระบาดใน ๖๐ จังหวัด โดยพบการแพร่ระบาดสูงใน ๗ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดเชียงรายจังหวัดเชียงใหม่กรุงเทพมหานครจังหวัดกาญจนบุรีจังหวัดนราธิวาสจังหวัดสงขลา และจังหวัดปัตตานีผู้เข้าบำบัดรักษาเฮโรอีนพบมากที่สุดในกลุ่มอายุมากกว่า ๓๙ ปี มีสัดส่วนอยู่ที่ร้อยละ ๓๖.๙ รองลงมาคือ กลุ่มอายุ ๒๐ - ๒๔ ปี ร้อยละ ๑๙.๘ ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ มีผู้เข้าบำบัดรักษาเฮโรอีน ๔,๑๗๒ คน ส่วนใหญ่เป็นผู้เข้าบำบัดรักษาเฮโรอีนรายเก่า ร้อยละ ๕๖.๘ อย่างไรก็ตามพบว่ากลุ่มผู้เสพเฮโรอีนรายใหม่มีสัดส่วนที่เพิ่มขึ้นจากเดิมในปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๒ ร้อยละ ๓๗.๑ เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ ๔๓.๒ ในปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๓ ในจำนวนรายใหม่ทั้งหมดเป็นเด็กและเยาวชน อายุต่ำกว่า ๒๕ ปี ร้อยละ ๓๙.๕หรือมากกว่า ๑ ใน ๓ ของผู้เข้าบำบัดรักษาเฮโรอีนรายใหม่ทั้งหมดพื้นที่ที่มีกลุ่มเด็กและเยาวชนอายุที่ต่ำกว่า ๒๕ ปี รายใหม่เข้าบำบัดรักษามากที่สุด ได้แก่ จังหวัดกาญจนบุรี (ร้อยละ ๘๘.๙ ของทั้งจังหวัด) และกรุงเทพมหานคร (ร้อยละ ๖๖.๘ ของทั้งจังหวัด)วิธีการเสพยาเฮโรอีน ส่วนใหญ่ใช้วิธีการสูบ ซึ่งมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ส่วนการใช้เฮโรอีนด้วยวิธีการฉีดมีแนวโน้มลดลง

๓. แนวโน้มสถานการณ์ปัญหาเสพติด

๓.๑ การขยายตัวของการผลิตยาเสพติดประเภทสารสังเคราะห์ในพื้นที่รัฐฉานของเมียนมา ส่งผลให้สถานการณ์ยาเสพติดของประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคมีสถิติการจับกุมที่เพิ่มสูงขึ้น ขณะที่การลักลอบลำเลียงสารเคมีและสารตั้งต้นเข้าไปยังพื้นที่แหล่งผลิตมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ส่วนใหญ่มาจากประเทศจีน

๓.๒ สปป.ลาว จะถูกใช้เป็นพื้นที่ลำเลียงผ่านของยาเสพติดมากขึ้น ก่อนที่จะกระจายไปยังประเทศต่าง ๆ ทั้งไทย เวียดนาม และกัมพูชา

๓.๓ กลุ่มการค้ายังคงใช้ชายแดนพื้นที่ภาคเหนือด้าน จังหวัดเชียงราย (อำเภอแม่ฟ้าหลวง อำเภอแม่สาย อำเภอแม่จัน อำเภอเชียงแสน อำเภอเวียงป่าเป้า อำเภอเชียงของ) และ จังหวัดเชียงใหม่ (อำเภอเชียงดาว อำเภอเวียงแหง อำเภอฝาง และ อำเภอแม่เมาะ) เป็นจุดลักลอบนำเข้าหลัก

๓.๔ พื้นที่ชายแดนภาคภาคตะวันตก ด้านชายแดน จังหวัดตาก (อำเภอพบพระ อำเภอแม่สอด) จังหวัดกาญจนบุรี (อำเภอสังขละบุรี) มีแนวโน้มที่จะลักลอบนำเข้าไอซ์และคีตามีนจำนวนมาก

๓.๕ พื้นที่ชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือด้าน จังหวัดนครพนม (อำเภอท่าอุเทน) และ จังหวัดหนองคาย (อำเภอเมือง อำเภอท่าบ่อ) เป็นพื้นที่ที่มีสถานการณ์การลักลอบนำเข้ารุนแรง ส่วนพื้นที่ จังหวัดมุกดาหาร (อำเภอหว้านใหญ่) จังหวัดเลย (อำเภอด่านซ้าย) เป็นจุดที่มีการลักลอบนำเข้ามากขึ้น พื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตอนกลางการลักลอบนำเข้าส่วนใหญ่จะอยู่ในพื้นที่ จังหวัดอุบลราชธานี (อำเภอเขมราฐ) และ จังหวัดอำนาจเจริญ (อำเภอชานุมาน)

๓.๖ พื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ตอนล่าง ด้าน จังหวัดสงขลา (อำเภอสะเดา) ประสบกับปัญหาการลักลอบนำเข้าใบกระท่อมจากประเทศมาเลเซียอย่างต่อเนื่อง

๓.๗ การลักลอบนำเข้าโคเคน กลุ่มแอฟริกันตะวันตกยังคงมีบทบาทในการสั่งการและจัดหาผู้ลำเลียงในการลักลอบลำเลียงโคเคนเข้าประเทศ

๓.๘ พื้นที่ภาคกลาง กรุงเทพมหานครและปริมณฑล ยังคงมีการลำเลียงยาเสพติดจำนวนมากเข้ามาพักคอยในพื้นที่ เนื่องจากเป็นพื้นที่แพร่ระบาดที่สำคัญ เป็นพื้นที่ส่งมอบและแหล่งพักยาเสพติด ก่อนที่จะกระจายไปยังพื้นที่อื่น

๓.๙ การขยายตัวของการค้ายาเสพติดออนไลน์ควบคู่กับการส่งยาเสพติดทางพัสดุไปรษณีย์เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ปัญหาการค้ายาเสพติดขยายวงกว้างได้อย่างรวดเร็ว และกระจายยาเสพติดไปสู่กลุ่มผู้เสพมากขึ้น โดยเฉพาะใน Twitter ที่เข้าถึงได้ง่าย

๓.๑๐ ยาเสพติดที่มีการแพร่ระบาดมากที่สุด คือ ยาบ้า สำหรับยาเสพติดที่ต้องให้การเฝ้าระวัง คือ ไอซ์ ที่พบการแพร่ระบาดเพิ่มขึ้น และเฮโรอีน ที่พบการแพร่ระบาดในกลุ่มเด็กและเยาวชนในพื้นที่กรุงเทพมหานคร และ จังหวัดกาญจนบุรี

ส่วนที่ ๓

ผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด
พ.ศ. ๒๕๖๓(ระหว่างวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๒ - ๓๐ กันยายน ๒๕๖๓)

๑. การขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์

๑.๑ รัฐบาลแถลงนโยบายต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อวันที่พฤหัสบดีที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๖๒ รัฐบาลให้ความสำคัญกับปัญหาเสพติดภายใต้นโยบายหลักด้านการสร้างความมั่นคงและความปลอดภัยและความสงบสุขของประเทศ กำหนดให้การแก้ไขปัญหายาเสพติดเป็นนโยบายเร่งด่วน โดยดำเนินการตั้งแต่ต้นทาง กลางทาง และปลายทาง ให้บังเกิดผลอย่างชัดเจน และให้เป็นไปตามแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นความมั่นคงที่จะลดปัญหายาเสพติดให้ได้ผลอย่างมีนัยสำคัญ

๑.๒ ประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ลงวันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๖๓ เรื่อง แผนปฏิบัติการด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๖๓ ประกอบด้วย ๕ มาตรการ คือ ความร่วมมือระหว่างประเทศ การปราบปรามและบังคับใช้กฎหมาย การป้องกันยาเสพติด การบำบัดรักษาเสพติด และการบริหารจิต จิตบำบัด การเป็นกรอบในการบริหารจัดการ ประสานการปฏิบัติ จัดสรรทรัพยากร และกำกับติดตามประเมินผลสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรม

๒. การขับเคลื่อนมาตรการสำคัญ

สำนักงาน ป.ป.ส. ขอรายงานผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๖๓(วันอังคารที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๒ - วันพุธที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๓) ดังนี้

๒.๑ มาตรการความร่วมมือระหว่างประเทศ

สานต่อแผนปฏิบัติการร่วมแม่น้ำโขงปลอดภัยเพื่อการควบคุมยาเสพติด ๖ ประเทศ ได้แก่ จีน เมียนมา สปป.ลาว เวียดนาม กัมพูชา และไทย ระยะ ๔ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๒ - ๒๕๖๕) สามารถยึดยาบ้า ๔๘๖,๗๑๙,๔๓๐ เม็ด กัญชา ๑๕,๔๗๘,๓๐๘,๕๑๘,๓๗๙ กิโลกรัม ไอซ์ ๓๗,๕๐๒.๐๒ กิโลกรัม เฮโรอีน ๓,๕๒๕.๒๙ กิโลกรัม ฟีน ๕,๖๓๕ กิโลกรัม เอ็กซ์ตาซี ๒,๐๘๖,๓๕๕ เม็ด สารตั้งต้น ๑๕,๐๗๐ กิโลกรัม เคมีภัณฑ์ ๑,๑๑๔,๗๓๗.๘๗ กิโลกรัม และกาเฟอีน ๑๔,๒๕๕.๖๘ กิโลกรัม (ลดศักยภาพการผลิตยาบ้าได้ถึง ๒๐๐.๑๔ ล้านเม็ด) ซึ่งเป็นการลดทอนยาเสพติดมิให้ถูกค้าเลี้ยงข้ามชายแดนมายังประเทศไทย หรือไปยังประเทศต่าง ๆ

๒.๒ มาตรการปราบปรามและบังคับใช้กฎหมายแบ่งออกเป็น ๓ ภารกิจสำคัญ ดังนี้

๒.๒.๑ การสกัดกั้นยาเสพติด สารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์ระดับความเข้มข้นในช่องทางสำคัญที่พบว่ามีการกระทำผิดบ่อยครั้ง คือ ๑) พื้นที่จุดเน้น ๑๙ ช่องทาง ๔๐ อำเภอ ๑๕ จังหวัดชายแดน ๒) พื้นที่ตอนในเสริมมาตรการทางเทคโนโลยีตามด่านตรวจจุดตรวจ/จุดสกัดกั้นและ ๓) พื้นที่ท่าอากาศยานนานาชาติ ส่งผลให้สามารถสกัดกั้นยาบ้า ได้ร้อยละ ๗๐.๒๘ และ ไอซ์ ร้อยละ ๗๒.๘๔ เมื่อเปรียบเทียบกับภารกิจรวมทั่วประเทศ ซึ่งยาบ้า และไอซ์เป็นตัวยาส่งผลกระทบต่อการแพร่ระบาดในประเทศมากที่สุด

ชนิดตัวยาเสพติด	จับกุมภาพรวม	การสกัดกั้นยาเสพติด	ร้อยละ
ยาบ้า (เม็ด)	๓๑๙,๑๑๑,๕๓๗	๒๒๔,๒๗๖,๒๓๘	๗๐.๒๘
ไอซ์ (กิโลกรัม)	๒๓,๘๗๒.๒๕	๑๗,๓๘๘.๗๔	๗๒.๘๔
กัญชา (กิโลกรัม)	๙,๒๒๗	๔,๕๒๙.๕๒	๔๙.๐๙
เฮโรอีน (กิโลกรัม)	๕๙๗.๓๓	๒๔๗	๔๑.๓๕
คีตามีน (กิโลกรัม)	๑,๓๔๒.๔๓	๖๐๗.๒๑	๔๕.๒๓
โคเคน (กิโลกรัม)	๒๓.๓๙	๑๔.๑๔	๖๐.๕๕

๒.๒.๒ การปราบปรามเครือข่ายนักค้ายาเสพติดรายสำคัญ และผู้มีอิทธิพลต่อการค้ายาเสพติด เน้นการตัดวงจรทางการค้าและลดอาชญากรรมยาเสพติดทางเทคโนโลยี มุ่งทำลายโครงสร้างการค้าของเครือข่าย ผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดด้วยมาตรการทางทรัพย์สินสามารถดำเนินคดีต่อนักค้ายาเสพติดข้อหาผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย ครอบครองเพื่อจำหน่าย จำนวน ๑๐๔,๕๙๐ คน ข้อหาสมคบ สนับสนุน ช่วยเหลือ โดยเลขาธิการ ป.ป.ส. อนุมัติคำสั่งสำนักงาน ป.ป.ส. ในการจับกุม/แจ้งข้อหา จำนวน ๓,๕๒๘ ราย และดำเนินการ ตรวจสอบทรัพย์สินต่อผู้กระทำผิดจำนวน ๑,๘๕๓ ราย ยึดอายัดทรัพย์สินมูลค่า จำนวน ๗๙๐.๕๗ ล้านบาท

๒.๒.๓ การลดความรุนแรงและลดพื้นที่แพร่ระบาดของยาเสพติด โดยดำเนินการในพื้นที่ ๒๓,๑๔๐ หมู่บ้าน/ชุมชน ใน ๖,๐๐๘ ตำบล ๑,๐๓๘ อำเภอ/เขต ๗๖ จังหวัดและกรุงเทพมหานคร สามารถจับกุมนักค้า ในระดับหมู่บ้าน/ชุมชน จำนวน ๑๐,๕๔๓ คน

จากการขับเคลื่อนมาตรการปราบปรามและบังคับใช้กฎหมายทั้ง ๒ มิติทั้งด้านความร่วมมือระหว่าง ประเทศและภายในประเทศในภาพรวมสามารถจับกุมคดียาเสพติด ๓๒๔,๕๕๒ คดี ผู้ต้องหา ๓๓๘,๕๖๐ ราย ของกลางยาบ้า ๓๑๙,๑๑๑,๕๓๗เม็ด ไอซ์ ๒๓,๘๗๒.๒๕ กิโลกรัม กัญชา ๙,๒๒๗กิโลกรัม เฮโรอีน ๕๙๗.๓๓กิโลกรัม และคีตามีน ๑,๓๔๒.๔๓กิโลกรัม

๒.๓ มาตรการป้องกันยาเสพติด ดำเนินการใน ๒ มิติ คือ

๒.๓.๑ พื้นที่เป้าหมาย (Save Zone) สร้างสภาพแวดล้อมเพื่อให้เป็น “พื้นที่ปลอดภัย” ภายใต้แนวคิด “ตำบลมั่นคง ปลอดภัยยาเสพติด” โดยสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมกับภาครัฐในการสร้างความปลอดภัย ในพื้นที่

สร้างพื้นที่ปลอดภัย เป็นการแก้ไขปัญหาในเชิงพื้นที่ เพื่อลดระดับความรุนแรงของปัญหา ยาเสพติดใน ๓ มิติสำคัญ คือ (๑) ดูแลช่วยเหลือกลุ่มเสี่ยง (๒) เพิ่มปัจจัย/พื้นที่เชิงบวก และ (๓) ควบคุม ฝ้าระวัง ปัจจัยพื้นที่เสี่ยงโดยมุ่งเน้นการบริหารจัดการให้ทุกภาคส่วนในพื้นที่มีส่วนร่วมแก้ไขปัญหา ยาเสพติด

จากการดำเนินงานดังกล่าว สามารถสร้างพื้นที่ปลอดภัยได้ จำนวน ๕,๔๐๖ ตำบล/๔๘ เขต จากเป้าหมาย ๗,๒๕๕ ตำบล/๕๐ เขต คิดเป็นร้อยละ ๗๔.๖๖

๒.๓.๒ ประชากรเป้าหมาย (No new Face) สร้างการรับรู้และเพิ่มภูมิคุ้มกันยาเสพติดเพื่อลดผู้เสพรายใหม่

สร้างการรับรู้เพิ่มภูมิคุ้มกันยาเสพติด ในกลุ่มเป้าหมายให้สอดคล้องกับพัฒนาการตามช่วงวัย และวิถีชีวิต เน้นองค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ ทักษะสมอง ความรู้ที่ถูกต้องเรื่องยาเสพติด ทักษะคิดเชิงบวก และทักษะ ในการดำเนินชีวิต รวมทั้งสร้างกระแสสังคมให้เกิดการตื่นตัว โดยผ่านช่องทางต่าง ๆ เช่น หอกระจายข่าวประจำ หมู่บ้าน เสียงตามสายในโรงเรียน สถานีวิทยุ กสทช. สื่อ Social Media เป็นต้น โดยได้รับความร่วมมือ

จากหน่วยงานภาคี ได้แก่ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงแรงงาน และกระทรวงอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม สามารถดำเนินงานสร้างการรับรู้ เพิ่มภูมิคุ้มกัน ดังนี้

๑) การสร้างภูมิในประชากรกลุ่มทั่วไป ๕๓,๑๕๙,๔๗๖ ราย จากเป้าหมาย ๓๓.๕ ล้านราย คิดเป็นร้อยละ ๑๕๘.๖๙ ประกอบด้วยกลุ่มเด็กและเยาวชน ๙,๐๗๔,๔๓๐ ราย กลุ่มผู้ใช้แรงงาน ๑,๗๓๐,๓๒๕ ราย และประชาชนในหมู่บ้าน/ชุมชน ๔๒,๓๕๔,๗๒๑ ราย

๒) ประชากรกลุ่มเสี่ยงสูง ช่วงอายุระหว่าง ๑๕ - ๒๔ ปี โดยเน้นการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติด สามารถดำเนินการได้ จำนวน ๕,๖๑๑,๙๐๔ ราย จากเป้าหมาย ๔,๘๕๐,๕๗๐ ราย คิดเป็นร้อยละ ๑๑๕.๗๐

๒.๔ มาตรการบำบัดรักษายาเสพติดมุ่งเน้นการพัฒนากระบวนการบำบัดรักษา เพื่อลดความต้องการใช้ยาเสพติด ดังนี้

๒.๔.๑ การบำบัดรักษาผู้เสพยาเสพติดอย่างเหมาะสมตามสภาพการเสพติดและการติดตามดูแลช่วยเหลือหลังผ่านการบำบัดอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งเร่งรัดการค้นหาและนำผู้เสพยาเข้าสู่กระบวนการบำบัดรักษา ซึ่งสามารถนำผู้เสพยาเสพติดเข้ารับการบำบัดรักษาในทุกระบบ จำนวน ๑๙๐,๓๙๔ ราย จำแนกเป็นระบบสมัครใจ จำนวน ๗๖,๑๑๘ ราย ระบบบังคับบำบัด จำนวน ๘๙,๒๖๐ ราย ระบบต้องโทษ จำนวน ๒๕,๐๑๖ ราย ให้บริการเพื่อลดอันตรายจากยาเสพติด (Harm Reduction) จำนวน ๓๕,๐๘๓ ราย ติดตามดูแลผู้ผ่านการบำบัดรักษาในทุกระบบ จำนวน ๑๖๑,๓๐๐ ราย และให้การช่วยเหลือผู้ผ่านการบำบัดรักษาในทุกระบบ จำนวน ๒,๗๗๖ ราย

๒.๔.๒ การบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพผู้เสพยาเสพติดโดยใช้ชุมชนเป็นศูนย์กลาง หรือCBTxโดยการใช้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่กระบวนการค้นหา ชักชวน ดูแลฟื้นฟู ช่วยเหลือ และส่งต่อผู้ผ่านการบำบัด กลับคืนสู่สังคม ซึ่งปัจจุบันมีหมู่บ้าน/ชุมชนที่มีความพร้อมในการดำเนินงาน จำนวน ๗๒๐ แห่ง ใน ๗๗ จังหวัด และมีผู้ใช้ผู้เสพยาเสพติดสมัครใจเข้ารับการบำบัดรักษาในรูปแบบ CBTxจำนวน ๑,๑๖๒ ราย

๒.๔.๓ การลดผลกระทบของผู้เสพยาเสพติดที่มีต่อตนเอง ครอบครัว และสังคมโดยจัดทำแนวทางป้องกัน เฝ้าระวัง และแก้ไขปัญหาผู้ป่วยที่มีอาการทางจิตอันเนื่องมาจากการใช้ยาเสพติด โดยความร่วมมือในการขับเคลื่อนงานของกระทรวงมหาดไทย กรุงเทพมหานคร และกระทรวงสาธารณสุข ผ่านชุดปฏิบัติการตำบล ร่วมกับผู้นำในชุมชน และฝ่ายสาธารณสุขในพื้นที่ รวมทั้งมีแผนขยายสถานพยาบาลแก่กลุ่มผู้ใช้ยาเสพติดที่มีอาการในระดับพื้นที่ จำนวน ๑๓ แห่งทั่วประเทศ เพื่อรองรับการดูแลรักษาผู้ป่วยที่มีอาการทางจิตจากการใช้ยาเสพติดซึ่งเป็นการป้องกัน เฝ้าระวัง และแก้ไขปัญหาที่อาจส่งผลกระทบต่อประชาชนและสังคมโดยรวม

การดำเนินมาตรการบำบัดรักษายาเสพติดที่ผ่านมาส่งผลให้ร้อยละ ๖๖.๕๔ ของผู้ป่วยยาเสพติดเข้ารับการบำบัดรักษา และได้รับการติดตามดูแลอย่างต่อเนื่อง ๑ ปี (Retention Rate) จากเป้าหมายที่กำหนดไว้คือร้อยละ ๘๐

๒.๕ มาตรการบริหารจัดการอย่างบูรณาการ

๒.๕.๑ งบประมาณแผนงานบูรณาการป้องกัน ปราบปราม และบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดงบประมาณที่ได้รับการจัดสรร จำนวน ๔,๘๙๒,๘๑๙,๘๐๐ บาท จำแนกตามหน่วยงานที่มีรหัสงบประมาณ ๙ กระทรวง และ ๒ ส่วนราชการที่ไม่สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวงหรือทบวง รวม ๒๘ หน่วยงาน มีผลเบิกจ่าย จำนวน ๔,๖๙๔,๐๗๑,๕๗๙.๑๘ บาท คิดเป็นร้อยละ ๙๕.๙๔

๒.๕.๒ สำนักงาน ป.ป.ส. ได้รับจัดสรรงบประมาณจำนวน ๒,๖๐๗,๔๗๑,๒๗๕ บาท ผลเบิกจ่าย จำนวน ๒,๕๙๓,๗๖๙,๓๒๓ บาท คิดเป็นร้อยละ ๙๙.๔๗ ประกอบด้วย

๑) งบประมาณที่สำนักงาน ป.ป.ส. ใช้ดำเนินการเองจำนวน ๑,๙๕๔,๒๐๒,๓๗๐.๒๕ บาท
ผลเบิกจ่าย จำนวน ๑,๙๔๖,๔๘๓,๙๒๕.๘๔ บาท คิดเป็นร้อยละ ๙๙.๖๑

๒) งบประมาณที่สนับสนุนให้หน่วยงานอื่นเบิกจ่ายแทน จำนวน ๖๕๓,๒๖๘,๙๐๔.๗๗ บาท
ผลเบิกจ่าย จำนวน ๖๔๕,๑๓๖,๘๖๐.๕๙ บาท คิดเป็นร้อยละ ๙๘.๗๖

๓. ผลการดำเนินงานการแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่เฉพาะ มีผลการปฏิบัติดังนี้

๓.๑ แผนปฏิบัติการด้านการแก้ไขปัญหายาเสพติดชายแดนภาคเหนือแบบเบ็ดเสร็จ ประจำปี ๒๕๖๓
แผนปฏิบัติการด้านการแก้ไขปัญหายาเสพติดชายแดนภาคเหนือแบบเบ็ดเสร็จ พ.ศ. ๒๕๖๒-๒๕๖๕ มีเป้าประสงค์เพื่อสกัดกั้นยาเสพติดจากนอกประเทศ สร้างแนวป้องกันชายแดนที่มีประสิทธิภาพเป้าหมายการดำเนินงานเชิงพื้นที่ ๔ จังหวัดชายแดน ได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย แม่ฮ่องสอน และพะเยา มุ่งเน้นเป้าหมายหลักใน ๑๙ อำเภอ ๓๓ ตำบล ๔๗ หมู่บ้าน โดยให้สำนักงาน ป.ป.ส. รับผิดชอบหลักในการดำเนินการตามแผนฯ ภายใต้กลไกอำนวยการขับเคลื่อนของศูนย์อำนวยการบริหารการแก้ไขปัญหาเสพติดชายแดนภาคเหนือ (ศอ.บส.ชน.) ประกอบด้วย ๔ คณะทำงาน ได้แก่ การสกัดกั้นยาเสพติดการสืบสวนปราบปรามการปฏิบัติการร่วมพิเศษ และการประสานการพัฒนา

ผลการดำเนินงานที่สำคัญ ดังนี้

๑. ด้านการแก้ไขปัญหายาเชิงโครงสร้าง พื้นที่เป้าหมายพิเศษมีแผนปฏิบัติการแก้ไขปัญหายาตรงกับสภาพปัญหา โดยเก็บข้อมูล ๔๖ แห่ง จาก ๔๗ หมู่บ้านเป้าหมาย (ร้อยละ ๙๗.๘๗) นำมาวิเคราะห์เพื่อจัดทำแผนการแก้ไขปัญหายาให้ตรงกับสภาพปัญหานำผลการวิเคราะห์ปัญหาเชิงโครงสร้างในแต่ละพื้นที่มาดำเนินการให้ตรงกับสภาพปัญหา

๒. ด้านการสกัดกั้นยาเสพติด มีการจัดตั้งศูนย์บริหารการสกัดกั้นยาเสพติดตามแนวชายแดนภาคเหนือ โดย ศอ.บส.ชน. และประชุมกำกับติดตาม รายงานผล แก้ไขปัญหาในการดำเนินงานเป็นประจำทุกสัปดาห์ ทุกเดือน และมีการดำเนินการตามข้อเสนอการพัฒนาชายการสกัดกั้นตามแนวชายแดนภาคเหนือด้วยการพัฒนาเทคโนโลยีในการสกัดกั้นต่าง ๆ : Border Sencor , การเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยการจัดตั้งด่านครอบครัวคุ้มพื้นที่ และการอบรมพัฒนาเจ้าหน้าที่ชุดปฏิบัติการสกัดกั้น โดยสามารถจับกุมยึดของกลางได้ ได้แก่

- ยาบ้า	จำนวน ๘๐.๑๑ ล้านเม็ด
- ไอซ์	จำนวน ๑,๗๔๑ กิโลกรัม
- เฮโรอีน	จำนวน ๕๓.๐๙ กิโลกรัม
- ผิ่น	จำนวน ๙๔.๑๑ กิโลกรัม
รวมผู้ต้องหาทั้งสิ้น	จำนวน ๗๔๙ ราย

๓. ด้านการสืบสวนปราบปราม ได้แก่ การขยายผล/ยึดทรัพย์รายสำคัญ/สืบสวนทางการเงิน จำนวน ๑ รายการดำเนินการกับเจ้าหน้าที่รัฐที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดจำนวน ๒ ราย การดำเนินการกับกลุ่มชาติพันธุ์จำนวน ๖ ราย โดยในภาพรวมมีผลการจับกุม ๕ ข้อหาหลัก เพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับช่วงที่ผ่านมา ดังนี้

จังหวัด	ปี ๒๕๖๒	ปี ๒๕๖๓
- เชียงราย (คดี)	๕๓๔ คดี	๑,๐๐๔ คดี
- เชียงใหม่ (คดี)	๕๖๙ คดี	๙๐๘ คดี
- แม่ฮ่องสอน (คดี)	๓๙ คดี	๑๗๔ คดี
- พะเยา (คดี)	๑๑๓ คดี	๙๖ คดี

๓.๒ แผนยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

จังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นพื้นที่ที่มีปัญหาหลากหลายมิติและยังมีความสลับซับซ้อน ที่น่าสนใจ คือ เมื่อสำรวจความต้องการของประชาชนแล้วพบว่า ยาเสพติดเป็นปัญหาที่ประชาชนต้องการให้แก้ไขเป็นอันดับแรก และมีความสัมพันธ์เกี่ยวพันกันระหว่างปัญหายาเสพติดและปัญหาความมั่นคง เพราะเหตุนี้จึงได้มีคำสั่งศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดแห่งชาติ ที่ ๑๑/๒๕๖๑ ลงวันที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๕๖๑ เรื่อง แผนยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ มาตรการหลักประกอบด้วย การสร้างชุมชนเข้มแข็งและจิตอาสา การบริหารจัดการอย่างบูรณาการการสกัดกั้นและการปราบปรามยาเสพติด การป้องกันยาเสพติด การบำบัดรักษาผู้เสพยาเสพติด และการติดตามพัฒนาคุณภาพชีวิตขยายผลความมั่นคง เพื่อลดความรุนแรงของปัญหาการค้าและแพร่ระบาดของยาเสพติด มิให้เป็นปัญหาหลักของประชาชนในพื้นที่ เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน และเพื่อขยายแนวทางของศาสตร์พระราชาในการแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างยั่งยืน โดยมีเป้าหมายผลลัพธ์ คือ หมู่บ้าน/ชุมชน ๑,๐๐๐ แห่งในพื้นที่สามารถแก้ไข/ลดระดับปัญหายาเสพติดได้ในระยะเวลา ๕ ปีมีระบบป้องกันสร้างภูมิคุ้มกันให้กับเยาวชนเป้าหมายกลุ่มเสี่ยงทั้งในและนอกระบบสถานศึกษาผู้เสพยาเสพติดที่ได้รับการบำบัดรักษายาเสพติดได้รับการดูแลช่วยเหลือฟื้นฟูกลับสู่ชุมชนได้อย่างมีคุณภาพชีวิต

สรุปผลการดำเนินการแผนยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๓ ดังนี้

- การสร้างชุมชนเข้มแข็งและการมีส่วนร่วมของประชาชน มีผลการดำเนินงาน ๒,๑๔๕ แห่ง (เป้าหมายหมู่บ้าน/ชุมชน ๒,๑๔๕ แห่ง จุดเน้น ๑,๒๘๗ แห่ง) มีจำนวนครัวเรือนที่เข้าเป็นสมาชิกครัวเรือนในการแก้ไขปัญหายาเสพติด จำนวน ๑๔๓,๔๓๓ ครัวเรือน และมวลชนญาติันันนบารู รวมทั้งสิ้น ๑๒,๖๐๐ คน
- การสกัดกั้นและการปราบปรามยาเสพติด สามารถจับกุมคดียาเสพติด ๑๔,๘๐๑ คดีผู้ต้องหา ๑๕,๗๑๘ คน ของกลาง ยาบ้า ๖,๙๒๔,๙๓๐ เม็ด กัญชา ๑๓๐.๔๐ กิโลกรัม กระท่อม (ใบ/กาก) ๑๐,๙๓๖.๓๘ กิโลกรัม ไอซ์ ๒,๒๐๗.๙๗ กิโลกรัม เฮโรอีน ๕๗.๓๗ กิโลกรัม
- การป้องกันยาเสพติด โดยการเข้าไปดำเนินการเยาวชนในสถาบันการศึกษา ๓,๔๕๖ แห่ง (เป้าหมาย ๓,๓๘๕ แห่ง) และการดำเนินการในสถาบันปอเนาะ ๗๑ แห่ง และตาดีกา ๔๒ แห่ง (เป้าหมาย ๓๖๑ แห่ง)
- การบำบัดรักษาสามารถนำผู้เสพยาเข้าบำบัดฟื้นฟูจำนวน ๖,๐๗๘ คน (ระบบสมัครใจ จำนวน ๓,๔๒๔ คน ระบบบังคับบำบัด จำนวน ๒,๐๖๔ คน ระบบต้องโทษ จำนวน ๕๘๐ คน)
- การติดตามพัฒนาคุณภาพชีวิตสามารถติดตามผู้ผ่านการบำบัด ๘,๕๘๙ รายและให้การช่วยเหลือผู้ผ่านการบำบัดรักษายาเสพติด ๘๑๒ คน

๓.๓ แผนปฏิบัติการโครงการร้อยใจรักษ์ ในปี ๒๕๖๓

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงในพระบรมราชูปถัมภ์ร่วมกับสำนักงานป.ป.ส. ดำเนินโครงการพัฒนาทางเลือกในพื้นที่ตำบลท่าตอนอำเภอแม่สายจังหวัดเชียงใหม่โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็งในทุกมิติส่งเสริมอาชีพให้ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดีมีรายได้มั่นคงอย่างต่อเนื่องสามารถบริหารจัดการขับเคลื่อนการพัฒนาชุมชนและร่วมกันดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติในระยะยาวในพื้นที่ตลอดจนสร้างภูมิคุ้มกันให้แก่ชุมชนไม่ให้หันไปยุ่งเกี่ยวกับปัญหายาเสพติดและสิ่งผิดกฎหมายอื่น ๆ มีพื้นที่เป้าหมายประมาณ ๓๗,๑๑๙ ไร่ครอบคลุม ๔ หมู่บ้านหลักได้แก่บ้านเมืองงามเหนือบ้านห้วยสำนบ้านหัวเมืองงามและบ้านเมืองงามใต้และ ๒๐ หมู่บ้านย่อย

ผลการดำเนินงานที่สำคัญ ดังนี้

๑. กิจกรรมพัฒนาเชิงพื้นที่

การดำเนินกิจกรรมการพัฒนา ประกอบด้วย การประชุมทำความเข้าใจกับชุมชนในโครงการร้อยใจรักซ์ การพัฒนาระบบน้ำ การวิจัยเพื่อเพิ่มผลผลิตพืช การส่งเสริมพืชระยะสั้นและระยะยาว การสนับสนุนวิสาหกิจ ผลไม้คุณภาพ ส่งเสริมกล้าผักสวนครัว ลดรายจ่าย กองทุนสุขภาพสัตว์ การพัฒนาคุณภาพอาหารสัตว์ บริการด้าน สุขภาพสัตว์ ส่งเสริมเยาวชนเลี้ยงไก่เพื่อลดค่าใช้จ่ายในครัวเรือน การสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์สร้างโรงเรือน การส่งเสริมงานหัตถกรรม การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว และการแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่า

จากการสำรวจข้อมูลสภาพเศรษฐกิจและสังคมประจำปี ๒๕๖๒ เพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ของโครงการ ในรอบ ๑ ปีที่ผ่านมา พบว่าประชากรประสบปัญหาภัยแล้ง มีน้ำไม่เพียงพอ ส่งผลต่อปริมาณผลผลิตและรายได้ ของประชากร ในภาพรวมเศรษฐกิจ ประชากรมีหนี้สินคงค้างลดลง แต่ความเหลื่อมล้ำด้านรายได้เป็นไปในทิศทาง ที่ดีขึ้น จำนวนครัวเรือนที่มีรายได้ต่ำกว่าเส้นความยากจนจังหวัดเชียงใหม่ ลดลงจากร้อยละ ๕๒ เหลือร้อยละ ๔๖

๒. กิจกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

ด้านการป้องกัน มีการพัฒนาหลักสูตรสำหรับเด็กก่อนวัยเรียน การจัดการเรียนการสอนทักษะภาษาไทย ให้กับเด็กนักเรียนที่มีทักษะการใช้ภาษาไทยต่ำ

ด้านการบำบัดรักษา ยาเสพติด ดำเนินการติดตาม ดูแล ช่วยเหลือผู้ผ่านการบำบัดรักษา ยาเสพติด ภายใต้โครงการอาสาทำดีจำนวน ๑๔๓ ราย ได้รับการช่วยเหลือด้านทุนประกอบอาชีพ ๙๑ ราย ดำเนินการติดตาม อาสาทำดีเป็นประจำทุกเดือน ติดตามพบตัว ๑๓๐ ราย ในจำนวนที่ติดตามพบตัวมีการกลับไปเสพยาเสพติด ๑๘ ราย

ด้านการเฝ้าระวังปัญหายาเสพติด ดำเนินการจับกุมผู้ต้องหาที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด จำนวน ๑๙ คดี ติดตามพฤติกรรม ๕ ราย โดยจับชุดเฝ้าระวังและออกตรวจในพื้นที่ ๔ หมู่บ้าน และอบรมพัฒนาศักยภาพ อาสาเฝ้าระวังปัญหายาเสพติด

๓.๔ แผนปฏิบัติการด้านการสกัดกั้นยาเสพติดพื้นที่ภาคเหนือตอนล่างปี ๒๕๖๓

คำสั่งศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดที่ ๒/๒๕๖๓ ลงวันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๖๓ เรื่อง แผนปฏิบัติการด้านการสกัดกั้นยาเสพติดพื้นที่ภาคเหนือตอนล่างปี ๒๕๖๓ กำหนดให้มีมาตรการและแนวทาง ที่สำคัญ ๒ มาตรการ คือ มาตรการด้านการสกัดกั้นและปราบปรามเครือข่ายการค้ายาเสพติดและมาตรการ เสริมสร้างหมู่บ้าน/ชุมชน เฝ้าระวังปัญหายาเสพติด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสกัดกั้นการลักลอบลำเลียงยาเสพติด จากพื้นที่ภาคเหนือตอนบนและพื้นที่ชายแดนเข้าสู่พื้นที่ตอนใน และเพื่อลดปัญหาการค้าและเผยแพร่ระบาด ยาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชน ตลอดจนเริ่มสร้างการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการป้องกันและเฝ้าระวังปัญหา ยาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชน โดยแผนปฏิบัติการสกัดกั้นยาเสพติดพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง ปี ๒๕๖๓ กำหนดพื้นที่ เป้าหมายการดำเนินงาน ในหมู่บ้าน/ชุมชน ชายแดน ๔๐ แห่ง หมู่บ้าน/ชุมชนรอบด่าน ๕๕ แห่ง และหมู่บ้าน/ ชุมชนป้องกันเฝ้าระวัง ๕,๙๑๔ แห่งใช้กลไกขับเคลื่อน โดยสำนักงาน ป.ป.ส. ฝ่ายกำหนดนโยบายและมีการปฏิบัติ ร่วมกันระหว่าง ศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดจังหวัด (ศป.ปส.จ) ศูนย์ปฏิบัติการป้องกัน และปราบปรามยาเสพติดอำเภอ (ศป.ปส.อ) ศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น (ศป.ปส.อปท.)

สถานการณ์ปัญหายาเสพติดพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง เป็นเส้นทางลำเลียงยาเสพติดผ่านจากภาคเหนือ ตอนบนเข้าสู่พื้นที่ตอนใน โดยใช้เส้นทางรองเพื่อหลบเลี่ยงด่าน/จุดตรวจและยังคงมีปัญหาการลักลอบนำเข้า ยาเสพติดตามแนวชายแดน ส่งผลให้ปัญหาการค้ายาเสพติดในพื้นที่ มีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นจากการบูรณาการร่วมกัน

ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง สามารถสรุปผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการด้านการสกัดกั้นยาเสพติดในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง ปี ๒๕๖๓

ผลการดำเนินงานที่สำคัญ ดังนี้

-ด้านการสกัดกั้นและปราบปรามเครือข่ายการค้ายาเสพติด มีการจัดตั้งชุดปฏิบัติการประจำด่านตรวจ/จุดตรวจ ครอบคลุมเป้าหมาย จำนวน ๒๐ แห่ง แห่งละ ๒-๓ ชุด โดยแต่ละชุดปฏิบัติการมีเจ้าหน้าที่ชุดละ ๗ นาย และดำเนินการตั้งด่าน/จุดตรวจแบบเหลื่อมเวลา มีผลการจับกุมคดียาเสพติดตามด่านตรวจ/จุดตรวจชายแดน จำนวน ๙๑๒ คดี ผู้ต้องหา ๙๔๓ ราย ของกลาง ไอซ์ จำนวน ๒,๔๒๖,๐๙๔ กรัม ยาบ้า ๘,๖๗๑,๐๔๗ เม็ด และ กัญชา ๒๔๑,๐๔๕ กรัม

- ด้านการเสริมสร้างหมู่บ้าน/ชุมชนเฝ้าระวังปัญหา ยาเสพติด ภายใต้โครงการสร้างพื้นที่ปลอดภัย ในหมู่บ้าน/ชุมชน จำนวน ๖,๐๐๙ หมู่บ้าน/ชุมชน สำนักงาน ป.ป.ส. ได้พิจารณาสนับสนุนงบประมาณ เพื่อดำเนินการป้องกันและเฝ้าระวังปัญหา ยาเสพติด ให้คณะกรรมการเครือข่ายป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติด ระดับตำบล จำนวน ๕,๙๙๕ แห่ง ซึ่งหมู่บ้าน/ชุมชนดังกล่าว ได้มีการรายงานสถานการณ์ยาเสพติดผ่าน QR - Code ระหว่างวันที่ ๑ ตุลาคม - ๓๐ กันยายน ๒๕๖๓ จำนวน ๕,๘๓๘ หมู่บ้าน/ชุมชน คิดเป็นร้อยละ ๙๗.๒ และมีการ ดำเนินกิจกรรมที่ได้รับงบประมาณจำนวน ๕,๗๗๕ หมู่บ้าน/ชุมชน คิดเป็นร้อยละ ๙๖.๑ โดยโครงการกิจกรรม ที่มีการดำเนินการ ประกอบด้วย การจัดประชุมชี้แจงการดำเนินงานด้านการป้องกันและแก้ไข ปัญหา ยาเสพติด การจัดกิจกรรมด้านการป้องกัน การจัดการกิจกรรมด้านการเฝ้าระวัง และการสรุปทบทวนในการป้องกันและแก้ไข ปัญหา ยาเสพติด เป็นต้น

ทั้งนี้ จากการสำรวจข้อมูลสภาพปัญหา ผู้เสพ/ผู้ค้า ระหว่างเดือนเมษายน - มิถุนายน ๒๕๖๓ พบผู้เสพ ๘,๔๗๙ ราย ผู้ค้า ๑,๔๒๐ ราย ดำเนินการต่อผู้เสพแล้ว ๑,๗๖๓ ราย และดำเนินการต่อผู้ค้าแล้ว ๓๒๒ ราย

๔. ผลสัมฤทธิ์การดำเนินงานตัวชี้วัดแผนงานบูรณาการป้องกัน ปราบปราม และบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด ดังนี้

เป้าหมาย/ตัวชี้วัด	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน
เป้าหมาย ๑ : ลดผลกระทบจากประชากรวัยเสี่ยงสูงไม่ให้เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด		
ตัวชี้วัดระดับเป้าหมาย : ร้อยละ ๙๕ ของประชากรวัยเสี่ยงสูงไม่กระทำผิดในกรณียาเสพติด	ร้อยละ ๙๕	๙๙.๐๘
แนวทาง : ประชากรวัยเสี่ยงสูงได้รับการสร้างภูมิคุ้มกัน และสร้างระบบนิเวศทางสังคมเพื่อป้องกันยาเสพติด โดยการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน		
ตัวชี้วัดระดับแนวทาง ๑.๑ จำนวนประชากรวัยเสี่ยงสูงได้รับการสร้างภูมิคุ้มกันเพื่อป้องกันยาเสพติด	๔,๘๕๐,๕๓๐ คน	๕,๖๑๑,๙๐๔
ตัวชี้วัดระดับแนวทาง ๑.๒ ร้อยละ ๕๐ ของ ๗,๒๕๕ ตำบล/๕๐ เขต มีระบบนิเวศทางสังคมเพื่อการป้องกันยาเสพติด	ร้อยละ ๕๐	๗๔.๖๖
เป้าหมาย ๒ : ผู้ค้ายาเสพติดในพื้นที่แพร่ระบาดและเครือข่ายถูกจับกุมและดำเนินการ		
ตัวชี้วัดระดับเป้าหมาย : ผู้ค้ายาเสพติดในพื้นที่แพร่ระบาดถูกดำเนินการตามกฎหมายอย่างน้อย ร้อยละ ๘๐	ร้อยละ ๘๐	๑๐๐
แนวทาง : สกัดกั้นและปราบปรามการค้ายาเสพติด		
ตัวชี้วัดระดับแนวทาง ๑.๑ สกัดกั้นยาเสพติดได้ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๗๐	ร้อยละ ๗๐	๗๑.๕๖

เป้าหมาย/ตัวชี้วัด	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน
ของปริมาณยาเสพติดที่จับกุมทั่วประเทศ		
ตัวชี้วัดระดับแนวทาง ๑.๒ ยุติบทบาทกลุ่มการค้าคดียาเสพติดระดับสำคัญได้ไม่น้อยกว่า	ร้อยละ ๓๐	๒๙.๑๗
เป้าหมาย ๓ ลดผลกระทบจากประชากรกลุ่มเสี่ยงที่มีต่อสังคม		
ตัวชี้วัดระดับเป้าหมาย : ร้อยละ ๙๐ ของผู้ป่วยยาเสพติดกลุ่มเสี่ยง ก่อความรุนแรงเข้าถึงการประเมินและดูแลช่วยเหลือบำบัดรักษา ตามระดับความรุนแรงอย่างต่อเนื่อง	ร้อยละ ๙๐	๗๑.๓๒
แนวทาง : กลุ่มผู้ป่วยยาเสพติดได้รับการประเมิน ดูแลช่วยเหลือ บำบัดรักษา ฟันฟูและติดตามตามระดับความรุนแรงอย่างเหมาะสม		
ตัวชี้วัดระดับแนวทาง : ร้อยละ ๘๐ ของผู้ป่วยยาเสพติดเข้ารับการบำบัดรักษา และได้รับการติดตามดูแลอย่างต่อเนื่อง ๑ ปี (Retention Rate)	ร้อยละ ๘๐	๖๖.๕๔

ส่วนที่ ๔

กรอบทิศทางและเป้าหมาย

ของแผนปฏิบัติการด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๖๔

๑. กรอบแนวคิดหลัก(ตามแผนฯ พ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๖๕)

๑.๑ ปรับกระบวนทัศน์ใหม่ในการแก้ไขปัญหายาเสพติด ซึ่งจะนำมาปรับใช้กับบริบทของสถานการณ์ปัญหาของประเทศ เพื่อมุ่งหวังให้ระดับความรุนแรงของปัญหายาเสพติดในสังคมไทยลดลง นำไปสู่ผลสัมฤทธิ์สุดท้าย นั่นคือ “สังคมไทยปลอดภัยจากยาเสพติด”

๑.๒ แก้ไขปัญหายาเสพติด “แบบองค์รวม” โดยแก้ไขปัญหายาเสพติดร่วมกับปัญหาในมิติอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อสนับสนุนต่อผลสำเร็จของปัญหาปลายทาง คือ ยาเสพติด

๑.๓ แก้ไขปัญหายาเสพติดตั้งแต่ ต้นทาง คือ พื้นที่แหล่งผลิต โดยการสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศ เพื่อยุติบทบาทของแหล่งผลิตภายนอกประเทศ รวมถึงการสกัดกั้นสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์ไม่ให้เข้าสู่แหล่งผลิต การสกัดกั้นการลักลอบนำเข้าส่งออกยาเสพติดตามแนวชายแดน การสกัดกั้นตามจุดตรวจ/จุดสกัดของเส้นทางคมนาคมและพื้นที่ตอนใน รวมถึงการปราบปรามยาเสพติดในแหล่งพักเก็บยาเสพติดภายในประเทศ และการทำลายเครือข่ายการค้ายาเสพติด รวมถึงการเสริมสร้างความเข้มแข็งหมู่บ้าน/ชุมชน โดยยึดแนวพระราชดำริปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และยุทธศาสตร์แนวทางดำเนินงาน “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” ตามศาสตร์พระราชาเป็นกรอบการแก้ไขปัญหายาเสพติด กลางทาง คือ การป้องกันยาเสพติดในแต่ละกลุ่มเป้าหมายอย่างเหมาะสมเป็นรูปธรรม การปรับสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายแต่ละกลุ่มแต่ละบุคคล ปลายทาง คือ การดูแลผู้ใช้ ผู้เสพ ผู้ติดยาเสพติดให้เข้าถึงการบำบัดรักษา การเข้ามาตรการทางเลือก รวมถึงการติดตามและให้โอกาสและการยอมรับจากสังคมและการพัฒนาคุณภาพชีวิต

๑.๔ ยึดคนเป็นศูนย์กลาง โดยมุ่งเน้นให้คนทุกกลุ่มเป้าหมายปลอดภัยจากยาเสพติด

๑.๕ แก้ไขปัญหาตามบริบทของพื้นที่ โดยกำหนดกลยุทธ์และแนวทางเชิงสร้างสรรค์ เพื่อตอบสนองความต้องการของกลุ่มเป้าหมายในพื้นที่ที่มีบริบทของสถานการณ์ที่มีความแตกต่างกัน

๑.๖ ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของทุกภาคีที่เกี่ยวข้อง

๑.๗ แก้ไขปัญหายาเสพติดโดยยึดผลสัมฤทธิ์อย่างเป็นรูปธรรม

๒. จุดเน้นของแผน

มุ่งเน้นดำเนินการอย่างต่อเนื่องภายใต้แผนปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๖๕ ลดผลกระทบที่เกิดจากปัญหายาเสพติดในสังคม สร้างความมั่นคงปลอดภัยและลดความเดือดร้อนของประชาชนจากผลกระทบดังกล่าวให้กับบุคคล ชุมชน และสังคมดังนี้

๑. พัฒนาและผลักดันความร่วมมือระหว่างประเทศ เพื่อลดทอนศักยภาพการลักลอบค้าและผลิตยาเสพติด สารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์

๒. สนับสนุนการสกัดกั้นยาเสพติดให้ครอบคลุมทุกมิติ เพื่อลด/ตัดโอกาสในการลักลอบลำเลียงยาเสพติด ทั้งที่เพื่อการแพร่กระจายและส่งออกทางระบบคมนาคมขนส่ง พัสตภัณฑ์ (โลจิสติกส์) และระบบออนไลน์

๓. ดำเนินการกับทรัพย์สินในคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อขยายผลไปยังโครงสร้างเครือข่ายการค้ายาเสพติด และนักค้ารายสำคัญ

๔. ดำเนินการกับพื้นที่หมู่บ้าน/ชุมชนที่มีปัญหาและได้ผลกระทบจากยาเสพติด

๕. ป้องกันผู้เสพยาใหม่ให้สอดคล้องกับบริบทในแต่ละกลุ่มเป้าหมาย โดยเฉพาะเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยง รวมทั้ง กลุ่มเสี่ยงอื่น ๆ ที่มีแนวโน้มสร้างผลกระทบต่อชุมชนและสังคม
๖. กระตุ้นและสร้างแรงจูงใจให้ผู้เสพยาเสพติดเปิดเผยตัวและเข้าสู่กระบวนการบำบัดรักษาที่เหมาะสม
๗. ดูแลผู้ผ่านการบำบัดรักษาอย่างต่อเนื่องและไม่กลับไปเสพยาซ้ำ ภายใต้ความเข้าใจในบริบทของปัจเจกบุคคล
๘. พัฒนามาตรการทางเลือกรูปแบบใหม่ อาทิ การเบี่ยงเบนคดี (Diversion) การลดทอนความเป็นอาชญากรรม (Decriminalization) การทำให้ยาเสพติดที่ไม่ร้ายแรงเป็นสิ่งที่ถูกต้องตามกฎหมาย (Drug Legalization) เพื่อเป็นฐานในการปรับนโยบายยาเสพติด
๙. ศึกษา วิจัย ส่งเสริมและพัฒนาการควบคุมและใช้ประโยชน์จากพืชเสพติด
๑๐. ทุกภาคส่วนเข้าใจบริบทของยาเสพติด และมีส่วนร่วมในการเฝ้าระวังปัญหาเสพติดไม่ให้ส่งผลกระทบต่อสังคมและชุมชน

๓. กรอบการดำเนินงานสำคัญ

๑. การสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศ
๒. การกีดกันและยุติบทบาทแหล่งผลิตภายนอกประเทศ
๓. การสกัดกั้นการนำเข้า/ส่งออกยาเสพติด/สารตั้งต้น/เคมีภัณฑ์
๔. การทำลายเครือข่ายการค้า
๕. การปราบปรามผู้ค้ารายสำคัญ
๖. มาตรการสมคบ สนับสนุนช่วยเหลือ
๗. การตรวจสอบและยึดทรัพย์สิน
๘. การปราบปรามแหล่งแพร่ระบาดในหมู่บ้าน/ชุมชน
๙. การสร้างการรับรู้และความเข้าใจผ่านสื่อทุกช่องทาง
๑๐. การสร้างภูมิคุ้มกันในกลุ่มวัยเสี่ยงไม่ให้เกิดผู้เสพยาใหม่
๑๑. การสร้างพื้นที่ปลอดภัย เพิ่มปัจจัยเชิงบวก/ขจัดปัจจัยเชิงลบ
๑๒. การสร้างความมีส่วนร่วมของชุมชน/ประชาชน/กลไกในพื้นที่
๑๓. การค้นหาผู้เสพยา/ผู้ติดยา นำเข้าสู่กระบวนการบำบัดรักษา
๑๔. การมุ่งเน้นสนับสนุนการบำบัดรักษาโดยชุมชน
๑๕. การลดอันตรายจากยาเสพติด
๑๖. การลดการตีตราทางสังคม
๑๗. การใช้คลินิกจิตสังคมในระบบศาล
๑๘. การติดตามดูแลช่วยเหลือผู้ผ่านการบำบัด โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน
๑๙. การควบคุมและใช้ประโยชน์จากพืชเสพติด
๒๐. การบริหารจัดการเชิงนวัตกรรม

๔. เป้าหมายและตัวชี้วัด

๔.๑ เป้าหมายและตัวชี้วัดแผนปฏิบัติการด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๖๓-๒๕๖๕

เป้าหมาย สถานการณ์ปัญหายาเสพติดได้รับการควบคุม จนไม่ส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สินของประชาชนเมื่อสิ้นสุดแผน โดยดำเนินการลดจำนวนผู้ค้า ผู้เสพ และสัดส่วนการกระทำผิดซ้ำ ในระดับพื้นที่

ตัวชี้วัด

- (๑) ความสำเร็จในการควบคุมสถานการณ์ปัญหายาเสพติด
- (๒) ความพึงพอใจและความเชื่อมั่นของประชาชนต่อการแก้ไขปัญหายาเสพติด

๔.๒ เป้าหมายและตัวชี้วัดของแผนงานบูรณาการป้องกัน ปราบปราม และบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด ปี ๒๕๖๔

ด้านการปราบปรามยาเสพติด

เป้าหมายที่ ๑ ลดระดับความรุนแรงของพื้นที่แพร่ระบาดยาเสพติด

ตัวชี้วัดที่ ๑.๑ พื้นที่แพร่ระบาดลดลงอย่างน้อยร้อยละ ๑๐ จากเป้าหมายปีที่ผ่านมา

แนวทางที่ ๑.๑.๑ ปราบปรามนักค้ายาเสพติดและสกัดกั้นการนำเข้า - ส่งออกยาเสพติดและสารตั้งต้น และเคมีภัณฑ์

ตัวชี้วัดที่ ๑.๑.๑.๑ ร้อยละ ๘๐ ของการสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อสกัดต้นและยุติบทบาทแหล่งผลิตภายนอกประเทศ

ตัวชี้วัดที่ ๑.๑.๑.๒ ร้อยละ ๗๐ ของการสกัดกั้น นำเข้า ส่งออกยาเสพติดเปรียบเทียบกับปริมาณยาเสพติดที่จับกุมทั่วประเทศ

ด้านการป้องกันยาเสพติด

เป้าหมายที่ ๒ : ลดประชากรวัยเสี่ยงสูง (ช่วงอายุ ๑๕-๒๔ ปี) ที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด

ตัวชี้วัดที่ ๒.๑ : ร้อยละของผู้เสพรายใหม่ในกลุ่มประชากรวัยเสี่ยงสูง (ช่วงอายุ ๑๕ - ๒๔ ปี) ไม่เกินร้อยละ ๖๐ ของผู้เสพรายใหม่ทั้งหมด

แนวทางที่ ๒.๑.๑ : ประชากรในวัยเสี่ยง (๓ - ๒๔ ปี) ได้รับการสร้างภูมิคุ้มกัน และภาคส่วนต่าง ๆ มีการจัดการอย่างมีส่วนร่วมให้เกิดพื้นที่ปลอดภัยยาเสพติด

ตัวชี้วัดที่ ๒.๑.๑.๑ : ร้อยละ ๘๐ ของประชากรวัยเสี่ยง (ช่วงอายุ ๓ - ๒๔ ปี) ตามเป้าหมายของแผน มีการสร้างภูมิคุ้มกัน

ตัวชี้วัดที่ ๒.๑.๑.๒ : ร้อยละ ๕๐ ของพื้นที่ที่มีปัญหาแพร่ระบาดยาเสพติดเกิดการจัดการเพื่อเสริมสร้างให้มีพื้นที่ปลอดภัย

ด้านการบำบัดรักษายาเสพติด

เป้าหมายที่ ๓ : ลดผลกระทบจากยาเสพติดต่อผู้เสพและสังคม

ตัวชี้วัดที่ ๓.๑ : ร้อยละ ๕๕ ของผู้ป่วยยาเสพติดที่เข้าสู่กระบวนการบำบัดรักษา ได้รับการดูแลอย่างมีคุณภาพอย่างต่อเนื่องจนถึงการติดตาม (Retention Rate)

แนวทางที่ ๓.๑.๑ : การส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาผู้เสพยาเสพติด

ตัวชี้วัดที่ ๓.๑.๑.๑ : ร้อยละ ๕๐ ของผู้ป่วยยาเสพติดได้รับการดูแลติดตามต่อเนื่องโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน

ส่วนที่ ๕

แนวทางการแก้ไขปัญหาเสพติด

ตามแผนปฏิบัติการด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๖๔

มาตรการความร่วมมือระหว่างประเทศ

กรอบการดำเนินงานที่สำคัญ

- ผลักดันเชิงนโยบายเพื่อควบคุมและสกัดกั้นสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์ไม่ให้เข้าสู่แหล่งผลิตยาเสพติดในพื้นที่สามเหลี่ยมทองคำและอนุภูมิภาคุ่มแม่น้ำโขง
- พัฒนาและผลักดันความร่วมมือในการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารด้านยาเสพติด สารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์ระหว่างประเทศ
- พัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านการควบคุมและปราบปรามยาเสพติดสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์ในอนุภูมิภาค

แนวทางที่ ๑ ความร่วมมือระหว่างประเทศเชิงรุก

วัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาและขับเคลื่อนกลไกความร่วมมือระหว่างประเทศ ให้เกิดผลสำเร็จในการดำเนินการแก้ไขปัญหาเสพติดอย่างเป็นรูปธรรม โดยให้ความสำคัญกับการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร การปฏิบัติการสนับสนุนซึ่งกันและกัน การบริหารจัดการชายแดน และการพัฒนาศักยภาพบุคลากร ประกอบด้วย ๔ แผนงาน ดังนี้

แผนงานที่ ๑.๑ การพัฒนาความร่วมมือระหว่างประเทศเชิงรุก

เป้าหมายแผนงาน การพัฒนาและผลักดันความร่วมมือเชิงนโยบายระหว่างประเทศในระดับรัฐบาล เพื่อลดทอนศักยภาพการผลิตยาเสพติด การสกัดกั้นการนำเข้า- ส่งออกสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์ และการทำลายเครือข่ายการค้ายาเสพติดระหว่างประเทศให้เป็นวาระภูมิภาค (regional agenda)

การดำเนินการ

- วิเคราะห์สถานการณ์และข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดเป็นวาระ (agenda) ข้อเสนอเชิงนโยบายระหว่างประเทศในการควบคุม/สกัดกั้นการนำเข้าสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์มิให้เข้าสู่แหล่งผลิตในพื้นที่สามเหลี่ยมทองคำ และควบคุม/สกัดกั้นการส่งออกยาเสพติดจากพื้นที่สามเหลี่ยมทองคำมิให้เข้าสู่ประเทศไทย ตลอดจนการทำลายเครือข่ายการค้ายาเสพติดระหว่างประเทศ
- เสนอมวาระ (agenda) ดังกล่าวต่อที่ประชุมระดับประเทศ เช่น การประชุมคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) การประชุมคณะรัฐมนตรี เป็นต้น เพื่อยกระดับให้เป็นวาระระดับชาติ (national agenda) และเสนอต่อที่ประชุมระหว่างประเทศเพื่อยกระดับให้เป็นวาระระดับภูมิภาค (regional agenda)
- เข้าร่วมการประชุมระหว่างประเทศเพื่ออำนวยการและขยายความร่วมมือระดับรัฐบาลในการกดดันและควบคุมการผลิตยาเสพติดในพื้นที่สามเหลี่ยมทองคำ สกัดกั้นสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์มิให้เข้าสู่แหล่งผลิต
- นำข้อตกลงและแนวทางความร่วมมือระดับนโยบายเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม รวมทั้งจัดตั้งกลไกการกำกับติดตามผลการดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามพันธกรณี

โครงการ/กิจกรรม

๑. โครงการประชุมระหว่างประเทศเพื่อความร่วมมือระดับรัฐบาลและระดับรัฐมนตรีในการดำเนินการต่อพื้นที่สามเหลี่ยมทองคำ

แผนงานที่ ๑.๒ การพัฒนาความร่วมมือกับประเทศอาเซียน

เป้าหมายแผนงาน ความร่วมมือภายใต้กรอบอาเซียนและอนุภูมิภาคแม่น้ำโขงในการดำเนินการแก้ไขปัญหายาเสพติดต่อพื้นที่สามเหลี่ยมทองคำมีความชัดเจนเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น

การดำเนินการ

๑. ส่งเสริมความร่วมมือเชิงนโยบาย โดยการแลกเปลี่ยนแนวคิดและข้อมูลผลการดำเนินงานระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียนเพื่อนำไปสู่การพัฒนาและปรับปรุงแผนปฏิบัติการอาเซียนเพื่อประชาคมอาเซียนปลอดภัยจากยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๘ ซึ่งถือเป็นกรอบการดำเนินงานด้านยาเสพติดร่วมกันในภูมิภาค

๒. ผลักดันการดำเนินงานร่วมกันของประเทศสมาชิกอาเซียนตามแผนความร่วมมืออาเซียนเพื่อต่อสู้กับปัญหาการลักลอบผลิตและการค้ายาเสพติดในพื้นที่สามเหลี่ยมทองคำ พ.ศ.๒๕๖๓-๒๕๖๕ โดยเฉพาะความร่วมมือด้านการสกัดกั้นสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์ให้เข้าสู่แหล่งผลิตในพื้นที่สามเหลี่ยมทองคำ

๓. ส่งเสริมความร่วมมือภายใต้ศูนย์ความร่วมมือด้านยาเสพติดอาเซียน (ASEAN - NARCO) ในการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร/สถานการณ์ยาเสพติดในภูมิภาค/ข้อมูลทางวิชาการด้านยาเสพติดการพัฒนาเครือข่ายข้อมูลเฝ้าระวังยาเสพติดอาเซียน การพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ และการประชาสัมพันธ์เชิงรุกเพื่อสร้างการรับรู้

๔. ส่งเสริม ผลักดัน และสนับสนุนการดำเนินความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านและประชาคมอาเซียนตามพันธกรณีในระดับทวิภาคี/ไตรภาคี/พหุภาคี และแผนงานโครงการต่าง ๆ ที่มีข้อตกลงร่วมกัน โดยการจัดประชุมระหว่างประเทศ การประสานความร่วมมือระหว่างประเทศ รวมทั้งแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร ผ่านกลไกอัครราชทูตที่ปรึกษาด้านการควบคุมยาเสพติด (อทป.ปปส.) ศูนย์ประสานงานแม่น้ำโขงปลอดภัย (ศปง.มข.)และสำนักงานประสานงานแก้ไขปัญหายาเสพติดชายแดน (BLO) เป็นต้น

๕. ขับเคลื่อนการดำเนินงานระหว่างประเทศสมาชิกกลุ่มแม่น้ำโขง ๖ ประเทศ ประกอบด้วย กัมพูชา จีน สปป.ลาว เมียนมา ไทย เวียดนาม ให้ปฏิบัติการต่อเนื่องร่วมกันเพื่อควบคุม/สกัดกั้นการลักลอบนำเข้าและส่งออกยาเสพติด สารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์ ทำลายเครือข่ายนักค้ายาเสพติดรายสำคัญ ลาดตระเวนร่วมตามชายแดน และดำเนินการต่อบุคคลตามหมายจับ

โครงการ/กิจกรรม

๑. โครงการปฏิบัติการแบบทวิภาคีกับประเทศที่มีการตกลงร่วม

๒. โครงการความร่วมมือด้านยาเสพติดกับประเทศอาเซียน

๓. โครงการตามแผนปฏิบัติการร่วมแม่น้ำโขงปลอดภัยเพื่อควบคุมยาเสพติด ๖ ประเทศ ระยะ ๔ ปี (ปี ๒๕๖๒ - ๒๕๖๕) : กัมพูชา จีน สปป.ลาว เมียนมา ไทย เวียดนาม

๔. โครงการตามแผนปฏิบัติการความร่วมมือไทย - สปป.ลาว เพื่อการแก้ไขปัญหายาเสพติดร่วมกัน พ.ศ. ๒๕๖๒ - ๒๕๖๕

๕. โครงการขับเคลื่อนการดำเนินงานของสำนักงานประสานงานแก้ไขปัญหายาเสพติดชายแดน (BLO)

๖. โครงการพัฒนาหมู่บ้าน/ชุมชนคู่ขนานกับชายแดนไทย - เมียนมา ไทย - สปป.ลาว ไทย - กัมพูชา และไทย - มาเลเซีย

แผนงานที่ ๑.๓ การพัฒนาความร่วมมือกับประเทศนอกภาคพื้นอาเซียน

เป้าหมายแผนงาน ความร่วมมือด้านยาเสพติดกับองค์การระหว่างประเทศและประเทศนอกภาคพื้นอาเซียน เพื่อสนับสนุนการดำเนินการแก้ไขปัญหาเสพติดในภูมิภาค

การดำเนินการ

๑. ขับเคลื่อนโครงการความร่วมมือกับองค์การระหว่างประเทศและประเทศนอกภาคพื้นอาเซียน เข้าร่วมการประชุมระหว่างประเทศ โดยประสานและส่งเสริมความร่วมมือกับนานาประเทศและองค์การระหว่างประเทศอย่างต่อเนื่อง

๒. แสวงหาและส่งเสริมความร่วมมือด้านวิชาการเพื่อพัฒนาองค์ความรู้เทคโนโลยี นวัตกรรม และพัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านการควบคุมยาเสพติดในภูมิภาคในทุกมิติ

๓. พัฒนาคือร่วมมือกับองค์การระหว่างประเทศและสนับสนุนการดำเนินงานภายใต้กรอบความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อให้เป็นไปตามพันธกรณี เช่น กลไกคณะกรรมาธิการยาเสพติดคณะกรรมการควบคุมยาเสพติดระหว่างประเทศ และสำนักงานยาเสพติดและอาชญากรรมแห่งสหประชาชาติ เป็นต้น

๔. ผลักดันความร่วมมือกับประเทศนอกภาคพื้นอาเซียน เพื่อสร้างเครือข่ายในการพัฒนาองค์ความรู้เทคโนโลยี นวัตกรรม ตลอดจนการพัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่ในการดำเนินความร่วมมือด้านยาเสพติด เช่น ภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก อเมริกา และยุโรป เป็นต้น

โครงการ/กิจกรรม

๑. โครงการความร่วมมือกับองค์การระหว่างประเทศ

๒. โครงการความร่วมมือกับประเทศนอกภาคพื้นอาเซียน

แผนงานที่ ๑.๔ การอำนวยความสะดวกความร่วมมือระหว่างประเทศเชิงรุก

เป้าหมายแผนงาน การขับเคลื่อนการดำเนินงานความร่วมมือระหว่างประเทศเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและมีการกำกับติดตามอย่างมีประสิทธิภาพ

การดำเนินการ

๑. อำนวยการประสาน กำกับ ติดตามการขับเคลื่อนการดำเนินงานความร่วมมือระหว่างประเทศ

๒. จัดประชุมเชิงปฏิบัติการ ศึกษาดูงาน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อพัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานและเจ้าหน้าที่ประสานงานด้านความร่วมมือระหว่างประเทศ

โครงการ/กิจกรรม

๑. โครงการอำนวยความสะดวกความร่วมมือระหว่างประเทศเชิงรุก

หน่วยงานรับผิดชอบ**๑. หน่วยงานหลัก**

กระทรวงยุติธรรม (สำนักงาน ป.ป.ส.)

กระทรวงกลาโหม (กองบัญชาการกองทัพไทย กองทัพบก กองทัพเรือ)

สำนักนายกรัฐมนตรี (สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ สำนักข่าวกรองแห่งชาติ กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร)

กระทรวงมหาดไทย (สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย กรมการปกครอง)

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

๒. หน่วยงานร่วม

กระทรวงยุติธรรม (สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม)

กระทรวงการต่างประเทศ (สำนักงานปลัดกระทรวงการต่างประเทศ กรมองค์การระหว่างประเทศ กรมอาเซียน กรมเอเชียตะวันออก กรมสนธิสัญญาและกฎหมาย สำนักงานความร่วมมือเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศ กรมเอเชียใต้ ตะวันออกกลางและแอฟริกา กรมอเมริกาและแปซิฟิกใต้)

กระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ)

กระทรวงสาธารณสุข (กรมการแพทย์ สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา)

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์)

กระทรวงแรงงาน (สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน)

กระทรวงการคลัง (กรมศุลกากร)

กระทรวงพาณิชย์ (กรมการค้าต่างประเทศ)

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (กรมประมง กรมปศุสัตว์ กรมชลประทาน กรมการข้าว กรมวิชาการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร กรมพัฒนาที่ดิน)

มูลนิธิโครงการหลวง

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงในพระบรมราชูปถัมภ์

สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน)

มาตรการการปราบปรามและบังคับใช้กฎหมาย

กรอบการดำเนินงานที่สำคัญ

- เฝ้าระวังพื้นที่ชายแดนเพื่อสกัดกั้นการนำเข้ายาเสพติด สารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์ในพื้นที่ ๓๑ จังหวัด
- สกัดกั้นยาเสพติดเชิงรุก ขยายบริบทการสกัดกั้นตั้งแต่นอกประเทศ ให้ความสำคัญกับการเชื่อมโยงระบบเทคโนโลยีอย่างบูรณาการ
- ทำลายเครือข่ายการค้ายาเสพติดตามแนวชายแดน
- สกัดกั้นการขนส่งยาเสพติดผ่านระบบขนส่งพัสดุภัณฑ์
- ปราบปรามการค้ายาเสพติดในช่องทางสื่อโซเชียลมีเดีย (Social Media)
- วางระบบการปราบปรามโครงสร้างการค้ายาเสพติดรายสำคัญในระดับต่างๆให้มีประสิทธิภาพ และตัดวงจรการค้าด้วยการตัดวงจรทางการเงินและมาตรการทางทรัพย์สินโดยใช้อำนาจทางกฎหมายแบบบูรณาการ
- ลดความเดือดร้อนของประชาชนจากปัญหายาเสพติด

แนวทางที่ ๒ การสกัดกั้นยาเสพติด สารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์

วัตถุประสงค์ เพื่อดำเนินการยับยั้งการลำเลียงสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์ไม่ให้เข้าสู่แหล่งผลิตยาเสพติด และลดปริมาณยาเสพติดไม่ให้เข้าสู่แหล่งแพร่ระบาด โดยการวางมาตรการสกัดกั้นอย่างเป็นระบบ ให้เชื่อมโยงครอบคลุมทั้งพื้นที่ชายแดน พื้นที่พักคอย พื้นที่ตอนใน ตลอดจนระบบขนส่งและระบบคมนาคมทุกประเภท รวมทั้งเชื่อมโยงและประยุกต์ใช้เทคโนโลยีการสกัดกั้นให้เกิดประโยชน์สูงสุด ภายใต้การบูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย ๒ แผนงาน ได้แก่

แผนงานที่ ๒.๑ การสกัดกั้นยาเสพติด สารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์

เป้าหมายแผนงาน

- พื้นที่ชายแดน ๑๒๙ อำเภอ ๓๑ จังหวัดชายแดน
- ด่านตรวจ จุดตรวจ/จุดสกัดพื้นที่เป้าหมาย จำนวน ๑,๓๑๖ แห่ง
- ท่าเรือพาณิชย์และท่าข้าม/เกาะแก่ง ทั่วประเทศ
- ท่าอากาศยาน
- ระบบขนส่ง โลจิสติกส์และพัสดุภัณฑ์/ไปรษณีย์
- เส้นทางรถไฟ
- รถโดยสารไม่ประจำทาง
- เส้นทางคมนาคม

การดำเนินการ

- บูรณาการและประสานการปฏิบัติกับหน่วยงานในพื้นที่ชายแดน ในการลาดตระเวน เฝ้าตรวจตามช่องทางหลักและช่องทางธรรมชาติ บูรณาการหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อจัดกำลังจัดตั้งจุดตรวจ จุดสกัดตามเส้นทางคมนาคม เส้นทางหลัก-รอง จุดเสี่ยง รอยต่อระหว่างพื้นที่ชายแดนกับพื้นที่ตอนใน หรือพื้นที่แหล่งพักคอย เพื่อควบคุมการลักลอบลำเลียงนำเข้ายาเสพติด และสกัดกั้นสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์มิให้เข้าสู่แหล่งผลิตพื้นที่สามเหลี่ยมทองคำ

๒. พัฒนาและเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนชายแดนกับประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อสกัดกั้นยาเสพติดตามแนวชายแดนดังนี้

๒.๑ พัฒนาความสัมพันธ์ทางสังคมและวัฒนธรรมระดับท้องถิ่นในพื้นที่ชุมชนชายแดนกับประเทศเพื่อนบ้าน

๒.๒ พัฒนาความสัมพันธ์ระดับพื้นที่ระหว่างเจ้าหน้าที่ไทยในท้องถิ่นกับเจ้าหน้าที่ของประเทศเพื่อนบ้าน

๒.๓ ประสานและผลักดันการพัฒนาชุมชนชายแดนให้ประสานเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน โดยยกระดับการพัฒนาชุมชนชายแดนระหว่างประเทศให้มีความทัดเทียมกัน

๒.๔ ประสานการปฏิบัติกับประเทศเพื่อนบ้าน จัดให้มีการลาดตระเวนร่วมกัน เพื่อสกัดกั้นการนำเข้า - ส่งออกยาเสพติดตามแนวชายแดนอย่างต่อเนื่อง

๒.๕ แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารยาเสพติดกับประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อร่วมบูรณาการสกัดกั้นชายแดนอย่างต่อเนื่อง

๒.๖ เสนอประเด็นปัญหายาเสพติดเข้าสู่การประชุมหารือกับประเทศเพื่อนบ้านทุกระดับ เพื่อกระตุ้นให้รัฐบาลของประเทศเพื่อนบ้านให้ความร่วมมือกับการแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างจริงจัง

๓. ประชาคมข่าว ประสานงาน และแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างหน่วยงาน เพื่อให้รับรู้และเข้าใจสถานการณ์/ข่าวสารของกลุ่มผู้ค้า เครือข่ายผู้ค้า และผู้ลักลอบนำเข้ายาเสพติด สารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จากชายแดนประเทศเพื่อนบ้านเข้ามาในประเทศไทย หรือใช้ประเทศไทยเป็นทางผ่านไปสู่ประเทศที่สาม

๔. วางโครงการสกัดกั้นให้ครอบคลุม สกัดกั้นยาเสพติดตามเส้นทางคมนาคมที่เป็นเส้นทางผ่านของการลำเลียงยาเสพติด โดยจัดตั้งด่านตรวจ/จุดสกัดในพื้นที่เส้นทางลำเลียงตอนในอย่างเป็นระบบ ตั้งแต่รอยต่อจากพื้นที่ชายแดนจนถึงพื้นที่ปลายทางยาเสพติด ให้ครอบคลุมทั้งเส้นทางหลักและเส้นทางรอง ที่จะเชื่อมต่อกับเส้นทางแนวชายแดนที่มุ่งหน้าสู่พื้นที่ตอนใน

๕. ใช้เทคโนโลยีสนับสนุนการสกัดกั้น ทั้งการอ่านป้ายรถยนต์อัตโนมัติ (Licenses Plate) ระบบติดตามรถโดยสารประจำทาง (Smart Bus Terminal) และระบบ Global Positioning system

๖. พัฒนาประสิทธิภาพจุดตรวจ/จุดสกัดของพื้นที่ตอนใน โดยสนับสนุนข้อมูลการข่าว เสริมอุปกรณ์เทคโนโลยีที่ทันสมัย ตลอดจนการพัฒนาทักษะเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน

๗. ประสานความร่วมมือกับหน่วยภาคี ทั้งภายนอกและภายในประเทศ เพื่อสกัดกั้นยาเสพติด สารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์ ตามเส้นทางบก เรือ อากาศ และการขนส่งพัสดุภัณฑ์

๘. สร้างการรับรู้และความเข้าใจ รวมทั้งขอความร่วมมือบริษัทเอกชน ผู้ประกอบการขนส่ง จังหวัด เพื่อสกัดกั้นการขนส่งยาเสพติดทางระบบโลจิสติกส์ภายในประเทศ

๙. แสวงหาความร่วมมือจากผู้ประกอบการภาคเอกชน เพื่อควบคุมการขนส่งสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์มิให้รั่วไหลเข้าสู่แหล่งผลิต

โครงการ/กิจกรรม

๑. โครงการสกัดกั้นยาเสพติด สารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์

แผนงานที่ ๒.๒ การอำนวยความสะดวกในการสกัดกั้นยาเสพติดสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์

เป้าหมายแผนงานเสริมสร้างศักยภาพการสกัดกั้นยาเสพติด สารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์ ด้วยการพัฒนาทักษะบุคลากร และเทคโนโลยี

การดำเนินการ

๑. พัฒนาและวางระบบการเชื่อมโยงเทคโนโลยี

๑.๑ บริหารจัดการระบบการสกัดกั้นยาเสพติดอย่างเป็นระบบ โดยการทบทวนคำสั่ง บทบาท หน้าที่ และกำหนดให้มีการบูรณาการกลไกต่าง ๆ เข้าด้วยกัน เพื่อให้เกิดการบริหารจัดการอย่างชัดเจน

๑.๒ เชื่อมโยงข้อมูลแต่ละหน่วยงาน ให้สามารถบูรณาการและแลกเปลี่ยนข้อมูลเพื่อการสกัดกั้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๑.๓ เสริมประสิทธิภาพการสกัดกั้น ด้วยการพัฒนาทักษะบุคลากรให้รอบรู้และทันต่อสถานการณ์

๑.๔ เสริมเทคโนโลยี เครื่องมือ/อุปกรณ์ ที่ทันสมัย ในการสกัดกั้นได้อย่างแม่นยำและลดการนำเข้าสู่ตอนในประเทศให้ได้มากที่สุด

โครงการ/กิจกรรม

๑. โครงการอำนวยการขับเคลื่อนการสกัดกั้นยาเสพติด สารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์

หน่วยงานรับผิดชอบ

๑. หน่วยงานหลัก

กระทรวงกลาโหม (กองบัญชาการกองทัพไทย กองทัพบก กองทัพเรือ กองทัพอากาศ)

สำนักนายกรัฐมนตรี (กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ศูนย์อำนวยการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล)

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

๒. หน่วยงานร่วม

สำนักนายกรัฐมนตรี (สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ สำนักข่าวกรองแห่งชาติ)

กระทรวงมหาดไทย (สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย กรมการปกครอง)

กระทรวงคมนาคม (กรมการขนส่งทางบก การรถไฟแห่งประเทศไทย การท่าอากาศยานแห่งประเทศไทย บริษัท ขนส่ง จำกัด)

กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด)

กระทรวงการคลัง (กรมศุลกากร)

กระทรวงสาธารณสุข (สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์)

กระทรวงยุติธรรม (สำนักงาน ป.ป.ส.)

กระทรวงอุตสาหกรรม (กรมโรงงานอุตสาหกรรม)

แนวทางที่ ๓ การปราบปรามกลุ่มการค้ายาเสพติด

วัตถุประสงค์ เพื่อทำลายหรือลดทอนศักยภาพโครงข่ายการค้ายาเสพติดทุกระดับ โดยให้ความสำคัญกับการวิเคราะห์ใช้ประโยชน์ข้อมูลข่าวสารซึ่งได้จากการบูรณาการการข่าว การสืบสวนทางเทคโนโลยี การสืบสวนทางไซเบอร์ และการสืบสวนทางการเงิน เพื่อขยายผลการสืบสวนให้สามารถเชื่อมโยงโครงสร้างการค้า เครือข่ายนักค้า และสามารถวิเคราะห์เพื่อนำไปสู่การปราบปรามขบวนการค้ายาเสพติด ประกอบด้วย ๔ แผนงาน ดังนี้

แผนงานที่ ๓.๑ การปราบปรามเครือข่ายการค้ายาเสพติด ผู้มีอิทธิพลที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดและเครือข่ายอาชญากรรมข้ามชาติ

เป้าหมายแผนงาน

๑. ปราบปรามนักค้ายาเสพติดตามแนวชายแดนและรายสำคัญ
๒. ดำเนินการตามมาตรการทรัพย์สินในคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด
๓. ลดทอนอาชญากรรมยาเสพติดทางเทคโนโลยีรูปแบบใหม่
๔. ปราบปรามนักค้ายาเสพติดในพื้นที่แพร่ระบาดเป้าหมาย ๒๓,๑๔๐ หมู่บ้าน/ชุมชน

การดำเนินการ

๑. ปราบปราม ทำลายเครือข่ายนักค้ายาเสพติดตามแนวชายแดนและรายสำคัญ
 - ๑.๑ บังคับใช้กฎหมายทำลายเครือข่ายการค้ายาเสพติดตามแนวชายแดนและรายสำคัญ ร่วมกับการสืบสวนสอบสวน ขยายผล การบังคับใช้กฎหมาย พ.ร.บ.มาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ การสืบสวนเส้นทางการเงิน เพื่อขยายผลไปสู่การจับกุมและยึดอายัดทรัพย์สิน
 - ๑.๒ ปราบปรามเครือข่ายนักค้ายาเสพติดที่เป็นขบวนการหรือองค์กรอาชญากรรมการค้ายาเสพติดข้ามชาติ ประสานความร่วมมือในการแสวงหาพยานหลักฐาน ทั้งในและต่างประเทศ เพื่อใช้ประกอบการดำเนินคดี
 - ๑.๓ สืบสวนบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่มีพฤติการณ์ค้ายาเสพติดเป็นขบวนการการค้ายาเสพติดตามแนวชายแดนและผู้ค้ายาเสพติดรายสำคัญ
 ๒. ดำเนินการตามมาตรการทางทรัพย์สิน โดยรวบรวมพยานหลักฐานเกี่ยวกับทรัพย์สิน การหาร่องรอยความเชื่อมโยงทางการเงิน เพื่อทำลายเครือข่ายนักค้ายาเสพติด กลุ่มนายทุนผู้อยู่เบื้องหลังที่มีประสิทธิภาพ
 ๓. สืบสวนและเฝ้าระวังการซื้อขายยาเสพติดบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต
 - ๓.๑ สร้างและพัฒนาระบบเฝ้าระวังการซื้อขายยาเสพติดหรือสิ่งผิดกฎหมายบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต จัดทำข้อมูลการเฝ้าระวังการแพร่ระบาดของยาเสพติดด้วยการจัดหาเทคโนโลยีที่เข้าถึงข้อมูล
 - ๓.๒ สืบสวนการค้ายาเสพติดผ่านสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media)
 ๔. ปราบปรามนักค้ายาเสพติดในพื้นที่แพร่ระบาด
 - ๔.๑ ปราบปรามการค้ายาเสพติดในพื้นที่เป้าหมาย พื้นที่เสี่ยง แหล่งมั่วสุม เพื่อลดการแพร่ระบาดของยาเสพติด
 - ๔.๒ รับเรื่องร้องเรียนของประชาชนที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดทุกช่องทาง ตรวจสอบข้อมูล แก้ไขปัญหาข้อร้องเรียนดังกล่าว เพื่อลดความเดือดร้อนของประชาชน
 - ๔.๓ ปิดล้อมตรวจค้นยาเสพติดในพื้นที่เป้าหมายหรือพื้นที่เสี่ยง
 ๕. ดำเนินการต่อนักค้ายาเสพติดในเรือนจำ
 - ๕.๑ ปฏิบัติการตรวจค้นจุดโจมตีค้นหาสิ่งของต้องห้ามและโทรศัพท์มือถือ เพื่อมิให้มีการส่งการเกี่ยวกับยาเสพติดจากเรือนจำ
 - ๕.๒ จัดเก็บ DNA ผู้ต้องขัง เพื่อจัดทำฐานข้อมูลในการกระทำความผิดซ้ำ
๖. ดำเนินการต่อเจ้าหน้าที่รัฐที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดและปล่อยปลະละเลย

โครงการ/กิจกรรม

๑. โครงการปราบปรามและสลายโครงสร้างเครือข่ายการค้ายาเสพติดรายสำคัญ
๒. โครงการปราบปรามอาชญากรรมยาเสพติดทางเทคโนโลยีรูปแบบใหม่
๓. โครงการปราบปรามกลุ่มผู้ค้ายาเสพติดในพื้นที่แพร่ระบาด

แผนงานที่ ๓.๒ การพัฒนาฐานข้อมูลและระบบฐานข้อมูลสนับสนุน

เป้าหมายแผนงาน เพื่อบูรณาการฐานข้อมูลยาเสพติดอย่างเป็นระบบ โดยเชื่อมโยงกับหน่วยงานภายในประเทศ และพัฒนาความร่วมมือในการเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงาน โดยการพัฒนาการสืบสวนทางเทคโนโลยี การสืบสวนทางการเงิน การสืบสวนทางสกุลเงินดิจิทัล (Digital Currency) การสืบสวนทางนิติวิทยาศาสตร์และนิติเวช การศึกษารูปแบบความเชื่อมโยงที่เป็นลักษณะเฉพาะของยาเสพติด (Drug Profiling) ฯลฯ เพื่อสนับสนุนการสืบสวน และการใช้เป็นพยานหลักฐานในการดำเนินการตามกฎหมาย

การดำเนินการ

๑. จัดตั้งแหล่งข่าวเพื่อหาข่าวเชิงลึกตามแนวชายแดนภายนอกประเทศและความเคลื่อนไหวในประเทศเพื่อนบ้าน และแหล่งพักค้ายาเสพติด

๒. แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พัฒนาศูนย์บูรณาการกลางหรือศูนย์บริหารการข่าว โดยเชื่อมโยงกับระบบอื่น ๆ เพื่อใช้ในการวางแผนกำหนดยุทธวิธีในการสกัดกั้นให้เหมาะสมกับสถานการณ์

โครงการ/กิจกรรม

๑. โครงการพัฒนาระบบงานด้านการข่าวยาเสพติด

๒. โครงการพัฒนาฐานข้อมูลเทคโนโลยีด้านการข่าวยาเสพติด (Big Data)

แผนงานที่ ๓.๓ การดำเนินการตามมาตรการต่อทรัพย์สินในคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

เป้าหมายแผนงาน ดำเนินการยึดทรัพย์เพิ่มมูลค่ามากขึ้น ด้วยการบูรณาการอำนาจทางกฎหมายทั้งระบบ

การดำเนินการ

๑. บูรณาการการดำเนินการตามมาตรการต่อทรัพย์สินในคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ ภายใต้กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ทั้งพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ และมาตรการทางภาษีตามความในประมวลรัษฎากร เป็นต้น

๒. พัฒนาศักยภาพของพนักงานสอบสวนในการรวบรวมพยานหลักฐาน เพิ่มประสิทธิภาพเจ้าพนักงานในการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด การรวบรวมพยานหลักฐานชั้นจับกุมและชั้นสอบสวน เพื่อนำไปสู่การขยายผลยึดอายัดทรัพย์สินต่อไป

๓. ผลักดันการตรวจสอบ ยึด อายัดทรัพย์สินให้เป็นนโยบายหลัก รวมทั้งพัฒนาชุดสืบสวนขยายผล เพื่อดำเนินการตามมาตรการต่อทรัพย์สินในคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

โครงการ/กิจกรรม

๑. โครงการขับเคลื่อนมาตรการริบทรัพย์สินเชิงรุก

แผนงานที่ ๓.๔ การอำนวยความสะดวกการปราบปรามกลุ่มการค้ายาเสพติด

เป้าหมายแผนงาน เสริมสร้างศักยภาพการปราบปรามการค้ายาเสพติด การพัฒนาเทคโนโลยีการสืบสวน รูปแบบการซื้อ - ขาย ยาเสพติดรูปแบบใหม่ ด้วยการพัฒนากล้องบุคคลากร และเทคโนโลยี

การดำเนินการ

๑. พัฒนาและจัดระบบการสืบสวนทางการเงิน

๑.๑ การบริหารกลไกด้านปราบปรามแบบบูรณาการอำนาจทางกฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

๑.๒ การจัดระบบและจัดให้มีการสืบสวนเป้าหมายเครือข่ายรายสำคัญที่เชื่อมกับโครงสร้างการค้าและการเงินชายแดนและ ชนกลุ่มน้อยอย่างจริงจัง บูรณาการระบบต่าง ๆ

๑.๓ พัฒนาประสิทธิภาพการใช้อำนาจทางกฎหมายด้านการเงินอย่างบูรณาการอย่างแท้จริง

๑.๔ จัดและพัฒนาและสนับสนุนชุดขยายผล ทั้งระดับกลาง/ภาค และจังหวัด ให้เป็นหน่วยขยายผล และการเงินอย่างจริงจัง

๑.๕ จัดระบบขยายผลและการตัดวงจรการเงินกับชุดต่างๆ กับพนักงานสอบสวนและอัยการ รวมทั้ง การตรวจสอบ การจัดระบบข้อมูล

โครงการ/กิจกรรม

๑. โครงการอำนวยความสะดวกเคลื่อนการปราบปรามกลุ่มการค้ายาเสพติด

หน่วยดำเนินการ

๑. หน่วยงานหลัก

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

กระทรวงยุติธรรม (สำนักงาน ป.ป.ส. กรมสอบสวนคดีพิเศษ กรมราชทัณฑ์ สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ กรมบังคับคดี)

กระทรวงมหาดไทย (สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย กรมการปกครอง)

กระทรวงกลาโหม (สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม กองบัญชาการกองทัพไทย กองทัพบก กองทัพเรือ กองทัพอากาศ)

กระทรวงสาธารณสุข (สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์)

กระทรวงการคลัง (กรมศุลกากร กรมสรรพสามิต กรมสรรพากร)

สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ

สำนักงานอัยการสูงสุด

๒. หน่วยงานร่วม

สำนักนายกรัฐมนตรี (สำนักข่าวกรองแห่งชาติ)

กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

กระทรวงการต่างประเทศ

ธนาคารแห่งประเทศไทย

สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ

มาตรการป้องกันยาเสพติด

กรอบการดำเนินการที่สำคัญ

๑. สร้างการรับรู้ในประชากรกลุ่มทั่วไป ผ่านทาง Social Media โดยใช้เครือข่าย Social Media ของประชากรกลุ่มเป้าหมายเอง เป็นช่องทางการสื่อสารด้วยเนื้อหาเชิงบวกที่สร้างความรู้ความเข้าใจในการสร้างสังคมปลอดภัย ป้องกันยาเสพติดแนวใหม่ สร้างค่านิยมเรื่อง การแข่งขันสร้างอนาคตที่ดี มีเป้าหมายในการดำเนินชีวิต รู้จักดูแลตัวเองให้ปลอดภัยจากยาเสพติด และรณรงค์ให้ประชากรทุกกลุ่มสามารถมีส่วนร่วมในการป้องกันยาเสพติด เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหันมาป้องกันตนเองจากยาเสพติด และเกิดการมีส่วนร่วมในการป้องกันยาเสพติด ในครอบครัว สถานศึกษา หมู่บ้านชุมชน และสถานประกอบการ

๒. สร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติดในประชากรแต่ละช่วงวัย เพื่อให้ประชากรเกิดความรู้ ความเข้าใจในการป้องกันตนเอง ครอบครัว และสังคมจากยาเสพติด รวมทั้งมีทัศนคติเชิงบวกและพฤติกรรมในการจัดการชีวิตที่ถูกต้อง โดยเน้นในกลุ่มประชากรก่อนวัยเสี่ยง ได้แก่ กลุ่มปฐมวัย (๓-๕ ปี) กลุ่มเด็ก (๖-๑๑ ปี) วัยรุ่นตอนต้น-ตอนกลาง (๑๒-๑๕ ปี)

๓. ป้องกันยาเสพติดในประชากรกลุ่มเสี่ยงสูง ประชากรกลุ่มเสี่ยงสูง ได้แก่

๓.๑ กลุ่มประชากรที่มีช่วงอายุตั้งแต่ ๑๕ - ๒๔ ปี

๓.๒ ประชากรกลุ่มที่มีโอกาสเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดสูง เนื่องจากลักษณะอาชีพ ทั้งแรงงานในระบบและแรงงานนอกระบบ ได้แก่ เกษตร ประมง ขนส่ง (ไปรษณีย์ วินมอเตอร์ไซด์ Delivery ฯลฯ) ก่อสร้าง บริการ (สถานบันเทิง ที่พักอาศัยเชิงพาณิชย์) ค้าขาย (หาบเร่แผงลอย) เป็นต้น ตามสภาพปัญหาในพื้นที่โดยดำเนินการอย่างเข้มข้น ด้วยการค้นหา/คัดกรองกลุ่มเสี่ยงเพื่อดำเนินการให้คำปรึกษาแนะนำ และนำองค์ความรู้เชิงจิตวิทยา มาใช้ในการดำเนินงานป้องกัน มีมาตรการเพื่อแก้ไขปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ตลอดจนการเฝ้าระวังการแพร่ระบาดของยาเสพติดในกลุ่มเป้าหมายวัยเสี่ยงสูง ให้สอดคล้องตามบริบท

๔. สร้างพื้นที่ปลอดภัยทั้งในสถานศึกษา สถานประกอบการ และหมู่บ้าน/ชุมชน และ Social Media โดยมีการดำเนินการส่งเสริมให้เกิดกิจกรรม/พื้นที่เชิงบวก ควบคุมเฝ้าระวังปัจจัย/พื้นที่เชิงลบ และมีการดูแลช่วยเหลือให้โอกาสกลุ่มเสี่ยงในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ทั้งนี้ มุ่งเน้นดำเนินการสร้างพื้นที่ปลอดภัยในพื้นที่ตำบล (ตำบลมั่นคง) เป้าหมายสำคัญเพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหาได้ตรงพื้นที่

๕. พัฒนากลไกการมีส่วนร่วมจากประชากรเป้าหมาย โดยพัฒนาและวางกลไกเชื่อมโยงเครือข่ายของประชากรเป้าหมาย ได้แก่ เครือข่ายกองทุนแม่ของแผ่นดิน เครือข่ายเยาวชน เครือข่ายผู้ประกอบการ รวมทั้งชุดปฏิบัติการประจำตำบล (ขปต.) ชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) เพื่อให้มีบทบาทสำคัญในกระบวนการป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติดในแต่ละกลุ่มประชากร

๖. สร้างการมีส่วนร่วมของหน่วยงานภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน และประชาชนในการแก้ไขปัญหาตามบริบทของพื้นที่

๗. นำแนวทางศาสตร์พระราชาด้านการพัฒนาทางเลือกมาประยุกต์ใช้เพื่อแก้ไขต้นตอของปัญหาและมูลเหตุจูงใจที่ส่งผลให้ประชาชนเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ดำเนินการยกระดับคุณภาพชีวิต สร้างโอกาสและทางเลือกในการประกอบอาชีพที่สุจริตรวมทั้งบูรณาการงานพัฒนาทางเลือกร่วมกับการเฝ้าระวังปัญหา ยาเสพติด การป้องกัน บำบัดรักษาและติดตามดูแลช่วยเหลือผู้ผ่านการบำบัดรักษา ยาเสพติดในพื้นที่เป้าหมาย

๘. ลดผลกระทบและลดอันตรายของสังคม/ชุมชนจากปัญหายาเสพติด ให้สังคมมีความปลอดภัยจากยาเสพติดและที่เกี่ยวข้อง โดยเชื่อมโยงการดำเนินงานด้านป้องกันให้ประสานสอดคล้องกับการบำบัดดูแลแก้ไขผู้เสพยาอย่างบูรณาการ

แนวทางที่ ๔ การเสริมสร้างความเข้มแข็งของหมู่บ้าน/ชุมชนตามแนวชายแดนและการพัฒนาทางเลือก

วัตถุประสงค์ เพื่อแก้ไขปัญหายาเสพติดที่ต้นตอของปัญหาและเสริมสร้างความเข้มแข็งของหมู่บ้าน/ชุมชนด้วยการพัฒนาตามบริบทและสภาพปัญหาของพื้นที่

แผนงานที่ ๔.๑ การพัฒนาพื้นที่และชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน

เป้าหมายแผนงาน ดำเนินงานพัฒนาทางเลือกเพื่อแก้ไขปัญหายาเสพติด ในพื้นที่เป้าหมายภาคละ ๑ แห่ง และพื้นที่หมู่บ้าน/ชุมชนตามแนวชายแดน

แนวทางการดำเนินงาน

๑. ศึกษา สำรวจ รวบรวมข้อมูลพื้นฐานหมู่บ้าน/ชุมชนเป้าหมาย ด้านสถานการณ์ยาเสพติด เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

๒. สร้างการรับรู้ สร้างศรัทธา สร้างแรงจูงใจฝ่ายปกครอง ผู้นำชุมชน ประชาชน เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานพัฒนาทางเลือก

๓. ประชุม ประชาคม หาข้อตกลงร่วมกันในการค้นหาปัญหาและกำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหาในพื้นที่

๔. จัดทำแผนการแก้ไขปัญหายาเสพติดโดยบูรณาการแผนและงบประมาณระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่

๕. ดำเนินกิจกรรมการพัฒนาปรับปรุงระบบสาธารณสุข โภชนาการ สนับสนุนการสร้างโอกาส สร้างทางเลือก ในการประกอบอาชีพที่สุจริต ส่งเสริมการศึกษา การสาธารณสุข สิ่งแวดล้อม และด้านอื่นๆ ตามบริบทของปัญหาในพื้นที่

๖. พัฒนาศักยภาพบุคลากรภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อาสาพัฒนา และประชาชนในพื้นที่ให้มีความรู้ ความเข้าใจในมาตรการพัฒนาทางเลือกเพื่อการแก้ไขปัญหายาเสพติด

๗. บูรณาการงานป้องกัน บำบัดรักษา และการเฝ้าระวังปัญหายาเสพติดในพื้นที่เป้าหมาย

โครงการ/กิจกรรม

๑. โครงการพัฒนาทางเลือกในพื้นที่เป้าหมาย

๒. โครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งของหมู่บ้าน/ชุมชนตามแนวชายแดน

หน่วยงานรับผิดชอบ

๑. หน่วยงานหลัก

สำนักนายกรัฐมนตรี (กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร)

กระทรวงยุติธรรม (สำนักงาน ป.ป.ส.)

กระทรวงมหาดไทย (สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย กรมการปกครอง กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น)

๒. หน่วยงานร่วม

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

กระทรวงกลาโหม (กองบัญชาการกองทัพไทย กองทัพบก)

กระทรวงสาธารณสุข (สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข กรมการแพทย์ สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา)

กระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน)
กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา
วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม)
กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคง
ของมนุษย์)
กระทรวงแรงงาน (สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน)
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (กรมประมง กรมปศุสัตว์ กรมชลประทาน กรมการข้าว กรมวิชาการเกษตร กรม
ส่งเสริมการเกษตร กรมพัฒนาที่ดิน)
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (กรมป่าไม้ กรมทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กรม
อุทยานแห่งชาติ กรมทรัพยากรน้ำ)
มูลนิธิโครงการหลวง
มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงในพระบรมราชูปถัมภ์
สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน)
มูลนิธิปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ
สถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ
มูลนิธิรากแก้ว

แนวทางที่ ๕ การป้องกันยาเสพติดในแต่ละกลุ่มเป้าหมายอย่างเหมาะสมเป็นรูปธรรม

วัตถุประสงค์ เพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติดในกลุ่มเป้าหมายให้สอดคล้องกับพัฒนาการตามช่วงวัย และวิถีชีวิต โดยเน้นการเสริมสร้างองค์ประกอบสำคัญของภูมิคุ้มกัน ได้แก่ ทักษะสมอง ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด ทักษะคิดเชิงบวก และทักษะในการดำเนินชีวิต รวมทั้งการสร้างกระแสสังคมให้ตระหนักและมีส่วนร่วมในการป้องกันยาเสพติดในกลุ่มเป้าหมาย

แผนงานที่ ๕.๑ สร้างการรับรู้และภูมิคุ้มกันยาเสพติด

แนวทางการดำเนินงาน

๑. การสร้างการรับรู้ในประชากรกลุ่มทั่วไป

๑.๑ ศึกษาวิเคราะห์สภาพการณ์และธรรมชาติของประชากรกลุ่มต่างๆ เพื่อพัฒนาชุดความรู้ และเนื้อหาการสื่อสารที่เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายแต่ละกลุ่มเพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม และกระตุ้นกลุ่มเป้าหมายให้เกิดการมีส่วนร่วมในการป้องกันยาเสพติดในครอบครัว สถานศึกษา สถานประกอบการ หมู่บ้านชุมชน

๑.๒ ระดมความร่วมมือหน่วยงาน/ภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในการเผยแพร่รณรงค์ ประชาสัมพันธ์ข้อมูล ข่าวสารทุกรูปแบบผ่านช่องทางต่าง ๆ อาทิ เสียงตามสาย สถานีวิทยุโทรทัศน์ หรือสื่อต่าง ๆ ที่เหมาะสมในแต่ละพื้นที่ที่สามารถเข้าถึงประชากร โดยเฉพาะอย่างยิ่งสื่อโซเชียลมีเดียของกลุ่มประชากรเป้าหมายเอง

๑.๓ ประสานความร่วมมือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริม สนับสนุนให้กลุ่มเป้าหมายสามารถมีส่วนร่วมในการป้องกันยาเสพติด อาทิ การส่งเสริมกิจกรรมประกวดสื่อสร้างสรรค์/กิจกรรมทางเลือกในรูปแบบออนไลน์ กิจกรรมรณรงค์เนื่องในวันต่อต้านยาเสพติด รวมถึงสนับสนุนให้กลุ่มเยาวชน กลุ่มอาสาสมัครแรงงาน เครือข่ายสถานประกอบการ เครือข่ายหมู่บ้านชุมชน ดำเนินกิจกรรมรณรงค์ป้องกันยาเสพติดต่าง ๆ ตามความสนใจและเหมาะสมกับบริบทของพื้นที่

๒. การสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติด

๒.๑ ระดมความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งสถาบันการศึกษา สถานประกอบการ และหมู่บ้าน/ชุมชน ดำเนินการจัดกิจกรรมสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติดทุกรูปแบบให้เหมาะสมกับประชากรเป้าหมายแต่ละกลุ่ม โดยผ่านเครื่องมือที่เข้าถึงได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น หลักสูตรการเรียนการสอน หรือกิจกรรมนอกหลักสูตร กิจกรรมสร้างสรรค์/กิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตของลูกจ้างแรงงาน กิจกรรมพัฒนาอาชีพ กิจกรรมพัฒนาเด็กเยาวชน ในหมู่บ้านชุมชน กิจกรรมตามโครงการ TO BE NUMBER ONE เป็นต้น เพื่อให้ประชากรเป้าหมายได้รับความรู้ เกิดความเข้าใจ เกิดทักษะในการจัดการชีวิตที่ถูกต้อง โดยออกแบบให้ทุกกิจกรรมสอดคล้องกับแต่ละช่วงวัย ดังนี้

๒.๑.๑ ปฐมวัย อายุ ๓ - ๕ ปี เสริมสร้างทักษะสมรรถนะด้วยองค์ความรู้ด้าน Executive function (EF) โดยประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนระดับปฐมวัย ผ่านกลไกครูผู้สอน/ครูผู้ดูแลเด็กเพื่อวางรากฐานภูมิคุ้มกันชีวิตระยะยาวในเด็กปฐมวัย

๒.๑.๒ วัยเด็ก อายุ ๖ - ๑๑ ปี เสริมสร้างความรู้เกี่ยวกับโทษพิษภัยผลกระทบจากยาเสพติดทัศนคติปฏิเสธยาเสพติด และทักษะชีวิตเพื่อการป้องกันยาเสพติดโดยประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนและกิจกรรมทางเลือกในระดับประถมศึกษา โดย ครูผู้สอน ครู D.A.R.E. ครูพระ หรือวิทยากรป้องกัน ควบคุมการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม

๒.๑.๓ วัยรุ่นตอนต้น อายุ ๑๒ - ๑๔ ปี เสริมสร้างทัศนคติเชิงบวกต่อตนเองและสังคม รวมทั้งทักษะในการจัดการชีวิต ผ่านกิจกรรมการเรียนการสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และกิจกรรมทางเลือกหลากหลายตามความสนใจและความถนัด ควบคุมการจัดให้มีระบบดูแลช่วยเหลือ/ให้คำปรึกษา/ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่มีคุณภาพ ตลอดจนการส่งเสริมหมู่บ้าน/ชุมชนให้สร้างเยาวชนแกนนำ เพื่อมีส่วนร่วมในการพัฒนาและจัดกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ในหมู่บ้าน/ชุมชน

๒.๑.๔ วัยรุ่นตอนกลาง - วัยรุ่นตอนปลาย อายุ ๑๕ - ๒๐ ปี เสริมสร้างทักษะในการจัดการชีวิต ควบคุมทักษะอาชีพโดยประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน/กิจกรรมนอกหลักสูตรในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อาชีวศึกษา และอุดมศึกษา เพื่อเตรียมความพร้อมของกลุ่มเป้าหมายให้เข้าสู่การเป็นผู้ใหญ่ รวมทั้งเสริมสร้างพลังการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมจิตอาสาเพื่อสังคม และทักษะการเป็นผู้นำ ผู้ตาม ควบคุมกับการปลูกฝังความรับผิดชอบต่อสังคม โดยการหนุนเสริมการทำงานในลักษณะเครือข่ายในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

๒.๑.๕ วัยผู้ใหญ่ อายุ ๒๐ ปี ขึ้นไป หรือวัยแรงงาน รณรงค์ให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการสร้างสังคมปลอดภัย การป้องกันยาเสพติดแนวใหม่ โทษพิษภัยของยาเสพติด และการป้องกันตนเองและผู้อื่น จากปัจจัยเสี่ยงของแต่ละกลุ่มอาชีพ มีการระดมการมีส่วนร่วมเพื่อป้องกันดูแลสมาชิกในครอบครัว ผู้ร่วมงาน ในสถานประกอบการ เพื่อนบ้านในหมู่บ้านชุมชนให้ร่วมกันเฝ้าระวังป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

๓. การป้องกันยาเสพติดในประชากรกลุ่มเสี่ยงสูง

๓.๑ ระดมความร่วมมือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินกิจกรรมค้นหาประชากรที่มีความเสี่ยงสูง ทั้งในสถาบันการศึกษา สถานประกอบการ และหมู่บ้าน/ชุมชน เพื่อป้องกันออกจากปัจจัยเสี่ยงต่อยาเสพติด ได้แก่

๓.๑.๑ เด็กและเยาวชนที่ยังไม่ได้เข้าสู่ระบบการศึกษา เพื่อเข้าสู่ระบบการศึกษาที่เหมาะสม

๓.๑.๒ เยาวชนในสถานศึกษาที่มีความเสี่ยง เพื่อเข้าสู่ระบบดูแลช่วยเหลือ ให้คำปรึกษาควบคุมการให้ความรู้ในการป้องกันยาเสพติดผ่านการเรียนการสอน/กิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ และการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมด้วยมุมมองเชิงบวก

๓.๑.๓ แรงงานที่มีความเสี่ยง ได้แก่ กลุ่มแรงงานภาคเกษตร ประมง ขนส่ง (ไปรษณีย์ วินมอเตอร์ไซด์ Delivery ฯลฯ) ก่อสร้าง บริการ (สถานบันเทิง ที่พักอาศัยเชิงพาณิชย์) ค้าขาย (หาบเร่แผงลอย) กลุ่มแรงงานต่างด้าว ตามสภาพปัญหาในพื้นที่ เพื่อเข้าสู่ระบบการคุ้มครอง และดูแลคุณภาพชีวิต

๓.๑.๓ ผู้ด้อยโอกาสในหมู่บ้านชุมชนที่มีความเสี่ยง เพื่อได้รับการดูแลและพัฒนาคุณภาพชีวิต

๓.๒ พัฒนารูปแบบและวิธีการดำเนินการที่เป็นรูปแบบเฉพาะเพื่อให้สามารถเข้าถึงประชากรกลุ่มวัยเสี่ยงสูง ได้แก่ ประชากรกลุ่มวัยเสี่ยงสูงที่มีช่วงอายุตั้งแต่ ๑๕ - ๒๔ ปี ด้วยการระดมความร่วมมือจากผู้ปฏิบัติงาน และนักวิชาการที่มีความชำนาญเกี่ยวกับประชากรวัยเสี่ยงสูง โดยให้ความสำคัญในการนำองค์ความรู้เชิงจิตวิทยา มาใช้ในการดำเนินงานป้องกันยาเสพติด เพื่อพัฒนาเนื้อหาการสื่อสาร/เรียนรู้ สื่อและเทคนิควิธีการเพื่อปรับเปลี่ยนทัศนคติ พฤติกรรม และวิถีคิดของประชากรวัยเสี่ยงสูงให้ไปในทิศทางที่เหมาะสมพร้อมทั้งดูแล ช่วยเหลือ ประคับประคอง พัฒนาคุณภาพชีวิตให้เห็นคุณค่าในตนเอง เป้าหมายและทางเลือกที่ดีในชีวิต ที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายและบริบทในแต่ละพื้นที่

๓.๓ ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อป้องกันและเฝ้าระวังประชากรกลุ่มที่อาจส่งผลกระทบต่อสังคมในวงกว้างหากเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด เช่น แรงงานไทยไปทำงานต่างประเทศ กลุ่มพระสงฆ์

๓.๔ ใช้โซเชียลมีเดียเป็นเครื่องมือในการสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติด ควบคู่กับการพัฒนาการติดตามเฝ้าระวัง สถานะการที่เป็นปัจจัยเอื้อต่อการแพร่ระบาดของยาเสพติด เช่น การเผยแพร่คำนิยามที่ผิดเกี่ยวกับยาเสพติด การชักชวนหรือจำหน่ายแจกจ่ายยาเสพติด เป็นต้น

๔. การพัฒนาระบบฐานข้อมูลเพื่อค้นหา วิเคราะห์ และจำแนก ประชากรกลุ่มที่มีความเสี่ยงสูงต้องเร่งป้องกันข้อมูลเพื่อวัดผลสำเร็จในการสร้างภูมิคุ้มกัน และการสร้างพื้นที่ปลอดภัยข้อมูลบทเรียนหรือวิธีปฏิบัติที่ประสบผลสำเร็จ (Best Practices)

โครงการ/กิจกรรม

๑. โครงการสร้างการรับรู้ในประชากรกลุ่มทั่วไป
๒. โครงการสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติดในประชากรกลุ่มเสี่ยงสูง
๓. โครงการสร้างการยอมรับกระบวนทัศน์ใหม่ “สร้างสังคมปลอดภัย”
๔. โครงการป้องกันผู้มีโอกาสเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ด้วยการพัฒนา
๕. โครงการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในระดับพื้นที่
๖. โครงการพัฒนาฐานข้อมูลด้านการป้องกัน

หน่วยงานรับผิดชอบ

๑. หน่วยงานหลัก

กระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน และสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย)

กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม (สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม)

กระทรวงมหาดไทย (สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย กรมการปกครอง กรมการพัฒนาชุมชน กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น)

กระทรวงแรงงาน (สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน กรมการจัดหางาน กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน สำนักงานประกันสังคม)

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว กรมกิจการเด็กและเยาวชน กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน)

กระทรวงสาธารณสุข (สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข กรมสุขภาพจิต)

กรุงเทพมหานคร (สำนักการศึกษา สำนักอนามัย)

กระทรวงยุติธรรม (สำนักงาน ป.ป.ส. กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน กรมราชทัณฑ์)

๒. หน่วยงานร่วม

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

กระทรวงกลาโหม (สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม กองบัญชาการกองทัพไทย กองทัพบก กองทัพเรือ กองทัพอากาศ)

สำนักนายกรัฐมนตรี (กรมประชาสัมพันธ์)

กระทรวงวัฒนธรรม (สำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กรมส่งเสริมวัฒนธรรม)

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (สถาบันการพลศึกษา)

กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กรมประมง กรมส่งเสริมการเกษตร กรมปศุสัตว์)

สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ

องค์กรด้านเด็กและเยาวชน องค์กรศาสนา สถาบันวิชาการ หน่วยงานภาคเอกชน เป็นต้น

แนวทางที่ ๖ การปรับสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม

วัตถุประสงค์ เพื่อจัดการพื้นที่ให้มีศักยภาพในการลดอุปสงค์ยาเสพติด ทั้งในด้านการขจัดปัจจัยลบ และด้านการเพิ่มปัจจัยบวก โดยให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน การส่งเสริมกิจกรรมเชิงบวก การจัดระเบียบสังคม และการเสริมสร้างพื้นที่ปลอดภัย ซึ่งเน้นความร่วมมือร่วมใจของกลไกในพื้นที่ ให้มีระบบดูแลช่วยเหลือและเฝ้าระวังปัญหาอย่างต่อเนื่อง

แผนงานที่ ๖.๑ การเสริมสร้างสภาพแวดล้อมเพื่อการป้องกันยาเสพติด

แนวทางการดำเนินงาน

๑. การเสริมสร้างสภาพแวดล้อมเพื่อการป้องกันยาเสพติด กำหนดให้ ศป.ป.ส.อ. เป็นกลไกอำนวยการระดับอำเภอ ชุดปฏิบัติการประจำตำบล (ขปต.) เป็นกลไกดำเนินงานและบูรณาการภาคส่วนที่เกี่ยวข้องระดับพื้นที่ เพื่อมุ่งส่งเสริมให้เกิดกระบวนการบริหารจัดการจนทำให้ภาคส่วนต่าง ๆ ในระดับตำบลภายใต้โครงการ “ตำบลมั่นคง” เกิดการดำเนินการอย่างประสานสอดคล้องเพื่อ “สร้างพื้นที่ปลอดภัย” ซึ่งหมายถึง พื้นที่ที่มีกระบวนการในการระดมร่วมมือจากหน่วยงาน องค์กร และภาคีทุกภาคส่วนในระดับพื้นที่ เพื่อดำเนินการต่อไปนี้

- ดูแลช่วยเหลือกลุ่มเสี่ยง และเยียวยาแก้ไขปัญหากลุ่มที่ประสบปัญหา อาทิ ผู้เสพ-ผู้ติด เพื่อให้ลดละเลิกยาเสพติด ประคับประคองตนเอง รวมทั้งครอบครัวให้สามารถดำรงชีวิตอย่างเป็นสุขปลอดภัยจากยาเสพติด

- เพิ่มปัจจัย/พื้นที่บวก โดยจัดกิจกรรมและพื้นที่เชิงบวกเพื่อป้องกันยาเสพติด อาทิ การพัฒนาคุณภาพชีวิตให้เด็กเยาวชนมีอนาคตที่ดี มีพื้นที่ดำเนินกิจกรรมสร้างสรรค์ เสริมสร้างสถาบันครอบครัวที่อบอุ่น สร้างองค์กรชุมชนที่เข้มแข็ง อันทำให้เกิดสภาพแวดล้อมและทางเลือกที่ดีในการดำรงชีวิตของประชากรในพื้นที่ จนไม่หันไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด

- จัดหรือควบคุม เฝ้าระวังปัจจัยเสี่ยง/พื้นที่เสี่ยง เช่น แหล่งมั่วสุ่มในชุมชน ร้านค้าแฝง ตลอดจนสถานบันเทิง สถานบริการที่มีผลกระทบต่อชุมชน เป็นต้น โดยจัดระเบียบสังคม และเฝ้าระวัง มิให้มีอิทธิพลเหนี่ยวนำประชากรเข้าไปสู่วงจรยาเสพติด

ทั้งนี้ เน้นดำเนินงานในพื้นที่ตำบลเป้าหมายสำคัญเป็นลำดับแรก เพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหาได้ตรงพื้นที่ โดยมีองค์ประกอบสำคัญ ดังนี้

๑.๑ การสร้างพื้นที่ปลอดภัยในสถาบันการศึกษา ชุดปฏิบัติการประจำตำบล (ขปต.) ประสานความร่วมมือสถานศึกษา/ภาคส่วนที่เกี่ยวข้องดำเนินการ

๑.๑.๑ ส่งเสริม สนับสนุน ให้สถานศึกษายกระดับการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีคุณภาพ โดยการ

๑) สำรวจ ค้นหา คัดกรองในสถานศึกษา โดยเน้นแก้ไขปัญหาในกลุ่มที่มีปัญหาภาวะเสี่ยงต่อปัญหายาเสพติดเป็นลำดับแรกสุด โดยจัดทำข้อมูลรายบุคคลเพื่อการดูแลช่วยเหลือที่เหมาะสม

๒) ดูแลช่วยเหลือ ให้คำปรึกษา ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม และให้โอกาส โดย กลุ่มเสี่ยง (กลุ่มที่อาจมีแนวโน้มเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด) ให้เน้นปรับความคิดและพฤติกรรมผู้เรียน โดยการส่งเสริมกิจกรรมเชิงบวก หรือกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักคุณค่าและมีความภาคภูมิใจในตน ร่วมด้วยการให้คำปรึกษา ติดตาม เฝ้าระวังพฤติกรรม และการเยี่ยมบ้าน ทั้งนี้ ให้สถาบันการศึกษาสร้างช่องทางสื่อสารใกล้ชิดกับผู้ปกครองอย่างสม่ำเสมอ

กลุ่มใช้ยาเสพติด ให้เน้นการดูแลรักษาโดยการทำจิตสังคมในสถานศึกษาเป็นลำดับแรกสุด โดยความร่วมมือกันอย่างใกล้ชิดระหว่าง ครู ผู้ปกครอง และเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในพื้นที่ โดยสถาบันการศึกษาให้โอกาสผู้เรียนได้เรียนต่อตามปกติ ทั้งนี้ ในกรณีที่นักเรียนติดยาเสพติดไม่สามารถดูแลรักษาในรูปแบบจิตสังคมในสถานศึกษาได้ ให้สถาบันการศึกษาพิจารณาร่วมกันระหว่าง ครู ผู้ปกครอง และเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในพื้นที่ เป็นรายกรณีไป เพื่อดูแลบำบัดรักษาโดยการส่งต่อไปยังสถานพยาบาลในพื้นที่

๓) ให้ความสำคัญในการจัดระบบ/กลไกการให้คำปรึกษาในสถานศึกษา โดยการส่งเสริมให้มีบุคลากรที่มีความรู้เชิงจิตวิทยาเป็นผู้ให้คำปรึกษาแก่นักเรียนในสถานศึกษา

๑.๑.๒ ส่งเสริม สนับสนุน กิจกรรมพัฒนาเยาวชนในลักษณะเครือข่าย/กลุ่มเพื่อน/กลุ่มเยาวชน เพื่อทำกิจกรรมเชิงบวก/กิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ เช่น สภાเด็กและเยาวชน /สภานักเรียน /ศูนย์อำนวยการประสานการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดภาคเยาวชน (ศอ.ปส.ย.) /องค์การนักศึกษา/องค์การวิชาชีพ /ชมรม /สโมสร เป็นต้น

๑.๑.๓ ส่งเสริม สนับสนุนกิจกรรมในลักษณะเชิงเฝ้าระวัง โดยการสร้างการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในการสอดส่อง/เฝ้าระวังปัญหาเสพติดหรือปัญหาพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ เช่น เครือข่ายครู เครือข่ายผู้ปกครอง เครือข่ายนักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา เป็นต้น

๑.๒ การสร้างพื้นที่ปลอดภัยในสถานประกอบการ ชุมชนปฏิบัติภารกิจประจำตำบล (ขปต.) ประสานความร่วมมือหน่วยงาน/องค์กรเอกชน/ภาคส่วนที่เกี่ยวข้องดำเนินการ

๑.๒.๑ ส่งเสริมให้สถานประกอบการมีระบบการจัดการปัญหาเสพติด ได้แก่ โครงการโรงงานสีขาวมาตรฐานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานประกอบการ (มยส.) โครงการ TO BE NUMBE ONE ในสถานประกอบการ รวมทั้งสถานประกอบการในพื้นที่นิคมอุตสาหกรรม สวนอุตสาหกรรม สำนักงานรัฐวิสาหกิจ

๑.๒.๒ ค้นหา สังเกตพฤติกรรม ให้โอกาสลูกจ้าง/แรงงานที่ประสบปัญหาเสพติดได้รับการบำบัดรักษา และกลับตัวใช้ชีวิตและทำงานอย่างปกติสุข ด้วยระบบการดูแลของสถานประกอบการ ได้แก่ ส่งลูกจ้าง/แรงงานที่เป็นผู้เสพผู้ติดยาเสพติดเข้ารับการบำบัดรักษา รับลูกจ้าง/แรงงานที่ผ่านการบำบัดรักษา กลับเข้าทำงาน หรือให้โอกาสรับผู้ผ่านการบำบัดรักษาเข้าทำงาน ติดตาม ดูแล ช่วยเหลือลูกจ้าง/แรงงานที่ผ่านการบำบัดรักษา

๑.๒.๓ ส่งเสริมกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีให้แก่ลูกจ้าง/แรงงานในสถานประกอบการ เพื่อป้องกันมิให้เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ได้แก่ จัดกิจกรรมพัฒนาฝีมือ หรือหาอาชีพ/รายได้เสริมให้ลูกจ้าง/แรงงาน ส่งเสริมการออมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตลูกจ้าง/แรงงาน จัดกิจกรรมกีฬา นันทนาการสำหรับลูกจ้าง/แรงงาน จัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในลูกจ้าง/แรงงาน จัดกิจกรรมอื่น ๆ ที่ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตลูกจ้าง/แรงงาน

๑.๒.๔ ดำเนินการเฝ้าระวังยาเสพติดมิให้เข้าสู่สถานประกอบการ ได้แก่ การเฝ้าระวัง สอดส่อง ตรวจตรา ป้องกันยาเสพติดในสถานประกอบการ ให้ความร่วมมือเจ้าหน้าที่ในการตรวจตราสถานประกอบการ ตามกฎหมาย/จัดระเบียบสังคมในสถานประกอบการ มีกิจกรรมส่งเสริมการสร้างเครือข่าย/พัฒนาเครือข่ายแรงงาน เครือข่ายสถานประกอบ องค์กรพัฒนาเอกชน (NGOs) เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

๑.๓ การสร้างพื้นที่ปลอดภัยในหมู่บ้าน/ชุมชน โดยมุ่งเน้นการใช้กรอบแนวคิดความร่วมมือ “บ้าน วัด โรงเรียน” และให้มีชุดปฏิบัติการประจำตำบล (ขปต.) ประสานความร่วมมือหน่วยงาน/ภาคส่วนที่เกี่ยวข้องดำเนินการ

๑.๓.๑ ดำเนินการเฝ้าระวังปัญหาเสพติด มิให้เข้าสู่หมู่บ้านชุมชน รวมทั้งเฝ้าระวังพื้นที่เสี่ยง/ปัจจัยเสี่ยงและค้นหา/จำแนกกลุ่มเป้าหมายในพื้นที่อาทิมีการเดินเวรยาม ตั้งจุดตรวจในหมู่บ้านชุมชน สํารวจกลุ่มวัยเสี่ยงในพื้นที่ หรือมีการทำเวทีประชาคมเพื่อค้นหาผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติดเพื่อแก้ไข้ปัญหา

๑.๓.๒ จัดกิจกรรมพัฒนาเด็ก เยาวชนให้มือนาคต-แนวทางปฏิบัติตนอย่างเหมาะสม และสร้างความเข้มแข็งแก่สถาบันครอบครัวเพื่อป้องกันยาเสพติด ได้แก่ จัดกิจกรรมรณรงค์ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับยาเสพติด จัดพื้นที่/กิจกรรมกีฬา นันทนาการ เพื่อเยาวชน จัดกิจกรรมพัฒนาอาชีพ หารายได้/งานเสริมแก่เยาวชน จัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของครอบครัว เช่น ให้ความรู้ ให้คำปรึกษา ค่ายครอบครัว

๑.๓.๓ ดำเนินการค้นหาผู้เสพผู้ติดยาเพื่อให้ได้รับการบำบัดรักษา และให้การดูแลช่วยเหลือหลังการบำบัดเพื่อให้กลับตัวสู่หมู่บ้านชุมชนโดยปกติสุข ได้แก่ มีการค้นหาผู้เสพ/ผู้ติดยาในหมู่บ้านชุมชน ส่งผู้เสพ/ผู้ติดยาในหมู่บ้านชุมชนเข้ารับการบำบัดรักษา หรือบำบัดในชุมชน มีการติดตามดูแลช่วยเหลือผู้ผ่านการบำบัดรักษา โดยการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน (CBTx)

๑.๓.๔ ดูแลช่วยเหลือ ปรึกษาประคอง พัฒนาคุณภาพชีวิตกลุ่มเป้าหมายวัยเสี่ยงสูงให้เห็นคุณค่าในตนเอง ให้สามารถค้นหาเป้าหมายและได้รับการพัฒนาเพื่อมุ่งสู่ทางเลือกที่ดีในชีวิต ที่เหมาะสมกับสภาพปัญหาและความต้องการกลุ่มเป้าหมายในบริบทแต่ละพื้นที่ ตามแนวทางการสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติด

๑.๓.๕ พัฒนากลไกการขับเคลื่อนงานกองทุนแม่ของแผ่นดิน เพื่อให้มีบทบาทสำคัญในกระบวนการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชน ได้แก่ พัฒนาเครือข่ายกองทุนแม่ของแผ่นดินเพื่อเป็นขบวนการประชาชนใน

การร่วมป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชน พัฒนาวิทยากรกระบวนการเพื่อสนับสนุนการส่งเสริมการจัดตั้งหมู่บ้านต้นกล้ากองทุนแม่ของแผ่นดิน ศูนย์เรียนรู้กองทุนแม่ของแผ่นดิน และการยกระดับหมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดิน รวมถึงการบริหารจัดการระบบฐานข้อมูลสมาชิกกองทุนแม่ของแผ่นดิน

๒. มุ่งเน้นดำเนินการตามข้อ ๑ ในพื้นที่แพร่ระบาดรุนแรงเป็นเป้าหมายลำดับแรกโดยบริหารจัดการเพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องปฏิบัติงานประสานสอดคล้องกันเพื่อลดปัจจัยเสี่ยงในพื้นที่แพร่ระบาดรุนแรง ประกอบด้วย มาตรการบังคับใช้กฎหมาย มาตรการป้องกัน และมาตรการบำบัดฟื้นฟูติดตามในพื้นที่แพร่ระบาดรุนแรง โดยดำเนินการ ดังนี้

๒.๑ ใช้กลไก/ชุดปฏิบัติการด้านยาเสพติดในพื้นที่ที่มีอยู่เดิมประสานหน่วยงาน/ภาคส่วนที่เกี่ยวข้องดำเนินการ เพื่อดำเนินการฝังตัวหรืองานมวลชนสัมพันธ์ในหมู่บ้านชุมชนเป้าหมาย เพื่อชี้แจงผู้นำหมู่บ้านชุมชน สืบสภาพชุมชน วิเคราะห์ข้อมูลร่วมกับชุมชน จัดทำแผนที่ปัญหา คัดแยกผู้เกี่ยวข้อง รวมทั้งจัดตั้งชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้านชุมชนเพื่อเฝ้าระวังปัญหาเสพติด

๒.๒ ให้อำเภอและโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล บูรณาการร่วมกัน เพื่อสนับสนุนให้การค้นหาผู้เสพ/ผู้ติด ให้เข้ารับการบำบัดฟื้นฟู ติดตามช่วยเหลือ ทั้งผู้เสพ/ผู้ติด และครอบครัว โดยชุมชนเป็นศูนย์กลาง

๒.๓ ให้อำเภอบูรณาการหน่วยงานในพื้นที่ เพื่อดำเนินการสร้างภูมิคุ้มกัน และพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่เด็ก เยาวชน และประชาชนในพื้นที่

๒.๔ ให้อำเภอบูรณาการหน่วยงานในพื้นที่ เพื่อดูแลสภาพแวดล้อม และพื้นที่เสี่ยงในหมู่บ้าน/ชุมชนไม่ให้เป็นที่มั่วสุม

๒.๕ ให้อำเภอร่วมกับตำรวจในพื้นที่ กวดขันจับกุมผู้ค้า/ผู้เกี่ยวข้องกับผู้ค้าอย่างต่อเนื่อง

๒.๖ เสริมสร้างผู้นำหมู่บ้าน/ชุมชน ให้เข้าใจบทบาทภารกิจ เพื่อให้สามารถดำเนินงานต่อได้ด้วยหมู่บ้าน/ชุมชนเอง

โครงการ/กิจกรรม

๑. โครงการสร้างพื้นที่ปลอดภัยยาเสพติด
๒. โครงการบูรณาการเพื่อลดปัจจัยเสี่ยงในพื้นที่แพร่ระบาดรุนแรง
๓. โครงการจัดระเบียบสังคม
๔. โครงการบูรณาการตำบลมั่นคง ปลอดภัยจากยาเสพติด

หน่วยงานรับผิดชอบ

๑. หน่วยงานหลัก

กระทรวงมหาดไทย (สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย กรมการปกครอง กรมการพัฒนาชุมชน กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น)

กระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา)

กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม (สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม)

กระทรวงแรงงาน (สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน กรมการจัดหางาน กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน สำนักงานประกันสังคม)

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว กรมกิจการเด็กและเยาวชน กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน)

กระทรวงสาธารณสุข (สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข กรมสุขภาพจิต)
สำนักนายกรัฐมนตรี (กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร)
กระทรวงยุติธรรม (สำนักงาน ป.ป.ส. กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน)
สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

๒. หน่วยงานร่วม

กระทรวงวัฒนธรรม (สำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์)
กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (สถาบันการพลศึกษา)
สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กรมประมง กรมส่งเสริมการเกษตร กรมปศุสัตว์)
กระทรวงอุตสาหกรรม (สำนักงานปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม กรมโรงงานอุตสาหกรรม)
กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม
องค์กรพัฒนาเอกชน องค์กรภาคธุรกิจเอกชน สมาคม องค์กรนายจ้าง องค์กรลูกจ้างสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย หอการค้าจังหวัด สภาอุตสาหกรรมจังหวัด

มาตรการการบำบัดรักษายาเสพติด

กรอบการดำเนินงานที่สำคัญ

- พัฒนาการดูแลผู้เสพยาเสพติดทั้งในเชิงสุขภาพและสังคมโดยใช้การสาธารณสุขนำ ภายใต้การบูรณาการกับระบบและกลไกด้านสาธารณสุข
- นำครอบครัว ชุมชน สังคม เข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลบำบัด ติดตาม ช่วยเหลือ
- ยกระดับและพัฒนากระบวนการบำบัดรักษาและฟื้นฟูทุกกระบวนการ ดังนี้
 - ขยายศักยภาพการบำบัดรักษาในทุกกระบวนการ (บุคลากร/ระบบ/รูปแบบ/สถานที่)
 - ศึกษาวิจัย พัฒนานวัตกรรม องค์ความรู้และเครื่องมือต่างๆ ในการบำบัดรักษาและฟื้นฟูตลอดจนการให้ความรู้ สร้างความตระหนักในทุกขั้นตอน
 - พัฒนาอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) โดยให้องค์ความรู้ ความร่วมมือ ความตระหนักในทุกขั้นตอน ในการดูแลผู้เสพยาเสพติดอย่างรอบด้าน
 - พัฒนาคุณภาพชีวิตผู้ผ่านการบำบัดรักษาโดยบูรณาการความร่วมมือกับหน่วยภาคี ภาคเอกชน ชุมชน และกองทุนในพื้นที่

แนวทางที่ ๗ แนวทางการดูแลผู้ใช้ผู้เสพยาเสพติดให้เข้าถึงการบำบัดรักษาและการลดอันตรายหรือผลกระทบจากยาเสพติด

วัตถุประสงค์ เพื่อดำเนินกระบวนการบำบัดรักษาและฟื้นฟูให้มีความยืดหยุ่นเหมาะสมกับบริบทและระดับความรุนแรงของผู้ป่วยยาเสพติดแต่ละราย โดยสร้างแรงจูงใจให้ผู้ป่วยเกิดความสมัครใจเข้าสู่กระบวนการบำบัดรักษาฟื้นฟู พัฒนาศักยภาพและสนับสนุนส่งเสริมให้ครอบครัว ชุมชน สถานศึกษา สถานประกอบการ อาสาสมัครสาธารณสุขมีบทบาทหลักร่วมกับสถานพยาบาล สถานบำบัดในการดูแลรักษาและฟื้นฟูผู้ป่วย โดยยึดมิติในการดูแลสุขภาพแบบรอบด้านของผู้ป่วยเป็นสำคัญ พร้อมบูรณาการร่วมกันในการดูแลสนับสนุนช่วยเหลือทางสังคม เพื่อให้ผู้ป่วยยาเสพติดสามารถปรับตัวและกลับไปอยู่ร่วมกับสังคมได้เป็นปกติสุข พัฒนาศักยภาพของสถานบำบัดรักษาฟื้นฟู ทั้งภาครัฐภาคเอกชน ให้มีขีดความสามารถในการรองรับดูแลผู้ป่วยได้อย่างทั่วถึงใกล้ชิด และมีศักยภาพในการบูรณาการร่วมกับภาคีเครือข่ายอื่น เพื่อให้ผู้ป่วยได้รับการดูแลบำบัดรักษาและฟื้นฟูร่างกายและจิตใจอย่างรอบด้าน รวมถึงการติดตามดูแลช่วยเหลืออย่างต่อเนื่อง ช่วยลดผลกระทบต่อตนเอง ครอบครัว และสังคม

แผนงานที่ ๗.๑ แผนงานการพัฒนากระบวนการบำบัดรักษา

แนวทางการดำเนินงาน

- นำผู้เสพยาเสพติดเข้าสู่กระบวนการบำบัดรักษาในระบบสมัครใจเป็นหลัก เน้นสร้างการมีส่วนร่วมของครอบครัว ชุมชน และสังคม ในการเฝ้าระวัง ดูแล และแก้ไขปัญหาผู้เสพยาเสพติด โดยยึดหลักแนวคิด “ผู้เสพยา คือ ผู้ป่วย” มุ่งเน้นใช้การสาธารณสุขนำ และการบำบัดรักษาที่มีคุณภาพมาตรฐานตามแนวทางของสาธารณสุขในการแก้ไขปัญหาผู้เสพยาเสพติด ดังนี้

๑.๑ ใช้กระบวนการชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบำบัดรักษาผู้ใช้ผู้เสพยาเสพติด (Community Based Treatment and care : CBTx) โดยการค้นหา ซักขวน ผู้เสพยาเสพติดให้เข้าสู่กระบวนการบำบัดรักษา รวมถึงร่วมในการดูแลติดตามช่วยเหลือผู้ผ่านการบำบัดรักษายาเสพติด

๑.๒ คัดกรองผู้เสพยาเสพติดเพื่อจำแนกระดับของการเสพติดในศูนย์คัดกรองหรือระบบการคัดกรองที่เป็นไปตามมาตรฐานสอดคล้องกับสภาพการเสพติดและสภาพการดำรงชีวิต เพื่อเข้าสู่กระบวนการบำบัดรักษาที่เหมาะสม

๑.๓ ซักขวนและนำผู้เสพยาเสพติดเข้าบำบัดโดยระบบสมัครใจเป็นลำดับแรก โดยนำผู้เสพยาเสพติดเข้าบำบัดในสถานที่และรูปแบบที่เหมาะสม ได้แก่ การบำบัดในสถานพยาบาลใกล้บ้าน/โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล

๑.๔ ขยายศักยภาพสถานบำบัดรักษาและการให้บริการเชิงรุกในการรองรับและดูแลผู้เสพยาเสพติดรอบด้าน และสามารถตอบสนองต่อสถานการณ์ปัญหาเสพติด

๒. นำผู้เสพยาเสพติดเข้าสู่กระบวนการบำบัดรักษาโดยอาศัยอำนาจตามกฎหมาย

๒.๑ นำผู้เสพยาเสพติดเข้าสู่การบำบัดรักษาในระบบสมัครใจ โดยดำเนินการตามประกาศ คสช. ที่ ๑๐๘/๒๕๕๗ ในการให้โอกาสผู้เสพยาเสพติดที่ถูกพบโดยเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายและไม่มีคามผิดฐานอื่น รวมถึงไม่มีพฤติกรรมอันตรายและอยู่ในเงื่อนไขตามประกาศ ได้มีโอกาสเข้าสู่กระบวนการบำบัดรักษาในระบบสมัครใจก่อน โดยส่งต่อเข้าสู่กระบวนการคัดกรองและส่งต่อการบำบัดรักษาที่ได้มาตรฐาน

๒.๒ นำผู้เสพยาเสพติดเข้าสู่การบำบัดรักษาในระบบบังคับบำบัด โดยดำเนินการกับผู้เสพยาเสพติดที่ไม่ยินยอมเข้าสู่กระบวนการบำบัดรักษาในระบบสมัครใจ หรือผู้เสพยาเสพติดที่ไม่สามารถเข้ารับการบำบัดในระบบสมัครใจตามประกาศ คสช. ที่ ๑๐๘/๒๕๕๗ รวมทั้งพัฒนากลไกการประสานส่งต่อผู้ป่วยในระบบบังคับบำบัดแบบไม่ควบคุมตัว และขยายศักยภาพการรองรับผู้ป่วยในระบบบังคับบำบัดแบบควบคุมตัว รวมถึงให้การบำบัดรักษาผู้กระทำความผิดทางอาญาที่เป็นลหุโทษหรือกระทำโดยประมาทที่อยู่ระหว่างคุมความประพฤติ (ตาม ม.๕๖) และมีพฤติกรรมการเสพยาเสพติดร่วมด้วย เพื่อลดการกลับไปเสพติดซ้ำ

๒.๓ นำผู้เสพยาเสพติดเข้าสู่การบำบัดรักษาในระบบต้องโทษ โดยนำผู้ต้องขังในเรือนจำที่มีประวัติการใช้ยาเสพติด ให้เข้ารับการบำบัดรักษาอย่างมีคุณภาพ รวมทั้งพัฒนามาตรฐานการดำเนินงานบำบัดรักษาผ่านกลไกคณะกรรมการรับรองคุณภาพสถานพยาบาล

๓. นำครอบครัว ชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลผู้เสพยาเสพติด

๓.๑ รมรงค์ ประชาสัมพันธ์ ให้ความรู้และสร้างความตระหนักแก่ครอบครัวและชุมชน เพื่อสร้างทัศนคติ/แรงจูงใจเข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลผู้เสพยาเสพติด

๓.๒ สร้างและพัฒนาองค์ความรู้/ทักษะให้ครอบครัว ชุมชนในการดูแลผู้เสพยาเสพติด

๓.๓ พัฒนากลไกชุมชนในการดูแลผู้เสพยาเสพติด โดยมุ่งเน้นคณะกรรมการหมู่บ้าน (กม.)/ชุดปฏิบัติการประจำตำบล (ชปต.) เข้ามามีบทบาทสำคัญในการดูแลผู้เสพยาเสพติด

๓.๔ ดำเนินการจัดทำโครงการนำร่องในพื้นที่ที่มีความพร้อมให้ครอบครัว ชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลผู้เสพยาเสพติดตามความเหมาะสมสอดคล้องกับบริบทแต่ละพื้นที่

๔. ติดตามดูแลช่วยเหลือผู้ผ่านการบำบัดรักษายาเสพติด

๔.๑ จัดระบบการติดตามดูแลช่วยเหลือที่เหมาะสมกับบริบทของแต่ละพื้นที่

๔.๑.๑ ใช้กระบวนการชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบำบัดรักษาผู้ใช้ผู้เสพยาเสพติด (Community Based Treatment and care :CBTx) ในการติดตาม ดูแล ช่วยเหลือผู้ผ่านการบำบัดรักษา ยาเสพติด ซึ่งเป็นกระบวนการต่อเนื่องจากการบำบัดรักษา ยาเสพติด โดยกำหนดเป็นกลไกการติดตามผู้ผ่านการบำบัดในระดับชุมชน

๔.๑.๒ ผลักดันให้อาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.) ปฏิบัติหน้าที่ในการติดตาม ดูแลผู้ผ่านการบำบัดรักษา ยาเสพติด ตามแนวทาง “อสม. บัดดี” เพื่อติดตามผู้ผ่านการบำบัดรักษา ยาเสพติด เป็นรายกรณี (Case Management)

๔.๑.๓ ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่/พัฒนานวัตกรรมเพื่อเป็นเครื่องมือในการติดตามผู้ผ่านการบำบัดรักษา ยาเสพติด

๔.๑.๔ พัฒนามาตรการทางกฎหมาย เพื่อให้มีสภาพบังคับการติดตามผู้ผ่านการบำบัด ยาเสพติด

โครงการ/กิจกรรม

๑. โครงการพัฒนากระบวนการบำบัดรักษา ยาเสพติด

แผนงานที่ ๗.๒ แผนงานการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้ผ่านการบำบัด ยาเสพติด

แนวทางการดำเนินงาน

๑. สนับสนุนให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ความช่วยเหลือสนับสนุนผู้ผ่านการบำบัดรักษา ยาเสพติดตามความเหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการที่แท้จริง โดยอบรมเพิ่มทักษะความรู้ด้านอาชีพ สนับสนุนการศึกษาขั้นพื้นฐาน จัดหาแหล่งทุนตามความเหมาะสมเพื่อประกอบอาชีพ ให้การรับรองและจัดหางานที่เหมาะสม

๒. พัฒนาระบบการประเมินความพร้อมก่อนกลับสู่สังคม และระบบสนับสนุนการส่งต่อผู้ผ่านการบำบัดรักษา ยาเสพติด โดยเตรียมความพร้อมผู้ผ่านการบำบัดรักษา ยาเสพติดทุกระบบ พัฒนาทักษะการให้คำปรึกษาครอบครัว เพื่อนำไปใช้ปรับสภาพครอบครัว

๓. ส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เข้ามามีบทบาทในการช่วยเหลือผู้ผ่านการบำบัดรักษา ยาเสพติด

๔. สร้างการรับรู้ ความตระหนัก และปรับทัศนคติของคนในชุมชนให้เห็นคุณค่า ยอมรับ ให้โอกาส ไม่ตีตรา และเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาผู้ผ่านการบำบัดรักษา ยาเสพติดให้มีความเข้มแข็ง และสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข

โครงการ/กิจกรรม

๑. โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้เข้ารับการรักษา ยาเสพติด

แผนงานที่ ๗.๓ แผนงานการบำบัดผู้เสพยาเสพติดที่อาจส่งผลกระทบต่อชุมชน (จิตเวช)

แนวทางการดำเนินงาน

๑. ใช้กลไกฝ่ายปกครอง ร่วมกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในพื้นที่ (หมู่บ้าน/ชุมชน) หรือชุดปฏิบัติการประจำตำบล (ขปต.) สืบสวนข้อมูลของผู้ที่มีความเสี่ยง รวมถึงเฝ้าระวัง ค้นหา และป้องกันกลุ่มเสี่ยง/กลุ่มผู้ใช้ยาเสพติด หากพบผู้ใช้ยาเสพติดในพื้นที่เริ่มมีสัญญาณเตือนอาการทางจิต หรือสัญญาณเตือนก่อความรุนแรง ให้ดำเนินการช่วยเหลือและส่งต่อสถานพยาบาลใกล้บ้านก่อนที่จะเกิดความรุนแรง

๒. ในกรณีที่พบผู้เสพยาเสพติดที่มีอาการรุนแรงปานกลางขึ้นไป และมีความเสี่ยงที่จะก่อให้เกิดอันตรายต่อตนเองและคนใกล้ชิด ให้ฝ่ายปกครองในพื้นที่หรือประสานตำรวจ หรือสายด่วนการแพทย์ฉุกเฉิน ๑๖๖๙ ประสาน และนำส่งต่อโรงพยาบาลใกล้บ้านที่มีศักยภาพ โดยดำเนินการอย่างเร่งด่วนตามแนวทางที่เหมาะสม

๓. ดำเนินการติดตามดูแลช่วยเหลือผู้ป่วยยาเสพติดที่มีอาการทางจิตที่ถูกส่งกลับบ้านอย่างใกล้ชิด ทั้งทางการแพทย์ เช่น การทานยาอย่างต่อเนื่อง การนัดพบจิตแพทย์/นักจิตวิทยาตามนัด ร่วมกับการให้ความช่วยเหลือด้านสังคมและสวัสดิการต่าง ๆ โดยเฉพาะในกลุ่มผู้ที่มีอาการทางจิตรุนแรงเมื่อถูกส่งตัวกลับบ้านแล้ว ควรส่งต่อให้โรงพยาบาลชุมชน หรือ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) ร่วมกับชุดปฏิบัติการตำบล ในพื้นที่ดูแลต่ออย่างใกล้ชิด เพื่อให้ผู้ป่วยได้รับยารักษา รวมถึงการดูแลช่วยเหลืออย่างต่อเนื่อง

โครงการ/กิจกรรม

๑. โครงการป้องกัน เฝ้าระวัง บำบัด และติดตามดูแลผู้ที่มีอาการทางจิตจากการใช้ยาเสพติด
๒. โครงการพัฒนาระบบฐานข้อมูลในการดูแลผู้ที่มีอาการทางจิตจากการใช้ยาเสพติด

แผนงานที่ ๗.๔ แผนงานการลดอันตรายจากยาเสพติด (Harm Reduction)

เป้าหมายแผนงาน

แนวทางการดำเนินงาน

๑. ให้บริการลดอันตรายจากยาเสพติดในผู้ป่วยยาเสพติดทุกราย โดยให้เป็นส่วนหนึ่งของการบำบัดรักษา เพื่อลดผลกระทบต่อตนเอง ครอบครัว และสังคม
๒. บูรณาการความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคประชาสังคม ชุมชน เอกชน ให้มีความเข้มแข็งในการเข้าถึงกลุ่มผู้เสพยาเสพติด ดูแลเบื้องต้น ส่งต่อ บริการ เพื่อให้บริการทางด้านสาธารณสุข เพื่อลดอันตรายจากการใช้ยาเสพติด
๓. พัฒนามาตรฐานการลดอันตรายจากยาเสพติด และพัฒนาศักยภาพศูนย์บริการลดอันตรายจากยาเสพติด ภาคประชาสังคมในพื้นที่ เพื่อรองรับผู้ป่วยยาเสพติดที่เข้าถึงได้ยาก

โครงการ/กิจกรรม

๑. โครงการเข้าถึง ส่งต่อเข้ารับการดูแลทางสาธารณสุขบำบัดและติดตามดูแลผู้ใช้ยาเสพติด
๒. โครงการพัฒนาศักยภาพสถานบริการของภาครัฐและภาคประชาสังคมในการให้บริการลดอันตรายจากยาเสพติด

หน่วยงานรับผิดชอบ

๑. หน่วยงานหลัก

กระทรวงสาธารณสุข (สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข กรมการแพทย์ กรมสุขภาพจิต กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ)

กระทรวงยุติธรรม (สำนักงาน ป.ป.ส. กรมคุมประพฤติ กรมราชทัณฑ์ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน)

กระทรวงมหาดไทย (สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย กรมการปกครอง กรมการพัฒนาชุมชน กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น)

กรุงเทพมหานคร

๒. หน่วยงานร่วม

กระทรวงกลาโหม (สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม กองบัญชาการกองทัพไทย กองทัพบก กองทัพเรือ กองทัพอากาศ)

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว)

กระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษา
เอกชน สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น
พื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา)

กระทรวงแรงงาน (กรมการจัดหางาน กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน)

กระทรวงวัฒนธรรม (สำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์)

สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ

มาตรการบริหารจัดการอย่างบูรณาการ

แนวทางที่ ๘ กิจการพิเศษ

วัตถุประสงค์

๑. ควบคุมและใช้ประโยชน์จากพืชเสพติดให้เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องรวมทั้งการพัฒนากลไกและระบบการควบคุมที่มีประสิทธิภาพ ทันสมัย และทันต่อสถานการณ์ รวมทั้งการวิจัยและพัฒนาเพื่อประโยชน์ต่อประชาชน ทั้งทางด้านสุขภาพและเศรษฐกิจและไม่ส่งผลกระทบต่อสังคม

๒. พัฒนามาตรการทางเลือกรูปแบบใหม่ ได้แก่ การลดอันตรายจากยาเสพติด (Harm Reduction) การทำให้ยาเสพติดที่ไม่ร้ายแรงเป็นสิ่งที่ถูกต้องตามกฎหมาย (Legalization) การใช้กระบวนการยุติธรรมทางเลือก (Diversion) การลดทอนการเป็นความผิดทางอาญา (Decriminalization) และ การพัฒนาทางเลือก (Alternative Development) เพื่อเป็นฐานในการปรับนโยบายยาเสพติด

๓. ดำเนินการแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่เฉพาะ

๔. ขยายนโยบายทางเลือกใหม่ทั้งตัวยาและพืชเสพติด ซึ่งเป็นนโยบายใหม่ เพื่อเปิดทางเลือกให้มีผลอย่างมีนัยยะสำคัญ

แผนงานที่ ๘.๑ แผนงานการควบคุมและใช้ประโยชน์จากพืชเสพติด

แนวทางการดำเนินการ

๑. จัดตั้งกลไก/แผนแม่บทการขับเคลื่อนงานภาพรวม

๒. พัฒนางานวิชาการและเครือข่ายวิชาการพืชเสพติด : เพื่อให้เกิดองค์ความรู้ที่ถูกต้อง มีมาตรฐาน และเหมาะสมอย่างเป็นระบบ รวมถึงความร่วมมือทางวิชาการในทิศทางเดียวกัน

๓. ผลักดันการใช้ประโยชน์จากพืชเสพติดอย่างเป็นระบบ : นำองค์ความรู้ที่ถูกต้อง มีมาตรฐาน และเหมาะสมมาต่อยอด โดยการแสวงหาความร่วมมือจากทุกภาคส่วน (ประชาชน เอกชน นักวิชาการ และภาครัฐ) ซึ่งประชาชนต้องได้รับประโยชน์จากพืชเสพติดทางด้านมิติสุขภาพ (ใช้ประโยชน์ทางการแพทย์และเภสัชวิทยา โดยเข้าถึงง่าย และปลอดภัย) และด้านมิติเศรษฐกิจ (สร้างรายได้แก่เกษตรกรเป็นพืชเศรษฐกิจ) มีขั้นตอนที่สามารถตรวจสอบย้อนกลับได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๔. ควบคุมพืชเสพติด : ผ่านการติดตามสถานการณ์การนำพืชเสพติดไปใช้ในทางที่ผิด (ในระบบและนอกระบบ การขออนุญาต) เพื่อนำไปสู่การบังคับใช้กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ มาตรการหลัก และมาตรการทางเลือก เช่น มาตรา ๕๘/๒ อย่างเป็นธรรม และเหมาะสม รวมถึงพัฒนากฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และมาตรการทางเลือกที่เหมาะสม

๕. สร้างการรับรู้ให้แก่ประชาชนและหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้อง : เชื่อมโยงข้อมูลจาก ๑) ๒) ๓) และ ๔) เพื่อสร้างแพลตฟอร์มประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้ให้แก่ประชาชนอย่างต่อเนื่อง

๖. อำนวยความสะดวก กำกับ ติดตามและประเมินผล : บูรณาการทุกภาคส่วนให้เข้ามามีส่วนร่วม เสนอให้มีการจัดตั้งกลไกที่เป็นเอกภาพ พัฒนาระบบฐานข้อมูลเพื่อเชื่อมโยงและส่งต่ออย่างเป็นระบบ (สะดวก รวดเร็ว และทันต่อสถานการณ์) ถอดบทเรียน ติดตามและประเมินผลเป็นระยะ ๆ อย่างต่อเนื่อง

โครงการ/กิจกรรม

๑. โครงการอำนวยการและขับเคลื่อนการควบคุมพืชเสพติด

๒. โครงการควบคุมการลักลอบปลูกพืชเสพติด

๓. โครงการพัฒนาเพื่อการใช้ประโยชน์จากพืชเสพติดโดยเฉพาะกัญชง

๔. โครงการพัฒนาและวิจัยทางการแพทย์โดยเฉพาะกัญชา

๕. โครงการใช้ประโยชน์จากพืชกระท่อม

แผนงานที่ ๘.๒ แผนงานการพัฒนามาตรการทางเลือกรูปแบบใหม่

แนวทางการดำเนินการ

๑. สนับสนุนการจัดตั้งคลินิกให้คำปรึกษาด้านจิตสังคมแก่ผู้ต้องหาหรือจำเลยยาเสพติดในระบบศาล เพื่อให้โอกาสผู้กระทำความผิดได้รับคำปรึกษา/ช่วยเหลือผ่านคลินิก เพื่อลดการกลับไปกระทำความผิดซ้ำ

๒. พัฒนาศักยภาพผู้ให้คำปรึกษาในระบบศาล

๓. พัฒนามาตรการทางเลือกรูปแบบใหม่ ได้แก่ การลดอันตรายจากยาเสพติด (Harm Reduction) การทำให้ยาเสพติดที่ไม่ร้ายแรงเป็นสิ่งที่ถูกต้องตามกฎหมาย (Legalization) การใช้กระบวนการยุติธรรมทางเลือก (Diversion) การลดทอนการเป็นความผิดทางอาญา (Decriminalization) และการพัฒนาทางเลือก (Alternative Development) เพื่อเป็นฐานในการปรับนโยบายยาเสพติด

โครงการ/กิจกรรม

๑. โครงการเบี่ยงเบนคดี (Diversion)

๒. โครงการการลดทอนความเป็นอาชญากรรม (Decriminalization)

๓. โครงการทำให้ยาเสพติดที่ไม่ร้ายแรงเป็นสิ่งที่ถูกต้องตามกฎหมาย (Legalization)

๔. โครงการขับเคลื่อนการให้คำปรึกษาด้านจิตสังคมในระบบศาล

๕. โครงการปรับพฤติกรรมผู้ถูกคุมความประพฤติคดียาเสพติด

แผนงานที่ ๘.๓ แผนงานการขับเคลื่อนแผนพื้นที่พิเศษ

เป้าหมายแผนงาน แก้ไขปัญหายาเสพติดเชิงพื้นที่ โดยบูรณาการหน่วยงาน และดำเนินงานครอบคลุมทุกมาตรการในพื้นที่พิเศษ

แนวทางการดำเนินการ

มุ่งแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างครอบคลุมทุกมิติ ทั้งการป้องกัน ปราบปราม และบำบัดรักษา โดยดำเนินการให้เหมาะสม ยืดหยุ่น ตามลักษณะของสภาพปัญหาในแต่ละพื้นที่

๑. ประสาน และอำนวยความสะดวกกรรมการ คณะอนุกรรมการ และคณะทำงานที่เกี่ยวข้อง

๒. บูรณาการแผนและงบประมาณโครงการ

๓. อำนวยความสะดวก ประสาน และสนับสนุนการดำเนินงานเฝ้าระวัง การป้องกัน การบำบัดรักษา ยาเสพติด และติดตามดูแลช่วยเหลือผู้ผ่านกระบวนการบำบัดรักษา ในพื้นที่โครงการ รวมทั้งสนับสนุนงานพัฒนาทางเลือกในส่วนที่เกี่ยวข้อง

๔. ติดตาม รวบรวม รายงานผลการดำเนินงานโครงการ

โครงการ/กิจกรรม

๑. การขับเคลื่อนตามแผนปฏิบัติการด้านการแก้ไขปัญหายาเสพติดชายแดนภาคเหนือแบบเบ็ดเสร็จ พ.ศ. ๒๕๖๒ - ๒๕๖๕

๒. การขับเคลื่อนตามแผนปฏิบัติการโครงการร้อยใจรัก พ.ศ. ๒๕๖๒ - ๒๕๘๐

๓. การขับเคลื่อนตามแผนแม่บทการแก้ไขปัญหายาเสพติด และความมั่นคง พื้นที่อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่ ระยะ ๕ ปี พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔

๔. การขับเคลื่อนตามแผนยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔

๕. โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตของราษฎรในพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงเลอตอ ตำบลแม่ตื่น อำเภอแม่ระมาด จังหวัดตาก เพื่อเลิกฝิ่นอย่างยั่งยืน

หน่วยงานรับผิดชอบ

๑. หน่วยงานหลัก

กระทรวงยุติธรรม (สำนักงาน ป.ป.ส. กรมคุมประพฤติ)

กระทรวงสาธารณสุข (สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา องค์การเภสัชกรรม กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก)

กระทรวงมหาดไทย (สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย กรมการปกครอง กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น)

กระทรวงกลาโหม (กองทัพบก)

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน ตำรวจภูธร กองบินตำรวจ)

กระทรวงพาณิชย์

กระทรวงอุตสาหกรรม

ศาลยุติธรรม (สำนักงานศาลยุติธรรม)

๒. หน่วยงานร่วม

สำนักนายกรัฐมนตรี (กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักรสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ)

กระทรวงสาธารณสุข (สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข กรมการแพทย์)

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (กรมประมงกรมปศุสัตว์ กรมชลประทาน กรมการข้าว กรมวิชาการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร กรมพัฒนาที่ดิน)

กระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน)

กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม (สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม)

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์)

กระทรวงแรงงาน (สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงานกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน)

กระทรวงคมนาคม

กระทรวงการคลัง (กรมศุลกากร)

มูลนิธิโครงการหลวง

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงในพระบรมราชูปถัมภ์

สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน)

มูลนิธิปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ

สถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ

มูลนิธิรากแก้ว

แนวทางที่ ๙ การบริหารจัดการอย่างบูรณาการ

วัตถุประสงค์ เพื่อขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างเป็นระบบ มีการประสานสอดคล้องระหว่างภาครัฐภาคเอกชนภาคประชาชน ให้เกิดพลังและเอกภาพในการดำเนินงาน โดยบูรณาการแผนงบประมาณมุ่งสู่ผลลัพธ์ จัดกลไกขับเคลื่อนแบบบูรณาการทั้งในเชิงพื้นที่และในเชิงมาตรการ พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อประมวลข้อมูลการรายงานการกำกับติดตามประเมินผลที่เป็นมาตรฐานให้ทุกหน่วยงานใช้ประโยชน์ร่วมกัน ใช้งานวิจัยวิชาการสนับสนุนการอธิบายสภาพปัญหาและกำหนดนโยบาย สร้างการรับรู้ให้หน่วยงานภาคีและประชาชนเกิดความเข้าใจตรงกันและเกิดการร่วมมืออย่างใกล้ชิด ปฏิบัติการข้อมูลข่าวสารให้ทันต่อเหตุการณ์และตรงจุด ใช้ตำบลเป็นศูนย์กลางการแก้ไขปัญหาในระดับพื้นที่ โดยส่งเสริมให้เป็นกลไกเชื่อมต่อการทำงานระหว่างภาครัฐกับภาคประชาชนในแต่ละพื้นที่ มีการวิเคราะห์ปัญหาแบบองค์รวม แก้ไขปัญหาให้ตรงความต้องการ บูรณาการทุกภาคส่วน และยึดหลักการพึ่งพาตนเองประกอบด้วย ๑ แผนงาน ดังนี้

แผนงานที่ ๙.๑ การบูรณาการขับเคลื่อนการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดอย่างเป็นระบบและพัฒนานวัตกรรมสนับสนุนการปฏิบัติงาน

เป้าหมายแผนงาน เร่งศึกษาวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีการใช้อุปกรณ์ กัญชง และพืชสมุนไพรในทางการแพทย์อุตสาหกรรมทางการแพทย์และผลิตภัณฑ์อื่น ๆ เพื่อสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจและการสร้างรายได้ของประชาชน โดยกำหนดกลไกการดำเนินงานที่รัดกุม เพื่อมิให้เกิดผลกระทบทางสังคมตามที่กฎหมายบัญญัติไว้อย่างเคร่งครัด

แนวทางการดำเนินการ

๑. ขับเคลื่อนและพัฒนาระบบการอำนวยความสะดวกการบริหารจัดการแก้ไขปัญหายาเสพติดทุกระดับ ทั้งกลไกระดับนโยบาย กลไกระดับชาติ กลไกระดับภารกิจ และกลไกระดับพื้นที่

๒. ขับเคลื่อนและพัฒนาระบบการบูรณาการแผนปฏิบัติการ แผนงาน โครงการ และงบประมาณ ดังนี้

๒.๑ พัฒนาระบบการจัดทำแผนแบบมีส่วนร่วม ตั้งแต่ระดับนโยบายส่วนกลางสู่การขับเคลื่อนในระดับพื้นที่ โดยกำหนดให้จังหวัดเป็นหน่วยในการบูรณาการการจัดทำแผนปฏิบัติการที่สอดคล้องกับวงเงินงบประมาณในแต่ละแหล่งงบประมาณในระดับพื้นที่ โดยให้มีความเชื่อมโยงประสานสอดคล้องตามยุทธศาสตร์ชาติและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๒.๒ แสวงหาและบูรณาการงบประมาณ เพื่อสนับสนุนโครงการ/การดำเนินงาน/กิจกรรมป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด รองรับแผนปฏิบัติการด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

๓. ให้หน่วยรับงบประมาณแผนงานบูรณาการป้องกัน ปราบปราม และบำบัดรักษาเสพติดรายงานผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๖๔ และแผนการใช้จ่ายงบประมาณตัวชี้วัด ผลผลิต ผลลัพธ์ พร้อมทั้งรายงานผลการดำเนินงาน ปัญหาอุปสรรค ข้อเสนอแนะ และแนวทางแก้ไขให้สำนักงาน ป.ป.ส. ตามรูปแบบและห้วงเวลาที่กำหนด เพื่อรวบรวม ประมวลวิเคราะห์นำเสนอต่อศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดแห่งชาติ หรือคณะกรรมการตามที่กฎหมายกำหนด

๔. ศึกษา วิจัย เก็บรวบรวมข้อมูล พัฒนางานวิชาการและองค์ความรู้ด้านยาเสพติดในประเด็นต่าง ๆ เช่น พิษวิทยา/ยาเสพติด การแพร่ระบาดของยาเสพติด พืชเสพติด เป็นต้น เพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหา ยาเสพติดในปัจจุบันและแนวทางการทิศทาง/นโยบายการแก้ไขปัญหายาเสพติดในอนาคต ตลอดจนเผยแพร่งานวิชาการดังกล่าวแก่ประชาชนและผู้สนใจ

๕. ขับเคลื่อนและพัฒนาระบบข้อมูลเพื่อสนับสนุนการเฝ้าระวังปัญหา ยาเสพติด ได้แก่

๕.๑ ระบบข้อมูลปฏิบัติการยาเสพติด (War Room) ทุกระดับ ทั้งในส่วนกลาง ภาค และจังหวัด

๕.๒ ระบบบ่งชี้สถานการณ์แพร่ระบาดของยาเสพติด

๕.๓ ระบบวิเคราะห์และประเมินสถานการณ์ยาเสพติด (ADM Report System) ในระดับภูมิภาคอาเซียน ประเทศ ภาค และจังหวัด

๕.๓ ประเมินสถานการณ์ยาเสพติดในพื้นที่หมู่บ้าน/ชุมชนทั่วประเทศ เพื่อติดตามความเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ปัญหาเสพติดในแต่ละช่วงเวลา

๕.๔ จัดทำฐานและพัฒนาระบบรายงาน/ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้ประโยชน์ในการควบคุมสถานการณ์ จัดระบบการเฝ้าระวัง ตลอดจนการขับเคลื่อนการดำเนินงานในแต่ละมิติ

๖. พัฒนานวัตกรรมเทคโนโลยี แอปพลิเคชัน (Application) สนับสนุนการขับเคลื่อนการดำเนินงานทุกมิติ เพื่อให้เกิดความคล่องตัว ยืดหยุ่น ประหยัด ทันต่อสถานการณ์ และลดความซ้ำซ้อนในการปฏิบัติงาน

๗. พัฒนางานตรวจพิสูจน์ยาเสพติด ดังนี้

๗.๑ แสวงหาความร่วมมือจากต่างประเทศและหน่วยงานภายในประเทศ เพื่อพัฒนาความร่วมมือของงานตรวจพิสูจน์ยาเสพติดให้เป็นมาตรฐานระดับสากล

๗.๒ รวบรวม ประมวล วิเคราะห์ จัดเก็บ แลกเปลี่ยน และเชื่อมโยงข้อมูลการตรวจพิสูจน์ยาเสพติด เพื่อใช้สนับสนุนการแก้ไขปัญหาเสพติดของประเทศ

๗.๓ ประสานงานกับหน่วยงานตรวจพิสูจน์และหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม เพื่อเสนอปรับปรุงแก้ไขกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติงาน

๘. พัฒนา/ปรับปรุงกฎหมายระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนการแก้ไขปัญหาเสพติดให้ครอบคลุมทุกมิติ ประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการแต่งตั้ง กำกับ ควบคุม และพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเจ้าพนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด และเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับกฎหมาย ระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาเสพติด

๙. ปฏิบัติการข่าวสาร (Information Operation: IO) เชิงรุก สร้างการรับรู้และความเข้าใจประเด็นนโยบาย ข้อสั่งการ แนวทางการดำเนินงานยาเสพติดต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อปรับแนวความคิด (Mindset) เกี่ยวกับยาเสพติดให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน สามารถขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาเสพติดได้อย่างบูรณาการและประสานสอดคล้อง

๑๐. ปฏิบัติการข่าวสาร (Information Operation: IO) เชิงรุกอย่างสร้างสรรค์ สร้างการรับรู้และความเข้าใจที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดต่อประชาชน โดยใช้กลไกสื่อสารสาธารณะ (public agency) และผู้นำการเปลี่ยนแปลง (change agent) เพื่อปรับแนวคิด (Mindset) ของประชาชนที่มีต่อยาเสพติด

๑๑. พัฒนาบุคลากรผู้ปฏิบัติงานยาเสพติดทุกระดับให้มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน ทันต่อการเปลี่ยนแปลง และพร้อมรับความท้าทายใหม่ ๆ ตลอดจนพัฒนาและจัดการองค์ความรู้ด้านยาเสพติด เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานทุกมิติ

๑๒. อำนวยการและบริหารจัดการเพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๖๔

โครงการ/กิจกรรม

๑. โครงการสนับสนุนกลไกการแก้ไขปัญหาเสพติด

๒. โครงการบูรณาการแผนงานและงบประมาณการแก้ไขปัญหาเสพติด

๓. โครงการกำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงาน

๔. โครงการวิจัยและพัฒนางานวิชาการและองค์ความรู้สนับสนุนการแก้ไขปัญหาเสพติด

๕. โครงการอำนวยการและพัฒนาระบบข้อมูลเฝ้าระวัง
๖. โครงการพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมสนับสนุนการปฏิบัติงานด้านยาเสพติด
๗. โครงการพัฒนางานตรวจพิสูจน์ยาเสพติด
๘. โครงการพัฒนากฎหมาย/ระเบียบสนับสนุนการแก้ไขปัญหาเสพติด
๙. โครงการพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติการข้อมูลข่าวสาร ประชาสัมพันธ์เชิงรุก และสร้างการรับรู้งานด้านยาเสพติดให้กับประชาชน
๑๐. โครงการพัฒนาบุคลากรด้านยาเสพติด
๑๑. โครงการอำนวยการและบริหารจัดการ

หน่วยงานรับผิดชอบ

๑. หน่วยงานหลัก

กระทรวงยุติธรรม (สำนักงาน ป.ป.ส.)

๒. หน่วยงานร่วม

หน่วยบูรณาการ

ส่วนที่ ๖

กลไกบริหารจัดการในการขับเคลื่อน

แผนปฏิบัติการด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๖๔

๑. กลไกอำนวยการและขับเคลื่อนแผนสู่การปฏิบัติ

๑.๑ กลไกระดับนโยบาย (Agenda) มีคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๑๙ และประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๐๙/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๕๗ เรื่อง การแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดเป็นกลไกในระดับนโยบาย ทำหน้าที่ในการกำหนดนโยบาย มาตรการการดำเนินงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในภาพรวม เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปปฏิบัติ

๑.๒ กลไกระดับชาติ มีศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดแห่งชาติ (ศอ.ปส.) และอนุกรรมการตามคำสั่งศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดแห่งชาติ เป็นกลไกอำนวยการขับเคลื่อนการดำเนินงาน กำกับ ติดตามแผนในแต่ละระดับ เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติให้บรรลุวัตถุประสงค์ รวมทั้งประเมินผลการดำเนินการ แก้ไขปัญหาอุปสรรค ข้อขัดข้องให้สามารถขับเคลื่อนแผนได้อย่างประสานสอดคล้อง

๑.๓ กลไกระดับภารกิจ (Function) มีศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดระดับกระทรวง กรม และหน่วยงาน ซึ่งรับผิดชอบการดำเนินงานตามภารกิจ โดยเน้นการบูรณาการแผนงานและงบประมาณ ภายในหน่วยงานและระหว่างหน่วยงานให้เกิดเอกภาพ และสนับสนุนการดำเนินงานในระดับพื้นที่ รวมทั้งกำกับ ติดตามการดำเนินงานของหน่วยงานในสังกัด

๑.๔ กลไกระดับพื้นที่ (Area) มีกลไกหลักรับผิดชอบดำเนินงานในพื้นที่ ดังนี้

๑.๔.๑ ศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดจังหวัด (ศอ.ปส.จ.) คณะกรรมการบริหารการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดกรุงเทพมหานคร และศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด กรุงเทพมหานคร (ศอ.ปส.กทม.) โดยผู้ว่าราชการจังหวัดและผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครเป็นผู้รับผิดชอบ ทำหน้าที่ในการบูรณาการแผนงาน งบประมาณ และอำนวยการกำกับการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ในพื้นที่รับผิดชอบร่วมกับส่วนราชการ องค์กรภาคประชาชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และศูนย์ประสานงานชายแดนกับประเทศเพื่อนบ้าน

๑.๔.๒ ศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดอำเภอ/เขต (ศป.ปส.อ./ข.) โดยนายอำเภอ และผู้อำเภอเขตเป็นผู้ดำเนินการ ทำหน้าที่รับนโยบาย แนวทาง และแผนงานโครงการที่จังหวัดและกรุงเทพมหานคร กำหนด นำไปประสานงานการปฏิบัติร่วมกับส่วนราชการ องค์กรภาคประชาชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในพื้นที่

๑.๔.๓ ศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ศป.ปส.อปท.) โดยนายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (นายกเทศมนตรีเมือง/นคร/ตำบล/นายกองค์การบริหารส่วนตำบล) เป็นผู้ดำเนินการทำหน้าที่ประสานการปฏิบัติร่วมกับส่วนราชการ องค์กรภาคประชาชน ในพื้นที่รับผิดชอบ

๑.๔.๔ ศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในพื้นที่เฉพาะ เพื่อเป็นกลไกการแก้ไขปัญหา ยาเสพติดในระดับพื้นที่ที่มีบริบทและสถานการณ์ปัญหาที่หลากหลายและแตกต่าง ไม่สามารถแก้ไขปัญหาด้วยกลไกปกติได้ จะต้องมีบูรณาการและแก้ไขปัญหาจากหลายหน่วยงาน

๑.๕ กลไกเฉพาะกิจ โดยศูนย์อำนวยการหรือศูนย์ปฏิบัติการเฉพาะกิจเพื่อแก้ไขปัญหาเสพติดและสนับสนุนการดำเนินงานของ ศอ.ปส. เช่น ศูนย์ปฏิบัติการยึดทรัพย์สินทรัพย์ยาเสพติด ทำหน้าที่ในการบูรณาการทุกหน่วยงานในการยึดทรัพย์ของผู้กระทำความผิดและผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติด เป็นต้น

๒. กำกับติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน

๒.๑ การรายงานผลการดำเนินงาน

ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องรายงานผลการดำเนินงานแผนปฏิบัติการด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๖๔ ตามรูปแบบและห้วงเวลาที่กำหนดให้สำนักงาน ป.ป.ส. เพื่อรวบรวม ประมวล และวิเคราะห์ เสนอต่อศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดแห่งชาติ

๒.๒ การกำกับติดตามผลการดำเนินงาน

๒.๒.๑ ภาพรวมของประเทศ โดยคณะกรรมการกำกับติดตามผลการดำเนินงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

๒.๒.๒ ระดับภารกิจ โดยผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรี ผู้ตรวจราชการกระทรวง และผู้ตรวจราชการกรม

๒.๒.๓ ระดับพื้นที่/ภารกิจเฉพาะ โดยคณะกรรมการภายใต้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดหรือศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดแห่งชาติ

๒.๒.๔ ระดับหน่วยงาน โดยหน่วยงานภายในของหน่วยบูรณาการด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

๒.๒.๕ ระดับจังหวัด โดยคณะกรรมการกำกับติดตามผลการดำเนินงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดจังหวัด/กรุงเทพมหานคร

๒.๓ การประเมินผลการปฏิบัติงาน

๒.๓.๑ ประเมินผลโดยหน่วยงานภายในควบคู่กับหน่วยงานภายนอกหรือสถาบันวิชาการ เพื่อให้เห็นผลลัพธ์ ผลสัมฤทธิ์ หรือความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๖๔

๒.๓.๒ ประเมินผลการดำเนินงานตามนโยบาย แผนปฏิบัติการที่สำคัญ หรือพื้นที่เฉพาะ เพื่อให้เห็นถึงผลสัมฤทธิ์ของการแก้ไขปัญหาเสพติด

๒.๓.๓ ประเมินผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๖๔ และสถานการณ์ในระดับจังหวัด

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด
(สำนักงาน ป.ป.ส.)

<https://www.oncb.go.th>

โทรศัพท์ ๐๒ ๒๕๗ ๐๙๐๑ - ๑๙

